

308432

ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును

VOL. I.
సంపుటము. ౧.

జెన్నపట్టణము 1915 సం॥ మార్చి నెల 18 వ తేది గురువారము
రాక్షసనామ సంవత్సర శ్రేణి మాసము శుద్ధ తృతీయ 3.

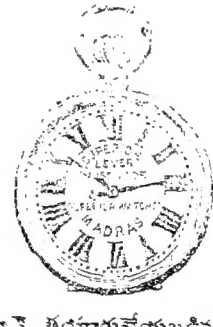
No. 319
సంచిక 3౧౬

గమనింపుడు.

ఫోటో లెక్కలములు (బంగారు పాళీలుగలవి) నెప్ట్యూన్, బ్లాక్ బర్డ్, మొదలైన వాటిని కొద్దిరోజులవరకు చాకచేసినాము. నెప్ట్యూన్ రు 1-8-0 మొదలుకొనిగలవు. బ్లాక్ బర్డ్ మాత్రం రు 55-0-0 బు మొదలు కొనగలవు. చోర్యోనియములు అతిసరసము రు 17-8-0 మాత్రమే. (ప్రొ) సీమ పొయ్యిలు 6-0-0 మొదలు రకములు గలవు. వాతనోప్పి తలనోప్పి పల్లవీపులకు నాణ్యమైన మందులు 6 అకౌంటుమాత్రమే. ప్రతియింట నుండకగినది. గురువు లేక నే అనేకపాటలను చోర్యోనియమునై వాయింపనేర్చుడి రు 3 లు నెలగల కాళికో లైంకు పుట్టుక ములు మాత్రము కొద్దిపుతు లున్నవి. గమక యీసమయమున పోగొట్టుకొనకుడు. చెన్నపట్టణమునుండి మీ కేవలపులు కా పలకీసను వెంటనే పంపగలము. ముందుగా ధరలను తెలుసు కొన గోరనవారు క్రియికాదు! వాయనలేకు. ముద్రాను స్ట్రోపు సెల్లముంగ్ ఏజెంసీ 15 బ్రాడ్వే ముద్రాను

గృహనిర్మాణములో అనవసరమైన వయమును తగ్గింపును. **టేకుచూసులు.** గృహము నిర్మించుటలో ముఖ్యమైన ఖర్చుకలవదే. అట్టి కలవలనుకలయంగ కొంచెము బాగుకాకతగా నుండి చాలలాభము కలుగు. వేయేల. మాత్రం గృహములో కాల నికరంగాను టేకు కలప చిన్న కిటికీలనుంచి రూలములునకు పనికివచ్చు అన్ని రకములు; కమ్ములు, వానములు, బల్లలు, రూలములు, పెద్దమానులు, చవుకగా వొరకును. ఆర్. యచ్. ఆర్. బుటన్సు. స్టీలుమార్కు పలకలు. రీఫరుడలలు మొదలుగాగల వన్ని మిరియితర మార్కుకల పయన్న మద్రాసు ధరలకంటె తక్కువ. బెజవాడ, తెనాలి, బుదరు నుంటూరు, బాపట్ల తాలూకాలు కొనూ రాజ్యములో కొన్ని తాలూకాలున్న మద్రాసుకంటె కాకినాడ, సామీప్యము; గయిలవాల్సీలు తక్కువ కావలసినవారు యిట్లు గ్రహించు. ఆచంట సుబ్బారాయుడుగారు కంట్రాక్టర్స్, కలనర్తకులు, కాకినాడ.

సుపీరియర్ లీవర్ జ్యూయెలువాచ్.
గొలుసుతో సహా ధర రు 3.0-0. హాస్టేజి 0-4-0.
గీవికి 5 సంవత్సరముల గ్యారెంటీ గలదు.

ఈగడియారము దేవులమీద మాకంటె టేకు ఎట్టనిసి-
తో వాడుకదండి యింట్లోను
ఇది చుట్ట కందమై తలచి-
మును, డబ్బులతో అనుగ్రహ-
దోనలనుగిరి మొదలుపనులను
వీలయ్యుండును. పెద్దమాత్ర గా
భాగముగ గ్యారంటీ మీటి అతి
కించి యుండును. సీమ నుండి
మాత్ర తరగూతుచేయబడినది. కాం నెవరియొద్దను జిక్క-
పకకొక్కరును తీయుదురను తలంపుకో రిక్కర కలనుండి
రిమి. చాల కాలము పనిచేయుట్టి. స్వల్ప ధరగల గడి-
యార మిదియొకటియేయని యనబడెనును తెలియను ఇదికల
కనేక గడియారములు ఖర్చయి జ్యూయెలతోపుట్టుముల నంది
యొచ్చి. ఒకటి తెప్పించి చూడుము. మా కట్టణముం
కనేకులు కొని గుంతసిందిరిన, కలుహుట లెంతుకు
సుపీరియర్ వాచ్ 50 పెసి, చోనువాన్సు నెల167, మద్రాస్

యుద్ధచరిత్రము

సంవత్సరాదినందిక! సంవత్సరాదినందిక!

ఆంధ్రపత్రికయొక్క ఆరవసంవత్సరాదినందిక సిద్ధమగుచున్నది ఆసందికయందు విద్యావంతులైన యాంధ్రమహాజనులచే వ్రాయబడిన సుస్పంధ సైన్యసేన, ప్రావీణతీచి, దేశ చరిత్ర, నవలలు, సంగీతము, సంస్కరణము, హీనజాత్యుద్ధరణము, యోగనిద్ర, ఫిరారాధన, మహాచ్యుదు, ఈశ్వరమీమాంస, రణగీతములు మొదలగు వివిధములైన వ్యాసములును, ఆంధ్ర మహాజనుల చిత్రపటములును పూర్వమువలె ప్రచురింపబడుచుండుటయేకాని పుస్తకము నంతయును కలనరపరచుచున్న మహాసంగ్రామచరిత్రము సముత మిక్రిందివిషయములతో ముద్రింపబడుచున్నది:-

1. జర్మనీ, ఫ్రాన్సు, రుష్యా, ఇంగ్లాడు, ఆస్ట్రీయా, తుర్కీ మొదలగు రాజ్యముల చరిత్రములు పటములు;
2. యుద్ధమునకు ప్రత్యక్ష కారణములు పరోక్ష కారణములు;
3. యుద్ధ పూర్వాములు, వాటిఫలములు;
4. భిన్న రాజ్యముల సైన్యబలము, వాకాబలము, విరూపబలము వాటిపటములు;
5. దుర్గగుల్మ నిర్మాణము వాటిపటములు;
6. నానారాజ్యముల సైన్యముల ఫిరంగుల పటములు;
7. రాజుల సేనాధ్యక్షుల మంత్రుల నౌకాధ్యక్షుల పటములు;
8. యుద్ధప్రదేశముల యుద్ధసామగ్రిల పటములు;
9. యుద్ధమునకు సంబంధించిన వివిధవిషయములను చెలుపు 400 పటములు దీనియందు బహుభుజి యాంధ్రప్రచురణములం దపూర్వముగ నుండగలదు. పెద్దయాకృతీయందు 300 పుటలకు మించియుండును. రాక్షసనామ సంవత్సర వంశాంగము రంగులపటములు కీర్తిశేషులైన అోకమాన్య గోపాలకృష్ణ గోఖలేగారి రంగులపటమును చేర్చబడియున్నది. ఇంత వ్యయముచేసి ముద్రింపబడినను, ఆంధ్రదినపత్రిక సంవత్సర చందాదారులకు

నెల	0	8	0
అర్ధసంవత్సర	0	12	0
ఆంధ్రవార్షిక సంవత్సర దినపత్రిక కిమాసముల చందాదారులకు	1	0	0
ఇతరులకు	2	0	0

పోస్టుఖర్చులు వేరుగ నచూలుచేయబడును.

యుద్ధచరిత్రసంచికను బడయగోరుగా నిప్పటినుండియును (చందాదారులు కానివారును) దరఖాస్తులను బంపుకొనుట యుచితము. ఆలస్యమైన యాశాభంగము కలుగ నచ్చును. దిన వారిపత్రిక చందాదారులకు తగినన్ని ప్రతులుమూత్రము ముద్రింపబడుచున్నది.

ఆంధ్రపత్రికాకార్యాలయము, తొలు శైలిపేట, ముద్రాను.

క సూ రి

విష. భగవద్గీత, కలలాకు, సంధికి, బాలింపకొనుటలు, వాటిములకు. చిన్న బిడ్డల జుబ్బులకు పుట్టికి కస్తూరి యుపయోగ మైన మందని సుస్వల్ తెలిసియున్నది. కాని కస్తూరి బంగారము నన్ని ప్రయోగుటచేతను నరనర సమయములందు దొరకుట చుస్తుండు. మా దీప్తియందలి కస్తూరియం దితర వదార్దము లేనియును శీర్షబద్ధ ఇంతవరకు మాత్రపు నుండి కొనిన వారల కీవిషయము తెలిసియున్నది కొనిన వారికి సారి పరీక్షించిన నిజము తెలియకలదు. అట్లు చేయుటకలన కలిపి కస్తూరిని గొని మారపోకు. రులం 1-క రూ. 80-0-0

ఆదిపచ్చికాన లేక. జాను

తులం 1 కి రూ. 8.4-0

గోరోజనము

తులం 1 కి రూ. 5-8-0

దంతచూర్ణము

దశ్శీ 1-క 0-2-0 12-క రూ. 1-2-0

ఈదంతచూర్ణముతో వండ్లుతోముల వలన చిగుర్లు గట్టిపడును. చిగుళ్ళనుండి రక్తము సవించుకుండును. అమృతాంజనము డిపో, 109, ఫోకోజ్, బా బాంబే 6,7 తంబుశెట్టిపేట, మదరాస్

ప్రపంచచరిత్ర.

ఇదివరకు రెండు సంచికలు వెలువడినవి.

ఇం దన్ని దేశముల చరిత్రయు సులభ మగు భాషలో లేగినవలములతో కథలవలె వర్ణితమగును. చందాదార్థిక సంవత్సరమునకు (రమారమి 600 పుటలు) 6 సంచికలు, చందా రు. 2-0-0 (హాస్టేజితో సహా). ప్రవేశ రుసుములేదు. సుని త్పరము చందా ముందగ స్వీకరింపబడును.

గలయువారు— గా. వారిసర్వోత్తయరావు, ఎం. నిర్మలానిశేట, మదరాసు. ఆది వ్రాయుడు.

ఆంధ్రదేశ పరిశ్రమభివృద్ధి

[ఆంధ్రదేశ పరిశ్రమభివృద్ధి వద్దనుండి]

ఇదిగో ప్రతిగ్రామములోను, ప్రతిపట్టణముందును, కలెక్టరేట్లలోని వివాహములను గూర్చిన ఆంధ్రదేశము విప్లవముగా ముగిసి, రజస్వలనంతర వివాహపుష్పము ఆములలోనికి వచ్చిన సంఘ మభివృద్ధి జేయవలసి సంస్కర్తలను పూర్వచార విశిష్టం బని పూర్వచార పరాయణులును, తలంచుచున్నారు. ఇది ఇట్లుండనిండు. మన ఆంధ్రులు ప్రగల్భ కీలురు కావ్యాంశులైనా లనియును సుస్థిరముచున్నది. ఏలయునులే? పోతనస్మరణ చిహ్నమునకు ఆంధ్రప్రతికా మూలమున చంచాలప్రారంభించిగాని అది యేమయినదియు తెలియదు. ఇందుకుకాణమేమి? దీనికి దగిన ప్రత్యుత్తరము ప్రతికానివలె యిచ్చెదరుగాక.

యొద్దము ప్రారంభమయిపట్టించియు స్వదేశీ పరి శ్రమ, స్వదేశీ పరిశ్రమ, యావకలవరింపులతో ప్రతికల నిండ వ్యాసములు ప్రకటించిరి. వానిని ప్రతికానివలె ప్రమపడి ప్రకటించిరి. కాని అందువిషయమై హిందూపురమునుండి 25 రేడిన ఆంధ్ర నివాసితులకు హిందూ హాసము అను శీర్షిక క్రింద వ్యాసమువ్రాసిన ఆర్యసామ్రాజ్య మూర్తి గానుగాని పెద్ద పెద్ద పట్టాను గలిగియున్న పీఠముగాని పరిశ్రమల విషయమై వ్యాస ములువ్రాసిన పెద్దమనస్సులుగాని పరిశ్రమల విషయమై ఏమ యిన ప్రయత్నించినా? పరిశ్రమల విషయమై ప్రాత్యానా పరచి తిద్దియున్న పక్షిని సర్పి? రాజమండ్రిలో నిష్కపులల పరిశ్రమల విషయమై వ్యాసమువ్రాసిన శ్రీనివాసాచార్యుల వాచావ్యులవారు తిద్దిరిశ్రమ విషయమై ఏమైన ప్రయత్నము సర్పి? లేదు. లేదు. ఈ పెద్దమనస్సుల వంతువ్యాసములు వ్రాయుటమాత్రమే కాక ఆంధ్రులు.

అయ్యో, మనయొక్క సిద్ధిగతులు పేరుగొప్ప ఊరు దిబ్బమునుకట్టున్నది. మనదేశము ఇంత బీదరికములోనుండుటకు కారణమేమి? ఒక్కనిప్పుడుకాక కాలయుగము పొరుగుదేశ ములయందే తియ్యరుచేయించుకొనవలసినదేశ యేలకలిగి? అనుదామును నీవుధరించు వస్త్రము లెక్కడివి? పరదేశములు తయారుచేసిన వస్త్రములను ధరించవలసిన దుగద్దప్పుడు భారత మాత లెక్కడివి? భారతమాత తనను సుఖపెట్టు కీర్తికతుల యిన వసుదానులను కనలేదా? భారతభూమికిట్టి దుగద్దప్పుడు కలుగుటకు కారణము సంస్కరణపద్ధతు లవలంబించకపోవుట యేనా? కాదుకాదు.

సంస్కరణమునకును పరిశ్రమకును ఎట్టిసంబంధమును లేదు వాగరకతకును సంస్కరణమునకును సంబంధముకద్దు. పరిశ్రమలు ప్రబలిత గానివాగరకత కృత్తి గాదు. వాగరకత కృత్తియైన గాని సంస్కరణపద్ధతు లామోడింపబడవు. మనదేశము కంటె చిన్నవియును బీదరికతయం దున్నవియును సామ్రాజ్యదేశ ములు పేరుప్రతిఫలించి అభివృద్ధి గాంచుటకు ముఖ్యగుకారణ మేమన సంస్కరణకాలంబరమా, లేక పరిశ్రమయే? పరి శ్రమయే.

దేశాభివృద్ధి మూలకారణమయిన పరిశ్రమను దృఢిచేయు టకును ధనము కాలమును.

ధనమునకును ప్రాణమునకును లంక. ధనవ్యయముచేయు ట కష్టమిది యిష్టములేదు. ఇప్పుడు రజస్వలనంతర వివాహపు ష్ప సంబంధమే వ్యాసములు వ్యాసులవారి తిరస్కార ములు మొదలగువానితో ప్రతికలు ఎట్లు నింపబడుచున్నవో చూడుడు. ప్రతిపక్షమునకు, ఒక్కొక్కరకు ఎట్లుబురుగు చున్నవోచూడుడు. ఇంతకును పరిశ్రమల విషయమైన సభ యొక్క టయినను జరిగినా? లేదు. కారణమేమి? పరిశ్రమల సాధన వ్యాసములతోను ఉత్తరదశలలో ఈదేరునది కావు. ధనము కాలమును. గురుగిక్కాగముతో నాలుగు ముక్కలు వ్యాసమువ్రాసిన సంస్కర్తలనుపేరు బడయవచ్చును. కాని పరిశ్రమోదాహరణ దగ్గించుకొనుట ఇట్టి వ్యాసములకల్ల సాధ్య పడదు. ఇందుకు ధనసామర్థ్యము బుండవలయును. ధనముగల వారికి పరిశ్రమసాధన సామర్థ్యమును. సామర్థ్యముండిన ధనముగల ఈసమస్యపిచ్చిబురిన పెండ్లిబురుదు. పెండ్లిబురి న పిచ్చిబురుదు" అనుకోర్కె సరియగుచున్నది కనుకనే మనవారు ఆరంభములు వాహ్యములు, క్రియాశూన్యులు అని మనవిచేయు కొనుచున్నాము.

పాత్రమహాశయిలకు మరయొకసంగతి చెప్పమరచితిని. అనకాపల్లిలో పెన్సిల్ ఫ్యాక్టరీని స్థాపించి కొన్నాళ్లు పనిజరిపి తర్వాత ఏల ఆపేశావలసి వచ్చినది స్వదేశీపరిశ్రమయని కల రరిండిన వాయువు తేన్వరయిన నిండువిషయమై ఏమయిన

అలోచించిరేమో యోజింపుడు. ఆంధ్రనాయకు లెవ్వరు ప్రోత్సహించక పోవుటయే గదా యిందుకు కారణము ఏమి. ఈ ఆశ్చర్యము? ఆంధ్రప్రభులలో ప్రతిభాశాలురులేరా? లేకయేమి? యిది ధనవ్యయముతోకూడిన పరిగనుక వారుమిన్న కుండిరి. ఆంధ్ర మండలములో స్థాపించిన కర్మాగారములనే నిలువజేయుటయే ఆంధ్రనాయకులారా! సంస్కర్తలారా పూర్వచార పరాయణులతో మార్గొని మీసంస్కరణో ద్యమమెట్లు కొనసాగింపగలరు? మనమిట్టి సీతి యందుండుట వల్లనే మనదేశ మాత సాటిదేశములతో దులదూగలేక తల వంచినది.

నేను సంస్కరణము వలదని చెప్పను. సంస్కరణములు లేకపోవుట పరిశ్రమ కాటంకముకాదు. పరిశ్రమలు వృద్ధికొం దిన వాగరకత పొంది జనుల కజ్ఞానాంధకారము వీడును. అజ్ఞానమంతరించిన వెంటనే సంస్కరణలు బయలుదేరును. కాన నోఆంధ్రనాయకులారా సంస్కర్తలారా సంస్కరణ మందలి బుద్ధిగొంచెమిటు మరల్చినా? శ్రమలవై పుజాతురు. పరి శ్రమలసాపించుటకు యంతరం పెనుంచెయ్యదనులేదు పరిశ్రమల కొరకు మీమృదుదురుర కంఠములతో పట్టణములయందును పల్లెలయందు ఉపాధ్యసించిన నేనియత్తుడుచేత నముట్లు ధనసహాయ మొసగుతుండునా? వాగ్రూపమునగాక కార్యము లన్నియుక్రియారూపమున కొనసాగింపుడు. ధనలోపమువల్ల నిలచియున్న కర్మాగారములకు జేయూడయ్యుండును. నూ తన కర్మాగారముల విషయమై ప్రయత్నము సజ్జుడు.

రాజమండ్రిలో నిష్కపులల కర్మాగారనిర్మాణమునకు శ్రీభావనాచార్యులవారు ప్రయత్నముచేయుచునని నమ్ముచు న్నాను. గుంటూరు మండలములోని పి. ఏలు యం. ఏలు, సంస్కర్తలు, బి, సి, యనులు వీరిని ప్రోత్సహింపచి కత్త్య నుసారము సహాయము చేయుదురుగాక. వీరు వారసలేల ప్రతిపాద్యుడును తగుసహాయముచేయునని నమ్ముచున్నాను. మనఆంధ్రులు యికనయినను, వాహ్యరత్నమువదలి క్రియా శూరత్వమును పరచెదరుగాక పరిశ్రమలభివృద్ధి జేంది తనపోదర మణులతో దులదూగవలెనన్న సంతకముతో మనదేశమాతల యెత్తినప్పుడు అవువెంటనబడి పరువుపెట్టు దూడవలె సంస్క రణోద్యమము నునాయాసముగా వ్యాపింపగలరు. కాన పరి శ్రమాభివృద్ధి గలగకముందు ఎన్ని శ్రీమత్సర్వసాహాయు లాన ర్విస, ఎన్ని రజస్వలనంతర పాణిగ్రహణము లానర్విస సంస్కర్తలనిపించుకొనుటకు ప్రతికలలో ఎన్ని గురుగిక్కార వ్యాసములు వ్రాసినను ఎంతమాత్రము లాభములేదు. గా ప్రతివారును పరిశ్రమాభివృద్ధికి పాటుపడుచు చిన్నవాడనగు నావ్రాతయందలి లోపములకు తమింప ప్రార్థించుచున్నాను.

నీలిమందు.

(ప్రభుత్వమువారి ప్రకటన.)

ప్రస్తుతములో జరుగుచున్న విరోధా మహాసంగ్రామము వలన వ్యాపారమునకు కలిగిన తొక్కుసాటువల్ల ఈ రాజధాని లోని మధ్యజిల్లాల రైతులు ఈ సంవత్సరముమట్టుకు వేరు తనగకన్న బాగా కష్టమునకు పైకెత్తిన చల్లుటకు ఆలోచించ వచ్చును. వారేదారి తొక్కువలయునో వారికి వారే యాలో చించుకొనవలయును కాని నీలిమంపిలు బొత్తిగాచెడిపోకుండ నున్న వోట్లనీలిమందుతయారుచేసినయెడలలాభించవచ్చును. ఈ యద్ధకారణము వలననే జర్మన్ నీలిమందు సత్తై ఆవు చేయబడింది. అందుకల్ల అసలు నీలిమందు ఇప్పుడు మంచిధర కలిగినది. సంగి తుడిసిన తరువాత ఈ వ్యాపార మెట్లుండనో చెప్ప శక్యముకాదు. కాని యొద్దమునకు పూర్వ మేస్థితిలో నుండెనే ఆలాగుననే యుండవచ్చును. ప్రస్తుతసీతి ననుసరించి ఇప్పుడో గమనింపవలసిన అంశములను గురించే ఈ ప్రత్యుత్తరము సలహా లియ్యబడును.

2. దక్షిణ ఆగ్రాడు జిల్లాలో అనేక గ్రామముల లోను, చిత్తూరుజిల్లాలోని పుత్తూరు, తిరుత్తేని భాగములలోను, ఉత్తర ఆగ్రాడు జిల్లాలో గుడియాల్లము, అర్కోణము, వాలూరాపేట తాలూకాలలోను, చెంగల్పట్టు జిల్లాలో కొంచీ పురము, వైదాపేట, తిరువల్లూరు తాలూకాలలోను, నీకస్తు పడిపోయిన పాత నీలిమంపిలను కానవచ్చును. వీసవల్ల ఈ రాజ ధానిలో ఆయా ప్రదేశములలో నీలిమందు వ్యాపారము ఒకప్పుడు మంచి ఉచ్చస్థితిలో నున్నందుకు దాఖలాగా నుండున్నది.

3. ఆ ప్రదేశములలో ఈ సస్యమును ఇంకా వైరు చేయుచున్నార కాని మనుషటికన్న మిక్కిలితక్కువ ఇప్పుడు ముఖ్యముగా దీనిని రవిపాలములకు పచ్చియొరువుకుగాను వైరు చేయుచున్నారు.

4. ప్రస్తుతములో కొంతకాలముమట్టుకు జర్మనీమందు రాకపోవుటవల్ల, అసలు నీలిమందును తయారుచేయుటకు పని గలుగననియు, ఇప్పుటి హెచ్చు ధరలను పట్టి నీలి మం దు తయారుచేయుటలో లాభముండుననియు నూచనలు కనుపించు చున్నవి. ఈ వ్యాపారమునకు ఇట్టి అనకూలస్థితి యెంతకాల ముండునో చెప్పటకు వీలులేదు; కాని యొద్దము జరుగుచున్నంత మట్టుకుండవచ్చును. విశేషముఖ్యపు ఆక్కరలేకుండ మరపుతు చేయలేగిన నీలిమంపిలు కలవారు ప్రస్తుతపు స్థితిలో ఈవైరును చేసి మంచిలాభమును పొందవచ్చును.

5. నీలిని పండించే బాగాలలోని అన్ని గ్రామముల లోను నీలిమందు వ్యాపారములో అనుభవము కలిగి యీ వ్యాపారమును తిరిగి లేవనీయుటకు సహాయము చేయుటకల్గిన ఒక రిద్దరు పెద్దవాళ్లుంట కింక తరుణము మిరిపోలేదు.

6. మన గవర్న మెంటువారు మంచి నీలివత్తసములను కొని, అనేక జిల్లాలలోని రైతులకు కొన్న ఖరీదుకే అమ్మకల సినదని వ్యవసాయపు డిపార్టుమెంటు ఉద్యోగిగతులకు ప్రత్యేక ముగా దీనినిమత్తము కొంతసామ్యు నిచ్చియున్నారు. అంగు మూలముగా కొన్ని కొన్ని ప్రదేశములలో అంగు పాలూరు, చిత్తూరు, చెంగల్పట్టు మొదలైన వోట్ల నీలివత్తసములను కొని నిలవచేయడమైనది. అక్కడనుండే డిపోలమిది అధికారము కల ఫారము మేనేజరు రైతులకు రూఢిగా తమతమ పాలము లలో చల్లుకొనుటకు సప్లము చేయుదురు.

7. ఈ క్రింద విశాంశులకు వ్యవసాయపు పద్ధతులు విత్తనములను చల్లుకాలము తరువాత చేయవలసిన పనులు మొద లయినవి, ముఖ్యముగా ఈ వైరును మొట్టమొదట వైరుచేయు వారికి సహకారిగా నుండవచ్చును.

8. కాలము, నేల. — నీలిని మామూలుగా డిసంబరు నెల మధ్యభాగము మొదలు మార్చి మధ్యవరకు చల్లుదురు, చవిటి నేలలో తప్ప బాగా మురుగుడుపోయే మిశ్రమ రేగడ లగాయతు ఇనుక గరువులవరకు అన్నిరకముల నేలలలోను ఇవి బాగా వైరుగును. కొంచెము నున్న పుసాలు యెక్కువ గల మిశ్రమ రేగడనేలలో మందు దిగుబడి బాగుండునని వాడుక.

9. మెరకభూములలో ఫిబ్రవరి నెల మధ్యలోగానే, సామాన్యముగా చల్లకము లైపోవును. పల్లపు నేలలో వరిచే లను కోయుటకు ముందువరకు ఇంకా కొంతకాలము పట్టును. వరి కోయుటకు ముందుగా నీలివత్తసములను చల్లకపోయిన యెడల వరి కోసిన తరువాత నేలను దున్న నీలిగింజలను చల్లుదురు.

10. తరువాత గింజలను కప్పుటకుగాను ఇంకొకచాలు తోలుదురు. పల్లపు నేలలలో నీలి ప్రత్యేకముగా వైరుచేయు బడును. మెట్ట నేలలలో నవ్వులతోగా, వోడితోగాని కలిపి చేయుచున్నారు. వోడితో చేసినప్పుడు మొదటి గొప్పతో గాని లేదా రెండోసారి గొప్ప తత్వప్రస్తుతగాని నీలిగింజ లను చల్లుదురు.

11. విత్తనముల పరిమితి — మామూలుగా ఎకరాకు ఆరుమొదలు యెనిమిది పట్నంపట్లు విత్తనములు చల్లుదురు. పల్లపు నేలలలో గల్లునప్పుడు మిట్టమీదికన్న ఒకటిరెండుపట్లు ఎక్కువ చల్లుదురు.

12. మామూలుగా వోడికికట్టే జల్లుతప్ప నీలికి చేరే తడితో అకసరములేదు. వోడి కోసిన తరువాతను కూడ నీలికి తడి అక్కరలేదు. కాని వర్షములు బొత్తిగాలేనప్పుడు చేసవి లో నొకటిరెండు తల్లు కట్టుటవల్ల దీనికి చాల లాభించును.

ప్రత్యేకముగా నీలికి చేరేఎరువు లక్కరలేదు. దీనిని కలిపిచేసిన ధాన్యపు చేనుకు చేసిన ఎరువే దీనికికూడ నుపయో గించును. సున్నపుపాలు తక్కువగానున్న నేలలలో కొద్దిగా సున్నమును చల్లినయెడల లాభకారి యగును.

14. కోత — మొదటికోత ఫాల్గుణమాసములో ననగా యేప్రల్ నేలలో కోతవలెను. ఇందువల్ల చెట్లుబాగా రొట్టు తోడుగును. రెండవకోత వైశాఖమాసము అనగా జూన్ నెల లో వచ్చును. ఆఖరుకోత మూడవకోత, ఆగష్టు నెలలో (శ్రా వణమాసములో) వచ్చును. ఎకరాకు సుమారు ఆరుమొదలు తొమ్మిదివరకు బండ్ల పచ్చిరొట్టవచ్చును.

15. మందు తీసివేయబడిన కళ్ళురొట్ట వరిచేనులకు బహు విలువైన ఎరువుగా ఎంచబడుచున్నది.

జి. డి. మేహతా, మధ్యభాగపు వ్యవసాయపు డిప్యూటీ సెక్రటరీ.

చెన్నపురి శాసనసభ.

ఆయవ్యయవట్టికను సమర్పించుట.

ఈనెల 18-వ తేదీ శనివారమునాడు పగలు 11 గంటలకు నేంటు బార్నికోటలోని సభాశాలలో శాసనసభవారు కూడిరి. శ్రీ గవర్నరు గారి ప్రభుత్వమునందు.

గౌరవనీయులగు ఏ. యస్. కృష్ణారావుగారు గౌ. రావుబహదరు బయ్యారావుగారు గౌ. డాక్టరు టి. ఎం. నాయుడుగారు గౌ. కే. ఆర్. పి. కృష్ణారావుగారు గౌ. సి. డి. యస్. నరసింహారావుగారు గౌ. వి. యస్. శ్రీనివాసరావుగారు గౌ. రావుబహదరు మోక్షరామ సంధ్యారావు గౌ. రావుబహదరు వి. కే. రామానాథాచారి గారు మున్నగువారు వెళ్ళుచుండి సభకు వచ్చిరి.

నాతనసభ్యులు.

గౌ. కే. ఆర్. కామలక్ష్మి ముప్పి నాయుడుగారు గౌ. హెచ్. యస్. డబ్ల్యు. గారును ప్రమాణమొనర్చిరి.

గవర్నరు గారికి కరిగించిన కాసనము.

శాసనసభవారిచే 2-2-15న ఆమోదించబడిన 1915 సంవత్సరపు మదరాసు ఆర్కైవ్ ఆక్టు ఏమందుమెంటు ఆక్టు 18-2-15 న శ్రీగవర్నరుగారిచే ఆమోదించ బడినదని కార్యదర్శిగారు నడిపిరి.

శ్రీ గవర్నరుజనరలు గారి ఆమోదించిన కాసనము

ఈ శాసనమును శ్రీగవర్నరు జనరలుగారు గూడ 26-2-1915 న ఆమోదించిరి శ్రీగవర్నరుగారు నడిపిరి.

వచ్చిన పత్రములు.

శ్రీరేణులగు రాబర్న్స్ ప్రభుత్వగారి మరణమును గూర్చి శాసన సభవారు సంతాపమును వెల్లడించుచు చేసిన శీర్షాన మునందు కొంతమంది రాబర్న్స్ ప్రభుత్వగారు (రాబర్న్స్ ప్రభుత్వగారిభార్య) ప్రత్యుత్తరమిచ్చిరి. రజస్వల వివాహమును గూర్చిన శీర్షానములు గూడ చాలవచ్చినవి.

1915-18 సంవత్సరమునకు సవరించబడిన ఆదాయవ్యయ పట్టిక

ఈ పట్టికను సమర్పించుచు గౌ. సర్. హార్డెన్ గారు ఆర్. కె. సి. వి. బి. కె. సి. యస్. వి గాంటుల నడిపిరి. మేమీ ఆంధ్రనా వేయవచ్చు 7734/5 లక్షల వాయ ముందున తలంచుచిమి. గాని 7538/5 లక్షలకన్న ఎక్కువ రావచ్చు. కాన 1915 లక్షలు తగ్గిపోయినది. ఏక రా దాయ ముల నింకను చాల తగ్గినది. ఏమన మాకు ఇండియా దొర తనమువారు 7.4/5 లక్షలనిచ్చిరి. దానిని మేమీపట్టికలో చేర్చలేదు. అయిన ఆర్థికశీలి సరసముకాదు. ఏమన వెను కటి నలువ మేమనకొనిన దానికన్న 2-2/5 లక్షలదనముగ నున్నది. ఈ సంవత్సరమున వ్యయము 1-3/5 లక్షలు తగ్గినవి మేమీహించుచున్నాము. అందువలన సంవత్సరాంతము నిలువ 31-3-1915 నాటికి 14-1/5 ల మేమనకొన్న దానికంటె 14-1/5 లక్షలు తగ్గును.

Table with 2 columns: వివరాలు (Details) and సంవత్సరములు (Years). Rows include ఉజ్జయింపు పట్టిక, 1914-15, 1914-15, and other financial details.

ఆదాయము.

వడ్డములు సరిగ్గా వండకపోవుట మున్నగు ఋతుభాదలును యాధిభాదయును ఆదాయమునకు ఖంగము కలిగించినవి. కొన్ని ప్రదేశములలో వడ్డములు మితిమీరితురిసినవి. కొన్ని భాగులలో వడ్డములు చాలినంతగా తురియలేదు. జ్యాలై, ఆగస్టు నెలలలో కృష్ణానదికి వరదలు చాల హెచ్చుగా వచ్చినవి. ఆవరదలవలన బెడకలింగలు తగినవి. ఏటిగట్లు తగినవి. కృష్ణాగుంటూరుజిల్లాలకు రెండింటిని నష్టమువచ్చినది. దిశంబరునెలలో తామ్రపర్ణి నదిలో కూడ వరదలు హెచ్చుగా వచ్చి నష్టముకలిగినది. తొలిపంట మెట్లమెట్ల ఉజ్జయింపునకన్న హెచ్చుగానే యన్నదికాని తొలిపంట కల్లు పుట్టెరు మితిపంట మెట్లమెట్ల నవంబరు దిశంబరు నెలలలో వానలు సరిగ్గాలేకుండుటచే తగ్గిపోయినది. మొత్తమున ననుకొన్న దానికన్న 6 1/2 లక్షలదనముగ నిస్తుముజర యయ్యవలసివచ్చినది. కొంతవకా

యవదును. ఎంతసామ్య బకాయవదునో ఇప్పుడు తేలును. దీనివలన సరుకలపన్ను గూడ తగ్గిపోయినది.

ఈ కారణమువలన కలిగిన నష్టముకన్న యాధములన కలిగిన నష్టము చాల హెచ్చుగానుండెను.

ఆస్తియజగర్మనీదేశములలో వర్షములో పోవుటవలనను స్త్రీమరు కేవులుమెరుగుటవలన ప్రాన్యవారు హిందూదేశమునందలి సరుకులను కొనబాలకపోవుటవలనను స్త్రీమరులు దొరకనందునను పరిశ్రమలలో పనిచేయు వారందరును వైద్యములో చేరుటవలన పరిశ్రమ లాగిపోవుట వలనను ప్రత్తి, వేరుశనగ కొబ్బరిచెట్టును సంబంధించిన సాన. గ్రులు మున్నగువాటికి నష్టముకలిగినది. 1913 నెవ్రెంబరులో ప్రత్తి (500 పానలు) ప్రత్తి 108 రూపాయలమైనను. 1915 నెవ్రెంబరులో ప్రత్తి 68 రూపాయలమైనది. దిసంబరునె: నాటికి 45 రూపాయలుగూడ నమ్మినది. వేరుశనగలు 529 పానలు) ప్రత్తి 42 చొప్పున యుద్ధమునకు పూర్వమువర్షమునందుడెను. ఇప్పుడు 24 రూపాయలు ఇటీవల దిసంబరు 17 రూపాయలుగూడ నమ్మినది. కొబ్బరికరి కొబ్బరిచెట్టుకును కూడ ధరలు చాల తగ్గిపోయినవి. కాని ఇటీవల మరల పెరిగినవి.

తినుబండారపు గింజలధరలు.

విశేషములలోనేవిస్తారుమితివలన సరకులకు ధరలు తగ్గినట్లు తినుబండారపు గింజలధరలు తగ్గలేదు. యాధాకంఠమున వర్షము కలవరపడుటవలనను ఎమ్మెను గండరగోళము వలనను ధరలు కొద్దిగా పెరిగినవిగాని మరల సాదుబడినవి. నిరు దిశోజులలోనున్న ధరలకన్న ఎప్పుడు చాలతగ్గియున్నది.

హైత్రియములతోధీవులగు శ్రీస్వాములవారు

తెంగుటలో నొకసంస్కృత పాఠశాల నేర్పరుచుట

శ్రీమద్వైత్ మతస్థాపనాచార్యులవారు శ్రీమదానంద తీర్థ భగవత్పాదాచార్యుల (శ్రీమధ్వముని) వారిచేస్థాపితములగు మతములలో సుఖ్యాతముగు నుత్తరాది మతశీతమును ప్రస్తుత ములకరించిన జగద్గురు స్వాములవారు సమాజో దారి భావముతోడను, సహజగీర్వాణ భాషాభిమానులతోడను, తెంగుటూరునందొక సంస్కృత పాఠశాల నేర్పరుచు శ్రమించిరి. వినుటకంతయును సంతసించుచున్నాము. అందులకు తగిన సలహా నిచ్చించుటకు శ్రీమైసూరు దొరతనమువారిని కొరదలం పుడిచి. అంతిరకును మైసూరు సంస్థానమున ఛీఫ్ ఇంజనీరు గానున్న శ్రీ ముత కామూరు శ్రీ నివాస రావు గారు శ్రీమరాజు పేటలోనున్న నిజమందిరమును పాఠశాల పయోగము కొరకు శ్రీ స్వాములవారి స్వాధీని మొనరించిరి. శ్రీయంత పండిత ఎల్లతూరు కృష్ణాచార్యుల వారా పాఠశాల కార్యములుగా నియమింప బడిన. గీర్వాణ విద్య వ్యాపనమున మతనైతిక పాఠశా కవిమయ కసంబోధనమును మతాధిపతులను దేవాలయధర్మవిచారణ కర్తవ్యమును యశ్యావశ్యకా చరణీయములను విషయమును శ్రీ స్వాములవారు కార్యరూపమున నెల్లరకును వివరించి మార్గదర్శకులైరి. మతాధిపతులకు ధర్మకర్తవ్యమున వారందరి ప్రభావపాదుల సహాయము ననుసరించి కిష్యజనుల ప్రేమకర్తవ్యము పాత్రలయ్యెదరుగాక యని కోరుచున్నాము.

శ్రీమైసూరు మహారాజువారు స్వాములవారికి విశ్వాకందన మొనరించుటచే శ్రీవారు మైసూరు నగరమునకు విచ్చేసిరి. 18వతేదీ భిక్షజగగును. స్వాములవారు గజాకోహా మొనరించిరి. సంస్థానోద్యోగులు పాదులును స్వాములవారిని పరివేషించియుండిరి. సోలీకు మిలిటరీలములు గౌరవాగ్ధము శ్రీవారినిలసి నమచుమండి. ఈతీనివారందరును స్వాములవారి నాసీమాంతమును సాగనంపిరి. పాఠశాలకు శంఖాస్థాపన మొనర్చుటకు శ్రీస్వాముల వారు మరల తెంగుటూరునకు విచ్చేసెదరు.

సోనెలు మతస్వాములవారు

మతాధిపతులగు శ్రీమద్వైద్వా శ్రీరత్న కరతీ శ్రీస్వాముల వారు చిర కాలమునుండి వ్యాధిపీడితులుగానుండుటవలన ప్రజా దికములగు కార్యములను సక్రమముగ చేయుజాలకున్నారు. కాన వానిని నిర్వర్తించుటకు వెనుకటి స్వాములవారిపుత్రులు చేస మూర్తి రామాచార్యుల వార్యులని నిర్ధారణచేసి ఈనె: 14వ తేదీ ఆదివారమునాడు వారికాశ్రమమొసంగిరి. సంస్థానోద్యోగులు పెక్కుమంది వచ్చియుండిరి. ఆశ్రమ మొసగుబడినప్పటి రామాచార్యులవారికి శ్రీమద్వైద్వా శ్రీవారిధి తీర్థస్వామియను సాంప్రదాయ నిధిమగు నామకరణము చేయబడినది.

వైదనాము కిరీకాల, కొయ్యమిత్తూరు:— ఇదివఱకు నియోగించబడిన గౌరవాగ్ధులందఱులు యుద్యోగ కాలపరిమితి పోయిండున సభాసీనులైన శ్రీగవర్నరు గారి క్రింది వేద మనభ్యులను నియోగించినారు:— 1) తంజావూరు వాస్తవ్యులైన రావు సామేయ ఎమ్. ఆ. జహారు పండితులు గారు, (2) గౌ. ఇ. ఎఫ్. చార్మగుగారు (3) కాకినాడవాస్తవ్యులు టి. ఎచ్. బారి గారు (4) గంబాయి జిల్లా కల్లికోట సంస్థానము ఏజెంటు ఆస్వాల్లు దాడె స్వర్న గారు (5) ఎట్టియా పురము బహింగారు గారు (6) విజయనగరము సంస్థానము (టెన్టీ. జి. సి. ఎచ్. పాలకు వి. సి. ఎస్. గారు (7) పోన్నేట వాస్తవ్యులు రావుబహదరు సి. హనుమంత గౌడుగారు (8) నెల్లూరుపువలందలి తూర్పుహిందూ దేశపుటట్టిలకు,చక్కెర కర్మాగారములకును మేనేజరు క్లియర్స్ నీల్సుగారు (9) పల్నాడిమిడి జమీంగారుగారు (10) గౌ. కాళహస్తివాస్తవ్యులు గౌ. పి. రామానాయుంగారు (11) రామానాయుద్రము వాస్తవ్యులు ఆర్. కిరాయయ్యగారు (12) తూర్పుకుడి యందలి హార్వే కంపెనీకి సంబంధించిన ఏ. ట్రీటుగారు (13) నేలను జమీందారి యేజెంటు ఇ. ఎఫ్. కె. స్టీవెన్సు, సి. వి. ఇ. గారు (14) తెలప్రోలు పరగణా జమీందారుగారు (15) టోకల్ తాటిలు గారు (16) కొల్లెంగోడు రాజాగారు, ఈ యుద్యోగములు గడచిన జనవరి నెల 1 వ తేదీ నుండి మూడు సంవత్సరములు జరుగును.

గంధస్వీకారము.

శ్రీ టి. టి. రెంగునాథుల వారు రావుగారిచే రచియింపఁ బడిన యధరాపురము పురుషోత్తమాచార్యులవారి జీవితము మాతాద్య స్థానము చేరినది.

మరకతిమకాడి గ్రంథకర్త టి. కె. వి. నరసయ్యగారు రచియించిన “యుద్ధము, ఆంగ్లేయరాజ్యము” అనేది గ్రంథము మాతాద్యస్థానము చేరినది.

ఒక హైందవ పాఠశాలకురాసు:— కడచిన శనివారమునాడు హిందూ తెంపరిస్కూలుస్థాపక రావులుచేసిన బహిరంగసభలో శ్రీమతి మంగమ్మగారు మనసుక కెక్కునట్లు మహాధావాళిగా మహమ్మసిందిరి.

కావలెను

నమ్మక మొనర్చియు శ్రాత్రుత్వములతో కూడినట్టియు వ్యాపారమును కొనసాగించుటకు ప్రధాన ఏజెంటును జిల్లా ఏజెంటును, దీవిజను ఏజెంటును కావలెను. వారికి నెలకు రూ. 20 లు మొదలు రూ. 50 లు వరకును జీతములు యియ్యబడును. వైగా అంబెస్సులకు డా ముయ్యబడును. పాచేయు సమర్థతనత్వకర్తనము కలిగియున్న పరిశీలకు లుండవలెను. కొద్దిమందిమాత్రమే కావలెను. ఇమ మున్నవారు వెంటనే ఈదిగున చిరునామాకు వ్రాయవలెను.

వి. యస్. రంగను, కార్యదర్శి.

ఇండియా ప్రావిడెంటు కంపెనీ, 31-వ తేరుపేడి, తిరుకల్లీక్కేడి, చెన్నపట్టణము.

The Kistna District Co-Operative Bank (Ltd.) Masulipatam. కృష్ణాడిస్ట్రిక్టు కో-ఆపరేటివ్ బ్యాంకు (లిమిటెడ్) బందరు. మూలధనము 1,00,000. భాగము 1-1/2 రు 100 చొ. 1000 భాగములు ప్రస్తుతము వసూలు చేయబడిన మూలధనము 50,000 వడ్డకి దాచిఉంచుకొను వారికి (డిపాజిటు చేయువారికి) 6 మాసములు ఉంచుకొనే యెడల నాటికి సంతకు రు 5 చొ. 6 మొదలు 12 మాసముల వరకు ... .. 5 1/2 చొ. 1 సంవత్సరము అంతకువై. ఉంచుకొనే యెడల రు 6 చొ. వడ్డకి 6 మాసముల కొకవర్గాయ మివ్వబడును. మూదాను గవర్న మెంటువారి నెం 1267 రు ప్రకారము గవర్న మెంటు ఉద్యోగములకుకూడ, భాగములు పుచ్చుకొనవచ్చును. వడ్డకి ధాచిఉంచుకొనవచ్చును. జంధ్యాల గౌరీనాథశాస్త్రి, ప్రసిడెంటు చిన్నం రాజువూరు, అసరరీకేటర్.

సాంకేతిక వార్తలు.

18-వ తేది గురువారము

పచ్చయప్ప స్మారకోత్సవము సా. 5-0

19-వ తేది శుక్రవారము

క్రైంట్-ఇన్-సైట్ సానైటీ, సాంకేతిక సభ, హ్యాలిటేషన్లను, ఎగ్జూరు సా. 5-80

20-వ తేది శనివారము

సాత్ ఇండియా ఛేంబర్ ఆఫ్ కామర్స్, సాంకేతిక సభ సా. 4-0
మదరాసు జిమియా క్లబ్బు, వివిధ వినోదాతిథ్యము రా. 9-80

తిరువేండవూరు కెట్టె వాలికాపాఠశాల, పచ్చయప్ప స్మారకోత్సవము పంపిణీ చేయుట సా. 4-80

23-వ తేది మంగళవారము

కాల్పాచేయ జనరలు మీటింగు సా. 5-15

25-వ తేది గురువారము

మదరాసు లిటరరీ సానైటీ, ప్రతి సాంకేతిక సమావేశము సా. 6-0

26-వ తేది శుక్రవారము

ఎస్. పి. సి. పి. ప్రతి సాంకేతిక సమావేశము, విశ్రాంతి సమావేశము సా. 5-80

కాలిఫోర్నియా న్యూ డిస్కంట్లెస్ 90 మాత్రము, ఆధిపత్యం 74 మాత్రము.

దీపముల వేళ. - కేంద్ర సాయంకాలము 6-45 గంటలవరకు, రేపు ఎల్లంటి సాయంకాలము 6-49 గంటలవరకు వీక్షణులు వెలిగింప వలయును.

అప్రెంటిస్సుల పరీక్ష. - వచ్చేది యేప్రిల్ నెల 25-వ తేది శనివారమునాడు న్యాయశాస్త్ర శాఖలలో వై పరీక్ష జరగును.

చెన్నై పురి యన్న దాన సమాజము. - కడవి పదునైదు దినములలో నీ సమాజమువారి యాజమాన్యము క్రింద 1,145 మంది శేదల కన్న దానము చేయబడినది.

నర్స పాఠము. - కడవి జనవరి నెల 1-వ తేది మదరీ నెల 14-వ తేదిలోను పట్టణమున 10-14 అంశముల వాన కురిసినది. ఈ కాలములో సుమారు 1-22 అంశములు కురియవలసి యుండెను.

కారదా సంగీతసభ, తిరువళ్ళి క్లబ్బు. - ఈ నెల 21 వ తేది యాదివారము సాయంకాలము 4-45 గంటలవరకు వీర రాఘవమొదలిపిడి నెం 81-82 రు కారదాహోదయం గాన వినోదము జరగును.

క్రైమెంటు ప్రభుగారి రాక. - నన్న తెల్లవారి శ్రీప్రభుగారి ప్రవక్తమండలమునండి విచ్చేసిరి. ప్రకరణక సమేతము శ్రీగవర్ధన గారి రామకవలనకొని మోటారు బండిలో ప్రభుత్వమందిరమునకు తీసికొని వెళ్లిరి.

సాత్ ఇండియా ఛేంబర్ ఆఫ్ కామర్స్ - ఈ సంఘముయొక్క మొదల సాంకేతిక సమావేశము ఈ నెల 20-వ తేది శనివారము సాయంకాలము 4 గంటలకు ఇండియాన్ సెంటర్స్ బిల్డింగ్ లో జరగును.

హిందూ మత సంఘము, తిరువళ్ళి క్లబ్బు. - కేంద్రము, వచ్చేది 21-వ తేది యాదివారమునాడు సాయంకాలము 7-30 గంటలకు వెట్టెపిడి నెం 80 రు గృహమందు బ్రహ్మశ్రీ మరువూరు గణేశశాస్త్ర గారు గీతోపన్యాసము లాసంగెదరు.

క్రై గవర్నరుగారి తోట విందు. - శ్రీ వెంటెండు ప్రభువుగారు చాల నుండి యాండ్ల యాండ్ల వ మహావలక అటుమొన్న సాయంకాలము గవర్నరు మెంటు హానులో తోటవిందుసంగిరి. శ్రీవారధిలతో సావధానముగ సంభాషించిరి. బ్యాంకువినోదము జరగును.

పి. ఎస్. హైస్కూలు లిటరరీ సానైటీ, మొలా పూరు. - స్కూలు సైన్స్ విద్యార్థుల యావయోగము నిమిత్తము రేపు శుక్రవారమునాడు పి. నుబ్రహ్మయ్య, డి. పి. ఎల్. టి. గారు గవర్నరాధ్యక్ష భాగములను గూర్చి యావయోగించెదరు.

కలవల తిరువెంగడతూక్ సెట్టి బాలికా పాఠశాల. - ఈ నెల 20 వ తేది శనివారము సాయంకాలము 4-30 గంటలకు పచ్చయప్ప హోటల్ బహుమతులు పంపిణీ చేయుట. గా. న్యాయమూర్తి జే. ఎస్. బేక్యర్ గారి గ్రాసనాధిపత్యము వహించెదరు. కావ్య నారసాని గారు బహుమతులు పంపిణీచెదరు.

శ్రీరామనామ గర్భోత్సవము. - టి. క. ఆంధ్ర రామభాగవతము గారు తిరువళ్ళి కె. సి. సి. సామి నెట్టి పిడి నెంబరు 8 గృహమందు నైమిత్త్యమును నిర్వహించెదరు. ప్రతి ప్రాంతకాలమును ప్రతిసాయంకాలమును పూజలును వేదాధ్యయనములును జరగును. ప్రతిరాత్రియు 8-80 గంటల తరవాత భజనము, హరికథలు, గాన వినోదములు, జరగును.

మదరాసు కాల్పాచేయ. - ఈ నెల 23-వ తేది మంగళవారము సాయంకాలము 5-15 గంటలకు ఒక జనరలు మీటింగు జరగును. ఆనాటి కార్యక్రమముగా గా. గోకేలు గారి యకాలమరణమువలన హిందూదేశమునకు బ్రిటిష్ సామ్రాజ్యమునకు తలపించిన పద్ధతులు గ్రంథస్థము చేయవలయునని తీర్మానముగా వోకటి యున్నది.

అంబులెన్సు క్లబ్బు. - తిరువెట్టిపిడి యందలి డాక్టరు యూ. రామరావుగారి నర్సింగు హోమలో కేంద్ర సాయంకాలము 5-30 గంటలకు విద్యకుంపు తరగతులలో విద్యార్థుల ముప్పకమింపబడును. ఆతరగతులలో ఛేరంగోరు వారు వెంటనే తమ పేరులను గ్రంథస్థము గావించుకొనవలయును.

హిందూ సంఘసంస్కరణ సమాజము. - కేంద్ర సాయంకాలము 5-30 గంటలకు ఆంధ్రవహాలో ఎస్. దొర సాయయ్య, ఎస్. పి. సి. ఎల్. గారు సంఘ సంస్కరణమును మత్తప్రతిబంధకమునుగూర్చి యావయోగించెదరు. గా. సర్ శేంకరన్నయ్యగారి గ్రాసనాధిపత్యము వహించెదరు.

పోస్టులనోటీసు. - కొలంబోనుండి బీర-మిదుగా గుజరాత్ ప్రేమమీద నక్షిణాశ్రీకాకు పంపబడెడి జాబులు మొదలై నవి కేంద్ర సాయంకాలము 4-45 గంటలలోను మదరాసు జనరలు పోస్టాఫీసులో సాక్షుకాలయన; దర్బారుమీదుగా ఉండుజస్టిమరుమీద పంపబడునవి, ఈ నెల 21 వ తేది పోస్టుకాలయను.

తెలిగ్రాఫ్ నోటీసు. - ప్రెస్ తెలిగ్రాములకు ఈ క్రింది రేట్లు నిర్ణయింపబడినవి. ఇవి వెంటనే యమలలోనికి వచ్చును. - (1) బొంబాయి ఏడెనుమిదుగా మారవలదు మాట 1 కి 5 అణాలు. (2) మదరాసు మీదుగా అప్రీలియూటాన్సీయకు మాట 1 కి 7 అణాలు. (3) మదరాసు మీదుగా న్యూజీలెండుకు మాట 1 కి 8 అణాలు.

శ్రీప్రభునియాండన్ అన్న దాన సమాజము. - వి. వెంకటాచల నెట్టిఅండన్ సన్యాసారిద్ద స్టోర్ కిక్ గా నుండు శ్రీమా. టి. నారాయణస్వామి మొదలారివారు తమ మారుని జన్మదినమహోత్సవము కొరకు, వైసమాజమువారి ద్వారా సుమారు 100 మంది వీరపరచేకులకు, చెన్నపట్టణము, నాలు పిల్లారికోవిలపిడి పూజామతమున వడ్రాసోపేతులకు పదార్థములతో అన్న దానము చేసెదరు.

దేవేయమహాసభయొక్క కాన్వెన్షియన్సు. - దీనికి సంబంధించిన రెండు సవరణలకు ఆలోచించు నిమిత్తము కమిటీ నిర్ణయింపబడవలయునని కడవి మహాసభా సమావేశ సమయమున చేయబడిన తీర్మానము ననుసరించి మదరాసు ప్రావిన్స్ లి కౌన్సిల్ కమిటీవారు మొన్న 15-వ తేది జరిగిన సభలో ఎస్. శ్రీనివాసయ్యంగారిని గా. వి. ఎస్. శ్రీనివాసశాస్త్రిగారిని అనిబిసెంటు దొరసానిగారిని వై కమిటీకి తమ ప్రతినిధులుగా నెన్నుకొనిరి.

వైద్యనాక "హదరాసు". - వైద్య నాకోర్యోగమునండి విముక్తులైన గా. డాక్టరు టి. ఎస్. నాయుడుగారి పదవిలోను మేజరుగణపతిరాయగారి పదవిలోను, అనాకాయు చికిత్సకుండెడైందనలైకోర్యోగులయొక్క భారములను మనోవికారములను గ్రహించుట కనుకూలపడునట్లు, తగిన హైందవోర్యోగులను నియోగించుటకు బ్రయత్నించె దిరా యని గా. శేకవెట్టిగారు ప్రభుత్వము వారి నడిగి యున్నాడు.

డిగ్ నాథ భక్తజనసభ, ఎగ్జూరు. - డాక్టరు రావు సాహెబు జగన్నాథులకు రాజాగారి నడుమ స్థాపించిన వైసభలో ప్రతిభానువారమును సాయంకాలము 5 గంటలకు ముప్పసిద్ధ దివ్యజ్ఞాన సామాజికడను రిటైరియెట్టి టి. మేజిస్ట్రేటునుగూ టి. నారాయణ స్వామయ్యగారు ప్రసంగము లానయ్యున్నారు. కడవి యాదివారమునాడు ఉపనిషత్తులను వాని ప్రయోజనమును గూర్చి యావయోగించబడినది. ఈ సభల కందలును రావచ్చును.

పచ్చయప్ప హైస్కూలు లిటరరీ అసోసియేషన్ - ఈ అసోసియేషన్ యొక్క సాంకేతిక సభ నిన్న సాయంకాలము 5-30 గంటలకు పచ్చయప్ప హోటల్ సమావేశమయ్యెను. వైవాపేటయందలి యాపాధ్యాయ కళాశాలకు సంబంధించిన సి. ఆర్. పార్థిబ్ గారు 'ద్రావిడమును విద్యావిషయక మైన చేతనలను పాఠశాలలో ప్రయోజకము' లను విషయమునుగూర్చి యావయోగించిరి. అనిబిసెంటు దొర సానిగా గ్రాసనాధిపత్యము వహించిరి.

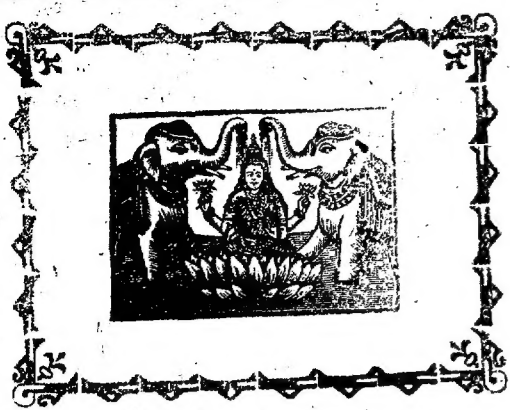
మదరాసు క్రీడావినోదములు. - క్రీడయూ యను క్లబ్బువారి వార్షిక సంవత్సరోత్సవమును సాంకేతిక క్రీడావినోదములును మాంటూర్డ్డు నందలి కూనంబోటు మానునందు నిర్వహించు బహు. అవి యానెల 19, 20 తేది లందును, 22 మొదలు 27-వ తేదివఱకును, రాత్రి 7 గంటల కారంభమై జరగును; కట్టకడపటి నాడు మాత్రము సాయంకాలము 4 గంటలకే యారంభమగును. రాజాజేబుగోపాల్ ఫుట్ బాల్ టోర్న మెంటు ఎస్. పి. సి. గ్రాండులలో వచ్చేది యేప్రిల్ నెల 1-వ తేది వారంభమగును.

క్రైశేషులైన గోకేలుగారు. - మొన్న సాయంకాలము కెథెలిక్ హోటల్ గా. వి. ఎస్. శ్రీనివాస శాస్త్రిగారు క్రై శేషులైన గా. గోకేలు గారి చిత్రప్రతిమను బహిరంగ పఱచిరి. సభారంగము విద్యార్థులతో నిండి పోయినది. కొండలు క్రైస్తవ కళాశాలలోపాధ్యా యులును ఎస్. శ్రీనివాసయ్యంగారును జి. పి. నటేశ్వరగారును గూడ నచ్చియుండిరి. గా. రికరెడ్ జి. పిటిన్ డ్రిగ్ గా గ్రాసనాధిపత్యము వహించిరి. శ్రీనివాసశాస్త్రిగారును అగ్రాసనాధిపతిగారునుగూడ గోకేలుగారి గుణవిశేషమును వేసేళ్ల కొనియాడిరి.

విద్యార్థులకు బహు. - గృహీ అందు కంపెనీకి సంబంధించిన జి. కృష్ణస్వామి నాయుడుగా తర్పణచిర బహు మానవునిని నిమిత్తము ప్రతిసంవత్సరమును పోటీచేయబడెడు పింగ్ పాంగ్ టోర్న మెంటుసంవత్సరము ఏప్రిల్ నెల 10 తేదివారంభమై జార్జిటవును ఆదియప్పునాయకపిడి నెం 125 రు గృహమందు జరుపబడును. వాస్తవముగా విద్యార్థులైనవారు 8 అణాల ప్రవేశముయతో ఏప్రిల్ నెల 1 వ తేదిలోను దరఖాస్తు వెట్టుకోవచ్చును. బహుమానపురి నెల 15 ల నెలగలదిగానుండును. పునగెల్లి గెలుచువానికిగూడ నొక బహుమానమియ్యబడును.

ఎస్. పి. సి. పి. బహుమాన వ్యాసములు. - 1914 వ సంవత్సరపు పోటీవ్యాసములను వ్రాసిన వారిలోని క్రిందువారికి నెల 28 వ తేది సాయంకాలము 5-30 గంటలకు విజ్ఞోరియా పబ్లిక్ హోటల్ జరగు సాంకేతిక సభ యందు బహుమాన పతకములు పంపిణీచెట్టుబడును. - (1) రాజధాని కళాశాలకు సంబంధించిన కే. ఎస్. నారాయణ మూర్తి వ్రాసిన యాండ్లయ వ్యాసమునకు బహుమానము బంగారుపతకము. (2) రాజధాని కళాశాలకు సంబంధించిన ఎస్. ఎస్. శ్రీనివాస శాస్త్రి వ్రాసిన యాండ్లయ వ్యాసమునకు బహుమానము బంగారుపతకము. (3) మాయవరము మ్యూనిసిపల్ హైస్కూలు నకు సంబంధించిన ఎస్. భక్తయ్య వ్రాసిన వ్రావిడ వ్యాసమునకు బహుమానము వెండి పతకము.

ఆంధ్రపత్రిక

1915వ సం. మార్చి నెల 13 వ తేది గురువారము.

ఆంధ్రులకు ఇంజనీరింగు విద్య.

మన స్థానిక శాసననిర్మాణ సభయొక్క కడచిన సమావేశమును గురించి గత శుక్రవారము వ్రాయుచు గా. రామచంద్రరావు గారు ఇంజనీరింగు విద్యాలయము విషయమున చెప్పినతీర్మానము మున్నగు విషయములు వివరించితిమి. గా. రాజాగోపాలాచార్యులవారు మాత్రముగా "గిండి" లో నిర్మితమగుచుండు భవనము సిద్ధమయిన పిదపనుగాడ తగినందరు విద్యార్థులకు తావుదొరకక పోవచ్చునని చెప్పిరినియు తెలియజేసితిమి. అదే విషయమున రెండవనాడు గా. బయ్యానగసింపేశ్వరశర్మగారు ఆ "గిండి" యందు కట్టుచుండు నిర్మాణము పూర్తియగుటకు నికను నెంతకాలము పట్టునని ప్రశ్నించిరి. దానికి ప్రత్యుత్తరముగా నికనైదు సంవత్సరములగునని ప్రభుత్వమువక్షమున నాచార్యులవారు నుడిచిరి. మొదటిదినము ప్రభుత్వపక్షమున నిడబడినవాదములు రెండు, తగినంత సంపూర్ణ శిక్షణపద్ధతి నివలంబించలేని ప్రతిష్ఠాపన నెలకొల్పగూడ దనుట మొదటిది. ప్రస్తుతము ద్రవ్యము లేదనుట రెండవది. "గిండి" లో నెలకొన గుండునిరకు ప్రతిష్ఠాపన యొక్క బలాబలములు అనుకూలము గా నుండునని బయల్పడు చరకును మరియొక విద్యాలయము విషయము సూచించుచు లక్ష్మీనాథి ప్రభుత్వమునాను పూనుకొన లేదనుటకు వారు రామచంద్ర రావుగారి తీర్మానమును ముందుగా త్రాగి చూచుట మైరి సూచించుచు తీర్మాణము యుద్ధిమం సాగుచున్నది గాన అక్కడ పరిస్థితులు చాలవనుట యొక కారణంబుగా గూడ సమకూరినది. ఎత్తైననేమి ఈ ఇంజనీరింగు విద్య విషయమున సుభానిక ప్రభుత్వలకు ప్రజ్ఞాపరమైన లేదు. జనియందున్న చేముటకు మన శాసనసభ సభ్యులు ఇదివరకు పాటుపడ లేదనిమా? ఇక ముందు పాటుపడరందమా? వారి పాల్గొన్నవారు కొన్ని కొన్ని విషయములలో, మరియొక సందర్భమున గా. కేశవపెద్దగారన్నట్లు, అనధికార సభ్యులు తెచ్చి తీర్మానములకు నపజయము నొసలనే వ్రాసియుండును. మన ఇంజనీరింగు విద్యాలయము నిట్టిదే యైనదేమో యవసందేహము జనించినది. అయిన నొక్కవిషయము మాత్రము ఆంధ్రులలోచింప తగినది కలదు. ప్రభుత్వమువారు చేయలేని కార్యము లితరవిధముల నిర్వహింప బడజాలవా యనటను విచారించవలసి యున్నారు. ఇంజనీరింగు విద్యాలయమువంటి ప్రతిష్ఠాపన ప్రభుత్వమువారి నెలకొల్పుటమందలి వారు అప సరమున్నదినియెడగూడ నిరీకారిణములచేత నల సభావగా నహింసలని వారైనప్పుడు ప్రజలలో పనిని సాధ్యమగు నంతవట్టుకు తాముగానే క్రయ త్నించి కొనసాగించుట ధర్మమగునా? చేతులు కట్టుకొని ఎప్పుడు ప్రభుత్వమువారు కబళము

చేసి నోటపెట్టిన నప్పుడు తిందము లేకున్న పను పడియుండమని బయలుపూచు చుండుట ధర్మమ గునా? అలోచించిచూడ నిజముగా ఇంజనీరింగు ఇత్యాది విద్యలకై ప్రజలేయొక్కనపాటు పడవలసి యున్నది. మనదేశమున రాజకీ గావసరములకై య్యుతిగినంత విజ్ఞానము దేశమున లేమిచేతను ఉం తికాలమును ప్రభువులు విద్యను తమచేతులలో నిడి కొని యుండినందున విద్య ప్రభువులు నేర్పవలెను ప్రభువులు నేర్పవలెను అనినోరు తెరచి కొనియుం డుట కలవాటు పడినాము. కాని పాశ్చాత్యదేశ ములలో స్వతంత్ర భూములలో ఒక్కప్రారంభ విద్యకు మాత్రము ప్రభుత్వమువారిది సంపూర్ణ మైనపూచి. తక్కువగలవిద్యకు ప్రభుత్వాధికారులు ఉదారముగా గ్రాంబులిచ్చుట యాచారమే యైనను నిర్వాహకత్వ మంతయును మొదటినుండి కడవరకును ప్రజలదే యై యుండుట సామాన్య లక్షణము. ఇదియాధారము చేసికొనియే మనదేశ మునకొందరు పరదేశ స్నేహితులు ఉదారపు గ్రాం బులమాట యెటులున్నను, స్వాంతంత్ర్య సాధన సంపత్తులెట్లు పోయినను, నీదేశమున మధ్యమో త్రమవిద్యలు తగ్గినవల నంధకారము కలిగిన జాలు నను తలంపుచేత నెప్పుడనుకూలము గలిగినవచ్చుడె ల్లను మనప్రభుత్వమువారు ప్రాథమికవిద్యకు పూచి పడవలసినదేగాని మధ్యమోత్రమ విద్యలప్రవృద్ధికి తోడగుట తగదనితమ మాటలుసాగవని తెలిసియుం డునప్పుడుగూడ మనప్రభువులకు సలహాల నిచ్చు చుండురు. నేడు మేమియ్యదలచు కొనిన సలహా పూర్ణముగా ప్రభుత్వము వారికిని గాదు. పైన వ్యక్తులైనమిత్రుల సలహావంటిదియు గాదు. పాశ్చాత్య దేశముల ననుకరించి మనయభివృద్ధి నడు చుచున్నదనుట నందరంగీకరింప వలసినదే. అపద్ధ తులపైన మనపద్ధతు లాధారపడి యున్నవనుటయు స్పష్టమే. ఆకాశిణున, రాజకీయ పరిస్థితుల చేత కొంత శోక్యము తమకు బెట్టుకొని ప్రభుత్వ మువారు ప్రజాసంఘములు నెలకొల్పు విద్యాల యాధికములకు ముఖ్యముగా సాహిత్యవిద్య నేర్పు కళాశాలలకు నంగీకారముచ్చు చున్నారనుట లోక విదితము. కలకత్తాలో న్యాయశాస్త్రము నేర్పు విద్యాలయములు ప్రజాసంఘముల చేతులలో నున్నవి హిందూ మహమ్మదీయ విశ్వవిద్యాలయ ములు గూడ సీ విషయమునే దృఢపరుచుచున్నవి. తుదకు మనయాంధ్ర జాతీయ కళాశాలకు ప్రభు త్వమువారు కొంతగ్రాంబు నిచ్చుటగూడ మనము విద్యావిషయమునందు లోకప్రవాహములో నీను చున్నారనుటను వెల్లడించుచున్నది. ఇట్లుండ మాత్రమోక్షజలయ, భారతజననీ సంతానమున సు భ్యాబలిమిచే మూడవవారై దిన దినమును తమప్ర వృద్ధిని గోగుచుండుటను పదివేల యవన్యాస వేదికులనుండి యుద్వేషించుకొను నాంధ్రులు, బహు తీవ్రస్వాభ త్యాగమునకైన నెనదీయక తనలో కొందరు యావనములు నెలకొల్పిన యా యాంధ్రజాతీయకళాశాలను ఇంతకాల మయ్యును, అంధ్రుల ఇంజనీరింగు విద్యకుగునంత మాత్రమైన పెంపొందింప సమర్థుకుండుట యెంతయు విచార కరము. ఎట్లుంక ఇరువదియవ శతాబ్దము ఆంధ్ర జాతీయ కళాశాల ఎప్పుటివలె సాంవత్సరికొత్త వము నడుపనున్నది. ఆసమయమున నాంధ్రలోక మొక్క మానసముతో నీ కళాశాలను ఆంధ్రభూ మికిదగిన ఇంజనీరింగు కళాశాలగా నొనర్చుటకు కార్య మూలకముగా తీర్మానించునా? మారాఠవ నీయసభ్యులు తమతమ యావచ్చుకొని వినియో గించి ఈమహా ద్యుమమును విజయ మొనర్ప శోధ్యుడియెదరా? చక్కగా పనిచేసిన యెడల నేడుగాకున్న రేపైనను మనప్రభుత్వము వారు

మన ప్రతిష్ఠాపనలను అంగీకరింప కుందురా? మన ప్రతిష్ఠాపనలు నెలకొనుటకును, నెలకొనిన పిదప ప్రభుత్వము వారి యంగీకారము ఒడయుటకును, మన శాసనసభ సభ్యులు శాసననిర్మాణసభలో ప్రశ్నలు వేయుటకును, తీర్మానములు చెప్పటకు ను జేయవలయున్న ములకంబునెన్నియో మమంకు లప్రయత్నము లొనర్పవలసినది వారి ధర్మము గదా! అప్పుడు గదావారు నిజముగా ప్రజాప్రతి నిధులు, కార్యపరులని తెలియగలదు. అప్పుడుగదా వారు ప్రభుత్వాధికారులు వారిని పూర్ణముగా శాసించగలరు. ఆంధ్రప్రజలును ఆంధ్రప్రతినిధు లును నీసలహాను వైకొందురా?

దేశభాషలలో విద్య.

నిన్నటిదినము ఢిల్లీలో సమావేశమైన ఇంగ్లీ యాశాసన నిర్మాణసభలో మనప్రతినిధి గా. రామారాయనిం గారు ఈదేశమునందలి మధ్యమ విద్యాలయములలో బోధ, దేశ భాషలలో జరుగు నట్లేర్పరచ వలసినదని తీర్మాన ముకక్రమించిరి. దానిపై తీర్మానమగుచున్నప్పుడు ప్రారంభమయ్యెను. రాజా రాయనింగారు మొదటినుండియు తజ్జులు దేశభాషలే బోధకు నాధారముగా వలసియున్న వనిచెప్పిన యభిప్రాయము తెల్లనుగ్రుచ్చిచెప్పి ఇప్పటి సుప్రసిద్ధులలో ననేకు లీయభిప్రాయము గలవారుగా నుండుటను నిరూపించి ఆంగ్ల భాష రెండవభాషగా నభ్యసించి తీరవలయునను నిష్పా ధమున్నంతకాలమును విజ్ఞానపరిమాణము లఘుతర మగునను భయము లేదని నూచించిరి. కాని, ఎంత చెప్పినను గా. దాదాబాయి, గజ్జుపీను, సురేంద్ర నాథ బనర్జీ, దాసు, సర్వేపల్లి భాయికరీంభాయి, గూడూరి, సర్ ఇల్లప్పకొండ, రహిషత్ డొగ్గ, మహా మృదాబాను నవాబుమున్నగు వారలకు నీతీర్మా నము ఆమోదనయియు నాచేదు. ఇందులో సర్వో ధజులు భాయికరీం భాయికరీం ఆంగ్ల భాష హిందూదేశమునకు సామాన్య భాష కాగ లదని న వ్యక్తి ము కలదనుట. తక్కిన వారికిని కేకవి ఇంగ్లీషు భాష యొక్క ప్రా బల్యము తగ్గనో యను భయమున్నది. బహుకాల ముగా నెక్కువమైన ఇంగ్లీషుపట్టుదల వ్యతిరేక ముగా నెన్ని కారణము లున్నను త్వరగా నడవ ననుట ఎవరయూడదనినదిగాదు. గా. సురేంద్ర నాథింతివారు ఉపక్రమములో నితీర్మానపక్ష ముగాను వ్యతిరేకముగాను చెప్పగల యెంతో కల దని ప్రారంభించినాక ఇండియాలో 200 దేశభాష లున్నవి. ఒక్క వంగదేశముననే 200 కలవు. ఇవియన్ని యు నితీర్మానముకొరకు నుపయోగపడునా యని తీర్మానపుముగార్థమున గ్రహింపలేక పలుకుటజూడ మనకింకను దేశభాషలపైనుండు నాదాసీయమర్థము కాకపోదు. అదిరకును సగలున గా. మదనమో హనమూనియ గారిచ్చినప్రత్యుత్తరము గమనింప వలసియున్నది. ఆంగ్ల భాష యెప్పుడును ఈదేశ మున సామాన్య భాష కాదని యితమ ఘంటా కథము ప్రకటించెను. ముప్పదికోట్ల ప్రజలలో కడచిన జానాభాసనుసరించి 10 లక్ష లాంగ్ల భాష నెరింగినవారున్నాడు కదా? ఎప్పుటి కీ భాష సామాన్యభాష కాగలదను ప్రశ్న తెవ్వరైనను ప్రత్యుత్తరమారుగలుగుదురా? పాఠపుస్తకములను గురించి వివరించుచు కొంత ప్రాచీనమున నేదేశ భాషయు బోచిత్యమున పేదపడయుండలేదనియు అవసరము కలిగినచో నెట్టి పాఠపుస్తకములును నొక్కసంవత్సరమున సిద్ధమైపోగలవనియు మదన మోహనుగారు వ్యక్తిపరచిన దేశభాషాశాసన మానంతయైన తరుగువదనని ప్రవృద్ధి న దుచుండు

దేశభాషాపరిచయముగల భారతపుత్రుల డెవలప్మెంట్ గలదు? సంకీర్ణవర్ణము లిట్లుండ ననధికారా భిప్రాయ విచారణమునకు బూర్తిగా వ్యతిరేక మగుట నిజముగా నోచుచున్నది. కాని సర్వోత్కృష్ట బల్లగుగారు ప్రభుత్వపక్షమున ప్రసంగించుచు చేసిన యుపన్యాసమువలన కొంత యానందము కలుగుచున్నది. ఇప్పటికే మధ్యమపాత శాలలలోని వై మూడునాలుగు తరగతులలోదపు తక్కువగల తరగతులలో దేశభాషలే బోధనసాధనములుగా నుపయోగింపవలెననుట ఇప్పుడంగీకరింపబడియుండు పద్ధతి యట! మధ్యమ పాత శాల లో జదివిన వారిలో నూటికి పదిమందే కళాశాలకు వెళ్ళుచున్నారట! ఇప్పటి వద్దటిని బట్టి విద్యార్థులకు నవనవరమగు బహుత్వముచేత వారికి విషయ విమర్శనచేయు పట్టుత్వముకేక పోవుచున్నదట! తమ స్వానుభవమును కట్టచూడ దేశభాషలో కొన్ని సావత్సరములపాటు బోధించుటచేతనే ఎక్కువ భాషము కలుగుచున్నదట! ఈయుపన్యాససారమునుజదువు వారెవరు విద్యాభ్యాస భుజకు దేశభాషల యెడల సానుభూతిలేదని వాదించి పలకను? ఆసానుభూతిచేతను గా పండితమదన మోహముని సలహామీదిన యుధానంతర మీవిషయము అనగా నంతవరకు మధ్యమపాత శాలలలో దేశభాషను బోధనసాధనముగా నుపయోగింపవలెనను సమస్యను స్థానిక ప్రభుత్వములవారికి నాలోచనకు పంపవలసినదని తీర్మానింపబడెను. అందుమీదట, రామారాయనింగారు తమతీర్మానము నుపసంహరించుకొనిరి. మొత్తముమీద దేశభాషా సమస్య ఇండియా శాసనసభాసభలో విషయోన్ముఖముగానే పరిణమించినదనుటకు సందేహము లేదు. కొందరు వ్యతిరేకాభిప్రాయము మిక్కిలి పట్టుడుగలవారున్నారునుట నిజము. అట్టివ్యతిరేక భావమునకు, ననేక కారణములున్నవి. నిజముగా కొన్ని భాషలు అభివృద్ధిచెందియుండలేదు. పాప్యలవం టినారు, ఏజజ రాతిభాషనో పెంపుపట్టిగా స్వీకరించుచుండుటచేతను అగ్గ భాషా పరిచయము చేత ఆంగ్లేషవన వర్ణకుల సంపర్కముచేత విజాతీయాభ్యాసములు పట్టునడి యుండుటచేత దేశభాషల గుండు శాసనముకాని అభిమానముకాని లేని వారుగా నున్నారు. పంజాబునంటి పరగణాలో ఉడుకు మీదేనంటి భాషలకు కొంతవరకు పరస్పరము పోటీలున్నవి. కాని మన బాలురశత్రుల వినియోగము నాలోచించినను అభివృద్ధి నాలోచించినను, శ్రీవిద్యా వ్యాపనమును తెలపొసినను, సాధారణజను నిజానమును మార్గము లరసినను క్రమ క్రమముగా విద్యాలయములలో దేశభాషలకు ప్రముఖములయి యుండు నట్లుచేయుట విద్యాభి మానులందరికిని కర్తవ్యముయి యున్నది. కావున సిండియా శాసనసభాసభలో ఈవిషయమున తమ సానుభూతిని బాపి స్థానికముగా తీర్మానము లొనర్చబడి కార్యక్రమము లోచింపబడ వలసినదని తీర్మానించుట మిక్కిలి సమంజసము. స్థానికముగా విషయములు చర్చకు వచ్చునప్పటికి నీవిషయమున ప్రజాభిప్రాయమును బలపరచుటకు భాషాభి మానులగు నాయకులు నేటినుండియు ఘర్షణ చేతురుగాకయని నమ్ముచున్నాము.

బరోపా మహాసంగ్రామము.

ఇంగ్లండు

మందు గుండుసామానులు.

300 రెట్టికముగ తయారచేయ బడుచుండుట.

లండను మార్చి 17.—యుధానంభమునకంటె నిష్పేడు 300 రెట్టికముగా మందుగుండు సామాను తయారగుచుండెననియు, కూలివారలనేకులు వచ్చిపనిచేయుచుండుట వలన సరఫరాను హెచ్చుగా జేయుటకు పిలుచుననియు దెబ్బ పని సాధ్యమై ప్రభుత్వగారికి చెనరుప్రభుగారు వేడిరి.

పార్లమెంటు నిలుపుట.

లండను మార్చి 17.—ఏప్రిల్ 14 తేదీవరకు పార్లమెంటు సభనిలిపిచేయుబడినది.

గజ్జపు పందెము.

లండను మార్చి 17. ఏమే ప్రదేశములందు స్థితిగతు లను కూలములుగనుండి ప్రబలిష్టముగ నుండునో ఆయావోటు లందు స్వారిపందెముల నడిపవలసినదనియే జాతీకబ్బువారు నిశ్చయించిరి. ఒక్కగూత్రము కృత్రిమతైయుండిరి. వైకంటు విల్లీగూరు బ్రసంగించు సందర్భమున ఆస్కాటు నందలి రాచనగరువారి దొడ్డి యీ కుబడదయ్య, ఫలాహార ములకై గుడారములు చేయియలనియు శ్రీ గజుగారు రా రనియు చెల్పిరి. స్థితిగతులుమారనందున ఆస్కాటులోని స్త్రీ వర్ధులుపందెములుమానిచేయుట కాలోచించుచున్నారనిచెల్పిరి.

రెండవలెప్తి నెంటు ఆస్టికగారు

రణరంగమునందు చనిపోవుట.

లండను, మార్చి 15:—లండనులో రైటరుసంఘ సంపాదకులలో నొకరుగూ రెండవలెప్తి నెంటు సిరిట్. ఎఫ్ ఆస్టికగారు రణరంగమున, పోరాడునపుడు మార్చి 10 తేదీని చాతురైరి.

బ్రిటీషునావలను ముంచుట

లండన్ మార్చి 17:—నౌకాధికారులు యాక్రిందివిషయములను ప్రకటించిరి:—ఇరిష్టుక్కువద్ద అట్లాంటా “అను బ్రిటీషునావతై 14 వ తారీఖున జర్మనుసబ్ మెరైను టార్పెడోగొట్టమును వదలినది. నావికులు ఇరిష్టుక్కుదీనికితేబడిరి. స్త్రీమగ నౌకాశ్రయములూ నున్నది. 15 వ తారీఖున నాద్ర అంబర్ ల్యాండుతీరమున “ఫింగాట్” అను బ్రిటీషునావతై టార్పెడోవదలి ముంచిరి. నావికలలో 6 గురు పీటిలోమనిగి చనిపోయిరి. 20 మందినాద్రుపక్షిల్లు చేరినారు.

లండన్ మార్చి 18:—యు. 28 “అను జర్మను సబ్ మెరైను లీవార్డెస్” అను బ్రిటీషునావను మాన్ లెటు పివకు నాలుగునైళ్ల దూరమున ముంచినది. నావికులు రక్షింపబడిరి.

ఎమిరేటును వట్ట:కొనుట.

లండన్ మార్చి 17:—ఎమిరేటును పట్టుకొనుటలోమన సేవ మంచి చాకవక్యముచూపినది. న్యూజేమివెలే పరగణాలో జర్మనులు చాలసార్లు మనసేలవైడి తీరముగపోరాడిన తరువాత చాల చిన్నచిన్న యుద్ధములుచేసిరి. కొని పోగొట్టుకొనినసలమును లాగిసలేక పోయినారు. మనకుజిక్కిన ఖైదీలలో 80మంది జర్మను ఆశీస్సుకలరు. మంచుదట్టముగ పట్టియున్నను, మనవైమానికులు జయమున పొందిరి. అని 48. బాన్ ఫ్రెంచిగారు తెలిపిరి.

ప్రాన్సు

ప్యాసిన్ ప్రకటన.

లండను మార్చి 16:—నిన్న సాయంకాలము ప్రకటించినది:—జెల్లియనులు తాము పట్టుకొన్న స్థానములను బలపరచుకొనిరి. బ్రిటీషు సేన పెయింటుయిలాయ్ అను గ్రామమును, దానికి వాయవ్యములనున్న కందకములను తిరిగి పట్టుకొనిరి. గ్రామమునకు ఆగ్నేయముల మనఫిరంగులు సంఘ్రాష్టముగ నాశనముచేసిన కందకములను జర్మనులు వదలిపోవునట్లు మన సేన చేసినది. సోయిమకు ఈశాన్యముల మనసేన ముందుకు వెళ్లి బాయెన్లా పీటరువద్ద జర్మనులచేతిలో మిగిలియున్న కందకములనుకూడ తిరిగి పట్టుకొనినది. రీచా షెరాప్ వద్ద జర్మనులు మనకందకము నొకదానినిపట్టుకొనిరి. ఆకందకమును కొంతసేన మనసేన తిరిగి పట్టుకొనినది.

న్యూజేమివెలేకు తూర్పువనసేన పట్టుకొనిన కందకములవరుసను, జర్మనులులాగిసనవలెనని యెంతప్రయత్నించినను వారికి చిక్కుకుండచేసి బలపరచినది. ఇచ్చటి యుద్ధనందు శత్రు సేన లోనుమాను 17 వేలకు తక్కువగాకుండ నవ్వమెనారు.

లండన్ మార్చి 17:—నిన్న సాయంకాలము ప్రకటించినది:—లోకబేవద్దమును యిదివరకు లాగిసిన కందకములను తిరిగిపట్టుకొనవలెనని సోమవారమునాడు జర్మనులు ప్రయత్నించిరి. మనసేనవారినివెనుకకు నెట్టివేసినది. పెర్టన్ వద్దమునసేన ఒకమండగనిని కేల్పినది. కొంతేపు యుద్ధము చేసినతరువాత, గనికాలినందుక శత్రుసేన సారంగమును మన సేనపట్టుకొనినది. బాసెజోరుకు ఉత్తరమున మనసేన ముందుకు వెళ్ళినది.

సోమవారమునాడు రాత్రి ఫోర్ డిప్యాటిన్, బోలాంటే వాన్ క్విస్, బాయన్ పీటరుల మధ్య జర్మనులు తిరిగి మనసేన మీదపడిరి. మనసేన వారిని వెనుకకు కొట్టివేసినది.

రుష్యా

రషియా ప్రకటన.

లండను మార్చి 16:—పెట్రోగ్రాడ్ నూమెన్ నదివద్ద ముందున్న జర్మను సేనకును, వెనుకనున్న జర్మను సేనకును గుంబంధములేకుండ చేసితిమి. ఒరాజో నదియొక్క రెండువైపులను రషియనులు ముందుముందుకు వెళ్ళుచున్నారు. గెలిషియా స్టానిస్లావ్, కొలోమయానుల మధ్యనున్న రైలువేరు తూర్పువన యుద్ధము తీవ్రమగుచున్నది. ఇక్కడ రషియనుసహాయసేన మంచులోపడి ముందుకు వెళ్ళుచున్నది. పదాతిసేన శత్రువులస్థానములను రెండువేల శత్రు సేనను పట్టుకొనినది. రషియను జెంపీలుకొటలను మట్టిడించుచున్నారు. లోపలనున్న చిన్న కొటలు అగపడు యెత్తుప్రదేశములను ఆక్రమించుకొన్నారు.

జె సీలు స్వాధీనము కావచ్చును.

లండను మార్చి 18:—పెట్రోగ్రాడ్ ఆస్ట్రీయా దేశము నందలి జెంపీలుకొటలు కొద్దిరోజులలో రషియావారికి చిక్కి ఆస్ట్రీయను ఖైదీలు జెంపీలు పట్టణములో ఆహారపదార్థములకు కణపురచ్చివట్టును, ఆహారపులు దెబ్బలు తిన్న ఆస్ట్రీయను సైనికులతో నిండిపోయినవరియు చెప్పుచున్నారు.

అమె కా

అమెరికావారు ప్రేమనాటు

న్యూపోర్టున్యూస్ మార్చి 17:—హన్—పెన్సిల్వేనియా యను డెడ్వూలు యిచ్చట సముద్రమునవిడువబడినది. అప్పుడు విందుజరిగెను. దేనియల్లుగారు ప్రసంగించుచు నమెరికావారి నౌకాదళమిప్పటికంటె యిదివరలో నెప్పుడును శక్తిమంతముగాను సిద్ధమగును నుండలేదు. ప్రంజు యీటెలు ను యుద్ధపటాడ కెప్పాను నావికా దుస్తులను ధరించియుండియే యాయుధ్యనమును జూచెను.

జర్మని వర్తకమును ఆపుట

లండను మార్చి 17.—వాషింగటన్—బ్రిటీషువారు జర్మనీవర్తకమును ఆపివేసెదమని చేసి: ఉత్తరువును అమెరికా మంత్రాంగ సభవారు శదు చర్చించిరి. ఇతర ఉద్యోగులతో ఆలోచించిన తరువాత ప్రెసిడెంటు విల్సనుగారు ఇంగ్లండుకు ఒకజాబును పంపుచురట.

ఇటలీ.

ఇటలీవారికి అప్పు

అమెరికను స్వాంతుల నడుగుట
లండను మార్చి 15:—న్యూయార్కుసంయుక్తరాష్ట్రములందు ప్రెజిరీ బిల్లులనమ్మి 2 కోట్ల డాలర్లను ఋణము దీయుటకై ప్రాముఖ్యులగు బ్యాంకి వారలతో నిటాలియా వారు సలహాజేసిరి. ఈ ఋణము తేలువర క్రిటాలియావారు తటస్థముగ నుండుమని వాదనము జేసినవో ప్రజల కి బిల్లుల నమ్మజూపుదుమని వారుచెప్పిరి.

మెక్సికో

మెక్సికోలో విప్లవము.

ఉద్యోగులను భార్యచేయుట.
విల్లాగారి యనుచరులు చేసిన కృత్యము
లండను మార్చి 17.—వాషింగటన్—జనరల్ కర్రాంజాగారి పక్షమువారైన జనరల్ మాటో ఆల్బార్జాగారి వారి యుద్ధోగ్యముల నందరిని గూడ దేశద్రోహమునకై సైనిక న్యాయస్థానమున విచారించి టోరియాకోవద్ద జనరల్ విల్లాగారి యనుచరులు వారి నురిదీసిరి.

జ్యోతిషాంధానము

జ్యోతిషాంధానము

జ్యోతిషాంధానము 17:—20-వ దశమ గుర్తు పటములలో చేరిన కష్టము కష్టమైతరసాగారికి డి. ఎస్. ఒ. (జ్యోతిషాంధానము) విరుద్ధములగుటచే. నీవేదాని యొద్దమేజరి మెక్కినకాగారు చంపబడినపుడు ఈతడు పటా శము పోయిన చాలించుటచేసి, గాయములుతగిలిన కష్టము మెక్కినకాగారిని గుర్రతముగ దూరముగ తీసికొనివెళ్ల నటుల తెలియచుచున్నది.

బొంబాయి

మద్రాసు వైద్యపుట.

బొంబాయి మార్చి 7:— మద్రాసు వైద్యపుటలో నేటిదినున మొంబాసాకు బయలుదేరును. గౌరవనీయులగు డాక్టరు నాయుడు గారవ్యవస్థచే తమ యువ్యోగమునకు రాజీ నామానిచ్చిరి.

దాతృత్వము.

బొంబాయి, మార్చి 17:—“వైద్యరక్షణియోటాఫ్ కల్లు” అను సంఘమువారు “ఇంటికియల రిఫ్ ఫండ్” అను యుద్ధహానినికీ ఈ క్రందితిన చంచాల నిచ్చుటకు తీర్మానించుకొనిరి.

బొంబాయి రాజధానికాపుకు రూపాయి 75000, 10000, శ్రీలంకాకు మాంటీ నీగ్రయక రిఫ్ ఫండునకు 7500 రెల్లీయంరెడ్ కానఫండునకు 7500 ఈతరున లక్షరూపాయల నో బుటతోడ, స్థానిక ధన్యములకు వినియోగించుటకు 1500 రూపాయలు బొంబాయివచ్చురుగారి స్వాధీనము చేయుటకు తీర్మానించుకొనిరి. మాంటీనీమేరకు ధర్మకార్యములకై కల్లులాభములూ నాటికీరెండువంతున నచ్చుట యేర్పాట్లు ధంకుకరములు కాకట.

బొంబాయి గవర్నరుగారు ఫిర్కీ వెల్లుట.

బొంబాయి మార్చి 17:— బొంబాయి గవర్నరుగారు, ఫిర్కీ వెల్లుట ప్రభుగారును. వారిచేతర ఉద్యోగములును, ఈ సాయకాలము బొంబాయినిడి డిల్లీకి పంపివైరి.

కలకత్తా

కలకత్తాలోని ఆర్మీయనలు

కలకత్తా 17:—టర్కీవారి వాధలు పడలేక కాళ్ళను ప్రాంతములలో తగలబోయిన ఆర్మీయనల సాహాయ్యార్థము, కలకత్తాలోని ఆర్మీయనలొక నిధిని యేర్పాటు చేసిరి. 22 వేలరూపాయ లిది కరక చంచా చేయబడినది.

కలకత్తాకు సివిలుకోర్టు.

కలకత్తాలో నొక నివిలుకోర్టు వెల్లువియమై కలకత్తా కాన్సలేషను కమిటీవారు తాము యొచించిన సంఘములను తెలిపిరి. ఆసలు వ్యాజ్యమునకు సంబంధించినతలా, కొద్దికొద్ది వావాలకు వ్రాకోర్టుకు పోవుట చాల కష్టమైనదని. దీనిని సంస్కరించుటకు, కక్షిదారుల కగుచున్న ఖర్చులను తగ్గించవలయుననియు, అటార్నీల సహాయము లేకుండ వీరు వారసులను తిప్పగి యేర్పాటు చేసికొనవచ్చునని, ఇప్పటి కీజాలును తగ్గించవలసినదనియు, వీరు తెలియజేసిరి. ఇవి జరుగని యెడల నివిలుకోర్టును వెల్లుకలసినది వీరు నెలవిచ్చిరి.

సిలిమంగు పైరు.

కలకత్తా మార్చి 17:— సిలిమంగు పైరును దొరతనము వారు స్వాధీనము పరుచుకొందురని తెలుపబడియున్నది కదా. వారు స్వాధీనము చేసికొను వైరులోజావా, గోటిమిలాలీహారు ఈ ప్రాంతములందలి వైరుకలిసి యున్నదనియు వీహారుగారిని వెలు నెరుటికన్న నాలుగింతలు ఎక్కువైన వనియు, ఇంగ్లీషును ప్రాయుచున్నది.

బెంగాలువందొక యు త్రువు.

కలకత్తా మార్చి 18:— బెంగాల్ రాజధానియందు కలకత్తా మున్నగు ప్రదేశములయందుగల హోటల్లు, పూలుగూర్చి, ఇత్యాది కుదురుపాట్ల కృతకస్థాపనలు తమకుదురుపాట్లలో అన్యదేశమున ప్రవేశించునెడల ఆవిషయమును అధికారిలకు తెలియజేయవలయునను ఉత్తరువు నమలులోనికి తెచ్చుటకు బెంగాలుదొరతనమువారు నిశ్చయించుకొనినటుల తెలియచుచున్నది “ఇంగ్లీష్ పేజ్” పత్రిక ప్రాయుచున్నది.

కలకత్తా కాన్సలేషనువారి

క్రొత్తఆప్తు.

కలకత్తా, మార్చి 17:—28-లక్షలరూపాయలను ఆప్తు తీయుటకు కలకత్తా మునిసిపాలిటీవారు నేటిదినున తీర్మానించుకొనిరి. ఈ28లక్షలలో 10లక్షలు క్రొత్తకాన్సలేషనుకు పనులకు వినియోగించబడుటకుని నిలువయుంచుకొనబడి, తక్కిన 18లక్షలు 1885-వ సం॥ తీసికొనబడుటకుని నిలవచాటి తీర్పుటకు ఉపయోగించబడును.

టాస్కర్ మాన్సేక్ కేసు

కలకత్తా, మార్చి 17:— గౌరవరం టాస్కర్ మిల్లులో నేత పని చేయు టాస్కర్ మాన్సేక్ అను వాడు అమిలులో పని చేయు పరుగురను కత్తిలోపాడిచి చంపించుటకును, మరి 11 గురుకు బలీయముగ గాయములు గలిగించినందులకును చార్జీ చేయబడెను. అధికార సెక్షన్ కోర్టులో విచారణ జరిగెను. మొత్తము 21 నేరములలో పరునాటించియు ముద్దయు దోషియనియును ప్రాప్తికు లభిప్రాయ మొసరిరి. శుక్రవారమునాడు తీర్పుచెప్పబడును.

రంగపూరు వార్తాకృత్యము.

రంగపూరు మార్చి 17:—రంగపూరు వార్తాకృత్యములో పోలీసువారు తమ కవచధారీగరు నేటిదినున బురికి. శ్రోణి వచ్చుదరాని మున్నుగాను నిగురు ముద్దయును కలిపి కట్టి బడిరి; తగిలకర్, అమరనాథకర్త, పోలు విచారణకు పంపబడిరి. మార్చి 23 వ తేదీనాటికి విచారణ.

కలకత్తా కాన్సలేషను.

1915-16-వ సం॥ ఆదాయకృత్యము.

కలకత్తా మార్చి 17:—నేటిదినున కలకత్తా కాన్సలేషను వారి విచారణజరిగెను. జనబలకమిటీవారు 1915-16-వ సం॥ నియించిన ఆదాయకృత్యముల అంచనా కట్టకను గాబోవుసంవత్సరమునకు ఆదాయకృత్యముకట్టక అంగీకరించలేనని చేర్చుకొనగా ప్రస్తావించినందుమీద, ఆఫీస్ అంగీకరింపబడెను. రేట్లును, పన్నులును నాటికి, 1915 వంతున నిర్ణయింపబడినవి. మజీయం నీ కాన్సలేషను వారు 28 లక్షలు ఆఫ్ఫీయీయుట కంగీకరించిరి. ఈమొత్తములో పదివలలు కట్టడవుపకలకును, భూములను సంపాదించుటకును వినియోగించబడును; 1885-వ సం॥ ఆఫ్ఫీయీ కొంతభాగమును తీర్పుటకు తక్కిన 18 లక్షలు రూపాయలు వినియోగించబడును.

లాసగారు

“కామ్రేవ్” స: పాదకుని అప్పీలు.

లాసగారు మార్చి 17:— తనవైస్సునకు గాను ఉంచిన భరావతు వైకమును పోల్చుకొనవలయునని డిల్లీ డిజిటీకమిషనుగారి యు త్రువుమీద కామ్రేవ్ సంపాదకుడును, కామ్రేవ్ వైస్సు ప్రాప్తయియును ఆరు మహుదల్లీ పంపుకొనిన అప్పీలు పంబాని చీఫ్ కోర్టులో స్పెషలు యెంచినారితే విచారించబడెను. ఆకోర్టు వ్యాయముయ్యు అప్పీలును నిగారించి, చూవకు సర్కారుకు చెందవలసినదేయని యభిప్రాయ మొసగి డిజిటీకమిషనుగారి తీర్పుకు స్థిరపడినది.

కొలంబొ

సింహాశపు సేనలు.

కొలంబొ మార్చి 17:—నేడుజరిగిన కాసనిర్మాణ సభయందు అవకాశముకు సింహాశద్విపవాసుల వైస్యమును గూర్చుట యచితము, అందుకు వలనుగలదా యను సంకముల విచారించుట కొకప్రత్యేకసంఘము నేర్పాటుచేయగోరదను. ఈవైస్యమునందు కాల్పలము, ఆర్థికబలము ఫీరంగిబల గమనూప నుండును. సింహాశద్విపవాసులకు సభితులు అవక సభితులలో ముఖ్యుడు నీకోరికను బలపరచిరి. తమకు స్వంతవైస్యముండుట భాగ్యమనిరి. ఒకసంఘము నేర్పాటుచేయ నిశ్చయించిరి.

బర్మా

రంగూను వార్తలు.

రంగూను మార్చి 17:—కీర్తిశేఖరైన్ గోష్టగారు ఫాసిం చిన హిందు సేవక సంఘమును మజిలీ. వ్యాపింపజేయు నున్న ధర్మముతో గాంధీ గారి పురు బర్మాకు దయచేసియున్నా. లక్షల నెంట్లు గవర్నరుగారు ఈరోజు కలెక్షన్ బయలుదేరిరి. గురువారమునాడెచ్చటి క్రొత్తసేవనుకు కుప్పకమోత్సవము గావించురు.

గాంధీదంపతులకు స్వాగతము.

రంగూను మార్చి 16:—గాంధీదంపతుల వీరోశా “లంకా” అను స్త్రీయగుని చటికి వచ్చిచేరిరి. పారవర్తము చేవుచేత గుంపుకూడి యాదంపతులకు సుస్వాగత మొసగిరి. ఆసమయమున 1508 క్షణులకు తియ్యరి తిరుబండాగములును, చేలిగుడ్డలును పంచివెట్టబడినవి. సుస్వాగతానంతరము ఊరేగింపు జరిగెను. కుజ్జవాండ్లు గుంపుచేరి ఆదంపతుల కెక్కియుండిన బండికి గట్టబడిన గుడ్డములకు, నిప్పికడు ప్రతితో ఆబండినితా మేలాగిరిని వెల్లిరి. మొగ్గోడిగిలో అలంకారసహితముగ అమర్చబడిన ఒకపంజరిలో, ఆదంపతులు మాలాలంకృతులుగ చేయబడిరి. గుంపుకూడియుండిన ప్రబలు ఉత్సాహపూరితులై యుండిరి. పిమ్మట పలుచోట్ల ఆదంపతులు పుష్పమారాడులతో నలంకరింపబడిరి. ఈతీరున మార్గమందెల్ల వచ్చుటవచ్చుట సత్కృత నందుచు ఆదంపతులు డాక్టరు పి. జె. మెహతాగారి భరనమును చేరిరి. రంగూనులో వండునంతరము ఆదంపతు లా డాక్టరుగారింట నాతివ్యయ నందుచుండురు.

అలహాబాదు

చీనాసేవలలో విరోధము.

అలహాబాదు, మార్చి 17:—జీతాక్, యూజ్, అను నీవోటయందు చీనాసేవలు కలహించిన సందర్భమున నీ క్రింది వర్తమాము తెలియచుచున్నది. వైఖలు మరల కలహించి కోవాను, టివికెలూను పట్టుకొనిరి. టివికెలూను విడచియును సురక్షితముగ నె యెన్నటుల చెప్పుకొనుచున్నది. వారి కచట ఇబ్బంది కలుగునెడల, వారు ఎగున (అస్పర్) బర్గాకు వెళ్లవలసిగచ్చును. కలహించినవారిలో ముఖ్యులు వారు (అనితేయులు) వామోకు తెల్లనూర్చున వారికి ఇబ్బందియేమియు లేకండుటకు తగిన యేర్పాట్లు ప్రాయశః, చేయదురు.

నెర్యూకూడి దండయాత్ర.

జగ్గనలు మారుకొనట.

అలహాబాదు మార్చి 17:— పయనినప్రతికర్షిగ ప్రత్యేకపువార్త:— డెయిలీ తెల్లిగాఫ్ ప్రతిక విలేఖకుడిట్లు తెలియజేయుచున్నాడు:—జగ్గనలు నెర్యూకూడి దాడివెడలు తెలంకును మానకొనినట్లు కనపించుచున్నది. తమ నైనికుల సామర్థ్యము జనరలు వానసాంధేయబ్రగారికి ఆకాంక్షములు గలిగించుచే దీనికి కారణము.

సిన్హానుంజిపోయిన యువోగ్గియులు

ఒహుమకులు పొందినవారు.

ఫిర్కీ మార్చి 16:—సిన్హానుంజిపోయిన యువోగ్గియులలో ననేకులు రణరంగమున ప్రతిభగాంచిరి. పి.జె. వెపన్ ఐ. సి. యస్ గారి కొకక్రాసునిచ్చిరి. ఐ. సి. యస్. యువోగ్గి గియులలో నీవీరుడమును పొందినది వీరొక్కరే. ఇదిరలో నై నిక హెడ్డు కాన్సలేషనులో బని చేయునుండిన మే జరు చాల్లె ను ఆర్. ఇ. గారికి తెల్లి వెట్టు లెన్సెనెంట్లు కన్నులుపదని నొసంగిరి. లాన్సెటలలో 11 చూలములలోని లె ఫోటోగారికి వైక క్రాసునిచ్చిరి. వాకీక పటాలములలోని కె. హెల్పు గారికి డిసింగ్లిష్టు సర్వీసు అడ్డరు నిచ్చిరి. వీరివరలో మింట్ ప్రభువుగారి కంగరత్తులుగ నుండి నీ కె. రెకెగ్ గారికి మిలిటరీ క్రాసునిచ్చిరి. కన్నల్ నొటక గారికి సి. బి. నిగుడమునిచ్చిరి.

మదరాసు కాన్సలేషను.

28 వ మార్చి 1915 వ తేదీని జరుగనున్న కాన్సలేషనువారి జనరలుమొంగులో నీదిగువ వివరింపబడిన తీర్మానమును ప్రతిపాదించువలచి మని మ. రా. క్రీ. రా. బహద్దరు జ. నారాయణస్వామిగారు తెలియపరచిరి.

“19 వ డివిజనులోని మురికికాల్పుల సర్పాటులో నింకను కనిపించుచున్న మరొకన్నిలోపములనుకూడ నివారణచేయుటకుగాను ఆప్రాంతమున కొన్ని స్థానములలో నింకను బాగుచేయబడని ప్రదేశములలో మురికినిరు నిలునయుండుట పోరలి పారుటమున్నగు నుపద్రవఫలితములు కలుగుకుండచేయుటకు చేయవలసినవనలను ఆర్థముగా ప్రారంభించునని ఈ కాన్సలేషనువారి యభిప్రాయము.”

మదరాసు కాన్సలేషను) జె.సి. మొలన్ ప్రెసిడెంట్లు
17 వ మార్చి 1915

సామాజ్య శాసనసభ.

రామారాయనింగారు తీర్మానమును తెచ్చుట.

దేశభాషలలో విద్యాబోధనము.

దొరతనమువారి సానుభూతి

ప్రశ్నోత్తరము.

డిల్లీ మార్చి 17:—పరిశ్రామములకు ప్రాసంగికముగా తమ పనులను వ్రాయుటకు బడులు వరుస పెంబరు చేసిన చాలదామను విషయమును గూర్చి ఘట్టిబెన్ గారు (బ్రింగింగ్) ఇందులకు మార్పుగారిట్లు బడులు చెప్పిరి: (a) ఇండియా సిలిల్ సర్వీసు పరీక్షలలో మీరు చెప్పినట్లు జరుగుచున్నది కాని యితర విషయములేవియు లేవు (b) ఈ విషయమున దృఢముగ నేమియుచేయవలెను. (c) ఈ ప్రశ్నము వంగదేశమునందలి స్థితిగతులకు సంబంధించిన దనుకొనిన ముక్త్యాన పరీక్ష ప్రాశస్త్యమును యధికారమును విశ్వవిద్యాలయమువారి యధికారమును పట్లపరీక్షలను జరుగుచున్నవి. మీ ప్రశ్నమును అందులకు జవాబునుగూడ తమ విశేషముల దెలుపుటకై వారికి బంపెదము.

మెట్రిక్యులేషను. వయస్సుమితి.

మెట్రిక్యులేషను పరీక్షకున్న వయస్సు మితిని గూర్చి ఘట్టిబెన్ గారు (బ్రింగింగ్) మార్పుగారిట్లు చెప్పిరి: (a) మీరు చెప్పినది వాస్తవము. మదగాను పంజాబు రాజధానులందు మెట్రిక్యులేషనుకు 15 యేండ్లకు లోపుగ బోగూడదని మితి యున్నది. కాబట్టి ఆ సూత్రమారాజధానుల యెల్లలందు గల పాఠశాలల జరుపు విద్యార్థులకు వర్తింతును. (బి) మీరు చెప్పినది నిజము (సి) వాస్తావ్యతలో నీ విషయమును గూర్చి ఇండియా దొరతనమువారు జూచిరి. వయస్సు నెల ప్రధమము కిప్పుడు లెక్కజారుచున్నారు. (డి) ఈ విషయము దొరతనమువారికి క్రమానుగతముగ తెలియవచ్చినపుడాలించుతురు.

జరుగుచున్న యధినితేముల ప్రతినిధుల సభలో నిండియా ప్రతినిధులందురాయను విషయమును గూర్చి సర్. ఫుజిల్ ట్యాంబి కరంబాయి గారు ప్రశ్నింప సర్ రెజిస్ట్రార్ (క్రాడక్సు) గారిట్లు చెప్పిరి. రైతుల తంత్రవార్తలవలన నీసభ జరుగదని కానున్న సభలో హాజరైతరగాను చెప్పినట్లు తెలియుచున్నది. సామాజ్యదొరతనమువారు ముందేమి చేయుచున్నదియు దెలుపవలసి విషయమున నేమియు దెలుపుట దుర్లభము.

కొమగాటామారు విచారణ.

కొమగాటామారు యెల్లల విచారించిన సభవారు విచారించిన సాక్ష్యమును బ్రకటింతురా? యని పండితవిజ్ఞాన వారు అనినాడు గా రడుగ నిట్లు చెప్పిరి. కొమగాటామారు విచారణ కార్యము దీనికొనిన సాక్ష్యమును బ్రకటింతుట ప్రజాతేమకరముగాదని ఇండియా దొరతనమువారి యభిప్రాయ ముకావున కభిప్రాయమున సలహా నొప్పికొన వీలులేదు.

ప్రీంపదవలకు వర్తింపు చట్టము.

వైట్టమునందలి కోటుల సవరించుటకై యొకచట్టమును బ్రదర్శింపుచు క్లాక్సుగారిట్లు చెప్పిరి. ఇయ్యది పరిపాలనపు చట్టము. ఇప్పుడు రాష్ట్రముదొరతనముల వారికి సంపదమును, నైపుంబరునెలలో నాలోచనకు వచ్చును. ఈలోపల నీవిషయమును శాసనసభమును సమగ్రముగ నవకాశముగల్గిన నట్లుజేయుదురు.

అస్సాంకులీల శాసనము.

వైశాసము నుపకమించుచు ముగ్గుగా నిట్లు నుడివిరి. కూలీలను తగు స్వాగతమునం దుంచుకొనుటకై యీ చట్ట మేర్పడినది. కూలీల కంట్రాక్టుమీద పనిజేయుచున్నాను పదతి పూర్తిగా దీనిజేయబడెను. ప్రాత్యక్షాలను దీనికొని వచ్చువారినియును వైశాసకముగల యొకభాగము యేర్పడును. ఈభాగమున సలహామార్పులు చేర్చుదురు. తరువాత చట్టమునందలి వివిధవిషయముల తెలుపుచు నేయాకుతోట స్థాయిమును అస్సాంకులీలమువారు నీచట్టమున కొప్పికొని పని చేప్పిరి. కొప్పిలమున వైశాసకమున నీచట్టము నంగీకరింప జేయెదను.

తెచ్చుపన్నులకు సంబంధించినట్లు.

తెచ్చులలో దిగుతంతి, యెగురుతియైన సరకులమీద విధించు పన్నులకు సంబంధించినట్లు నుడివిరి. ప్రశ్నోత్తరము 87 నెట్లనులో నుడవించిన సర్వేటికి నీవి తెలియజేప్పిరి. దీనివలనగలగు లాభ మేమనగా, దుర్లభమైన దినుసునగాక శరతులను తెలిపిచేసికొనిన రోజున అయిదులలో నుండు, రేటుప్రకారమే పన్ను విధింపబడును. ఇటీవల ఆదాయ

వ్యయపత్రములను తయారుచేసి శాసనసభలో ప్రవేశపెట్టిన తరువాత, ఆదాయము తగ్గుచున్నది. దీనివలన ఆదాయము తగ్గినెరురు.

విదేశీయులకు వర్తింపు శాసనము.

సర్ రెజిస్ట్రార్ (క్రాడక్సు) గారు ప్రతిపాదించినవిద్యుత్ విదేశీయులకు వర్తింపు శాసనము యోచనకువచ్చినది. వీరిట్లు చెప్పిరి:—కడచిన నెలలలో క్లిష్టావస్థలందు జరిగిన సభ యం దీ బిల్లు విషయమై, పూర్తిగా చెప్పి యుంటిని. న్యాయశాస్త్రవిషయములలో దొరతనము వారికి సలహాజేప్పవారు (విదేశీయు)డను పదముయొక్క నిర్వచనములో కొన్ని యసందర్భములు కనుపనుచున్నవనియు ఇప్పుడట్టిది లేకుండ చేయవలసిదనియు తెలియజేసిరి. అంగ్లేయజాతీయతా పద్ధతి ప్రకారమును, పార్లమెంటులో 1914 వ సంవత్సర మంగీకరింపబడిన విదేశీయులకు వర్తింపు శాసనము ప్రకారమును ఈ యిబ్బంది తొలగింపబడినది. ఈబిల్లు సభ్యుల యామోదమును బడసినది.

దేశభాషలు.

ఆసరబుల్ రామారాయనింగారు.

తరువాత సర్ రాబర్టు కార్లెలుగారు సభాద్యక్షతన వహించిరి.

రాజధాని ప్రభుత్వములలో ఆలోచించి నెకండరి పాఠశాలలలో (అనగా ఫుల్ టైమ్ మునుండి ఇన్ స్ట్రక్షన్ వరకు) దేశభాషలను ప్రధాన పాఠపుస్తకములుగాను, ఇంగ్లీషును రెండవభాషగాను నిర్దేశముగాను చేయవలెను అను తీర్మానమును ఉపపాదించి ఆసరబుల్ రామారాయనింగారు ఈక్రింది విషయములను చెప్పిరి:—ఇప్పటి విద్యాపద్ధతులలో అనేక యిబ్బందులు కలవు. విద్యార్థులు అర్థము గ్రహించకుండ నూరక కంఠతా చేయవలసివచ్చుచున్నది. ఈ పద్ధతి వలన దేశభాషలు సరిగా వచ్చుట లేదు. ఇంగ్లీషును సరిగా వచ్చుట లేదు. విద్యార్థులకు సరియైన విద్య అబ్బుటలేదు. ఇప్పటి పద్ధతుల ప్రకారము బి. ఎ. యం. ఏ. మొదలగు పట్ల పరీక్షలలో నుత్తీర్ణులైన వారందరు ధను జీవితకాలములో గొప్ప పనులను చేయలేక పోవుటకు తమ శక్తినికంతము ఫలించులేని పని యందు వినియోగించుటే కారణము. ఇన్ స్ట్రక్షన్ వైజులలో తప్పినవారినితీసి కొద్దియైన యం యెల కన్న కొవనీయుముగ నున్నది. వీరికి గవర్న మెంటులో చిన్నచిన్న ఉద్యోగములకు కూడ అర్హులేదు. వీరచేతనములను నేర్చుకొనుటకు పనికిరాదు. న్యాయము చేయుటకు పనికిరాదు. దీనివలన అసంతృప్తి, దురవస్థ కలుగుచున్నది. వీరందరు దేశభాషలలో చక్కని విద్యనభ్యాసించి న్యూలు వైజులు స్వాగతముయందుపతమున యంత దురవస్థకు పొందవలసిన అవసరములేదు. దేశభాషలలో ప్యాస్ అనేకవిషయములను గ్రహించి యుండుట వలన స్వాతంత్ర్యులగు వక్తరులు గాని నేర్పులగు తనివాండుగ గాని తరిగిగడుటకు అర్హులైయుండురు. నాలుగు ఇంగ్లీషులుచక్కలు. నేర్చుకొనుటచే అనేకులు కులకృత్రిమదలితములు చున్నారు. కాని దేశభాషలలో పరిపూర్ణముగ విద్యను నేర్చుచో కులకృత్రిమ అంత యెక్కుమందివదలరు. ఇప్పటి విద్యాపద్ధతి చాలకఠినమైనది. న్యేచ్ఛయును అలాచ నకు యెడమియ్యదు. ఇందువలన విద్యార్థివృద్ధికి అనేకవిధముల ప్రతిబంధముగ నున్నది. ఫలితములేని యిప్పటి నెకండరివిద్యకు అభ్యసించి హిందూదేశమునందలి పాలికలు యెండుమంది కాలమును వృథాపుచ్చుచుచున్నారు? ఇప్పటి పద్ధతుల ప్రకారము శ్రీలలో విద్యయొక్క వ్యాపించుటకు వీలులేదు. కాని నెకండరి పాఠశాలలందు దేశభాషలలో చక్కవును. నేర్చుపతమున శ్రీలలో విద్య అనేక విధముల వ్యాపించును. ఇదిగాక దేశభాషలలో అనేక విషయములను గూర్చి కొత్త గ్రంథములు వివరముగ బయలుపేరును. సామాన్య జనులలో విద్య వ్యాపించును. విద్యా శాఖాధికారి నీచే చేజిక్కినట్లు విద్యా దేశభాషలలో నేర్పవలయునని 1888 వైది భాషలను యిప్పటికేకును చెప్పియున్నారు. 1895 సం॥ లో ఇండియా దొరతనమువారు యేర్పరచి యిప్పటివరకు అయిదులలో నుంచిన విద్యాపద్ధతి కూడ దీనికి అనుకూలముగ

నున్నది. ఇంగ్లీషు విద్య మనదేశములో మొలకలెత్తుచు చున్న రోజులలోనే గవర్న మెంటు విద్యా సంఘమువారు తమ మొదటి రిపోర్టునందు మధ్యను శాస్త్రముగ ఇంగ్లీషు భాషా ద్వారముననే నేర్పవలయునని యంతమాత్రము వ్రాసియుండలేదు. 1854 సం॥లో సర్ చార్లెసు ఉడ్డుగారు ప్రేటుపెట్టెరి గానికి వ్రాసిన బాబు (డిస్కవరీ)లో దేశభాషా పాఠశాలలను కొత్తగా నేర్పడినపాఠశాలలనుదొరతనమువారు ఉంచవచ్చునని ఒప్పుకొనినట్లు వ్రాసిరి. దొరతనమువారు దేశభాషా పాఠశాలలను అంగీకరించుటకు యిదియే మొదటిసారి. ప్రొఫెసర్ మానియర్ విలియం సుగారుదేశ భాషలను విద్యాభ్యాస మాలకముగా చేయకపోవుట గొప్పపాఠపాటని చెప్పియున్నారు. 1884 సం॥ లో ఇండియాగవర్న మెంటువారు చేసిన తీర్మానములోను 1888 సం॥లో ఈ దేశము నందలి విద్యాభివృద్ధిని గురించి వ్రాసిన విమర్శలోను, నావదొరగారు, మార్పు దొరగారు ర సం॥ల కొకమాటు వ్రాసిన రిపోర్టులలోకూడ యిప్పటి విద్యాపద్ధతిని మార్చితేమ వలయుననియే వ్రాసియున్నది. అధికారులమాట అటుంచినను, హిందూదేశమునందలి ప్రజలందరు దేశభాషల మూలముగాద్యనభ్యాసించుటకు అంగీకరించు చున్నారు. రాజకీయ, విషయములలో ఒకరొకరికి సంబంధించిన భేదాభిప్రాయ ములకలిగియున్న వారకూడ విద్యాపద్ధతులలో మార్పురావలె నను విషయమున నేకాభిప్రాయమైయున్నారు. సర్ సుబ్రహ్మణ్య ఆయ్యరు ఆసరబుల్ కివస్వామిఆయ్యర్, సర్ గురుదాస్ బెనర్జీ సర్ అస్తోమముకర్జీ, సర్ నెలం బెన్ ఛిరాల్, అసిలి నెలంబొర సాని, మొదలగు వారనెటులు దేశభాషల విద్యాభ్యాస సాధనములు యుండవలెని కోరుచున్నారు. గవర్న మెంటు ఉద్యోగులుకాని వారితో మనరాసునందు యేర్పడిన విద్యాసంఘము దేశభాషలకు ప్రధానస్థానమును యిప్పించవలెనని అనేక విధముల ప్రయత్నించిరి. ఈ మార్పులన నక్షేప సంకటములు వచ్చునని చాలమంది అనుచున్నారు. కాని అట్టి యిబ్బందులు కలుగునట్లు తోచదు. ఏలయనగా? ఇంగ్లీషుభాషను నేర్చుకొని తీరవలయునను నియమున్నంతకాలము విద్య జీవించవలసిన అవసరములేదు. కొత్తపద్ధతి ప్రకారము ఇంగ్లీషు నండ్ల ఎక్కువ శ్రద్ధవహించుదురు. దేశభాషల విద్యాద్వారము చేయుటవలన హిందూదేశము ఏకజాతిగా నేర్పడుటకు వీలు లేదని కొందరునుచున్నారు. కాని యియూటలో అర్థములేనట్లు నాకు తోచుచున్నది. హిందూదేశములో యిన్నిభాషలు లేక న్న పతమున ఒక్కజాతిగ నుండియుండునని కొందరు సాహసించి చెప్పియున్నారు. జాతియిత భేదములు నశించిననాడు భాషాభేదములుకూడ నశించును.

ఆసరబుల్ రామారాయనింగారు.

వీరు తీర్మానమును బలపరచుచు ఇట్లనిరి:—దేశభాషలను విద్యాద్వారముగ చేయుటవలన భాషలలో ప్రకృతి, మొదలగు శాస్త్రగ్రంథములు బయలుదేరి భాషలు భాగ్యవంతములగును. జనులు దేశభాషలను యెక్కువగా చదువుదురు అప్పుడు దేశభాషలలో శాస్త్రపరిచయము సంపాదించి ఉపాధ్యాయులు, ఇంగ్లీషు భాషయందు శాస్త్రపరిచయము సంపాదించిన వారికన్న తక్కువ జీతములకు దొరకుదురు తక్కువజీతము లిచ్చుటవలన మిగిలిన డబ్బుతో పాఠశాల కారులు ఇంగ్లీషును మాత్రభాషగాగల ఉపాధ్యాయులను ఇంగ్లీషు నేర్పటకు నియమించవచ్చును. అన్ని పాఠములను దేశభాషలలో నేర్చు పతమున విద్యార్థులకు, ఇంగ్లీషు యిప్పటికన్న యెక్కువభాగముగా నేర్చుకొనుటకు చాల వ్యయము వచ్చును.

ఆసరబుల్ రామారాయనింగారు.

తీర్మానమును వ్యతిరేకముగ మాట్లాడుచు దాదా భాయిగారు ఇట్లనిరి:—దేశభాషలను విద్యాద్వారముచేయుటవలన దేశమునకు అనేకపక్షములు కలుగును. ఈ కారణము చేతనే నేనితిర్మానమును అంగీకరించుచున్నాను. ఇదియుట్లుండగా, ఈతీర్మానమును వివాదగ్రస్తమైనదిగానున్నది. గవర్న మెంటు వారే వివాదగ్రస్తములగు విషయములను నిరసించియుంచినారు. కాబట్టి దీనిగురించి చర్చించుటకు యిది తరుణముకాదు. ఈ తీర్మానమును కథవారందరు అంగీకరించుపతమున అనేకానాములు సంభవించును. తీర్మానమును ప్రకారములు దొరతనము వారు మార్పులు కలుగజేయు పతమున గొప్ప గొప్ప విద్యలను నేర్చుకొను వారు చాలమంది యుండరు. ఇందువలన నూలునెకర్సుములకన్న మెచ్చుకాలమునుండి హిందూదేశమునందలి బ్రతిమిదొరతనమువారు చేయుచున్న సాంఘిక రాజకీయ, ఆర్థికాభివృద్ధికి అటంకము కలుగును. ఇదిగాక యాతీర్మానమునందు అనేకవిధములు సరిగా లేవు. దీనినిజనులు అంగీకరించరు. ఇప్పటి నెకండరి విద్యాపద్ధతులకు చలనము కలిగించరాదని చాలమంది తలచుచున్నారు.

1828సం॥ రాజనామ సంవత్సరము అష్టమి ప్రాంతమునందు ప్రభుత్వ మహాసభను నిర్వహించిరి. అప్పుడొక విద్యార్థులలో ముగ్గురుగలరు. కాని చాలవలయును పొందినమాత్రము జనలందరు నమ్ముచున్నారు. ఈవిషయమును జనలందరు ఒక్క అభిప్రాయమున కలిగియున్నారు. ఇంగ్లీషుభాషయందు జనలందరు అభిమానులు, శిక్షించునవలెనే అనేక ప్రయత్నములు జరిగినవి. ఎన్ని ప్రయత్నములు జరిగిన జనము ఇంగ్లీషును వదలలేదు. కాలేజీ క్లాసులలో ప్రవేశము చేశభాషలలో యెక్కువ ముగ్గురు వచ్చినవారే కలుగజేయవలెనని తీర్మానముగా చేపట్టియున్నది. కాని రామారాయనిగారి, రాజధానిగారు, మదరాసు శాసనసభలోనుండి చేశభాషలలో యెక్కువ ముగ్గురు వచ్చినవారిని కాలేజీ క్లాసులలో చేర్చుట ఉచితము కాకపోగా, చేశభాషల ముగ్గురులను బట్టి, ముగ్గులు వీరినిగ సర్టిఫికేటు నిచ్చుటకును వీలులేదని చెప్పినారు.

ఆనందబాబ్ గజపతి.

గజపతిగారు ప్రతికూలముగ మాట్లాడుచు ఇట్లనిరి:— చేశభాషను అభివృద్ధిచేయవలెనని బుద్ధిమంతు లందరివలెనే నేనకూడ తలచుచున్నాను. బెంగాలులో చేశభాషలు చాల అభివృద్ధిచెందినవి. మహమ్మదీయ మదరసాలలోను, హిందూ పాఠశాలలలోను కేవలము చేశభాషలలోనే విద్యను నేర్చుచున్నారు. కొంతకాలమునుండి యీపాఠశాలలు చాల హెచ్చి పోయినవి. రామారాయనిగారు చెప్పినవృత్తులను బెంగాలులో యిదివరకే అవలంబించినారు. కాని ఈవృత్తులొక్క మంచి చెడ్డనుగూర్చి జనలలో అభిప్రాయ భేదము కలదు. బెంగాలురాజధానిలో మెట్రిక్యులేషనువరకు బంగాలీభాషలో విద్య నేర్చుటకు తీర్మానించు పక్షమున, బెంగాలులోని మహమ్మదీయులు యంతమాత్రము ఒప్పుకొనరు. కాబట్టి ప్రస్తుతపురిలో మాట్లాడు కలిగించు పక్షమున ఈతీర్మానము అభివృద్ధి కల్పకరమని భావింతురు.

ఆనందబాబ్ సురేంద్రనాథ బెనర్జీగారు

బెనర్జీగారు తీర్మానమునకు వ్యతిరేకముగ మాట్లాడుచు ఇట్లచెప్పిరి:—ఈతీర్మానమును గురించి యేమి చెప్పవలెనో నాకు తోచుటలేదు. దీనికి అనుకూలముగ చెప్పవలసినది చాల కలదు. ప్రతికూలముగ చెప్పవలసినది అంతకన్న హెచ్చుగాకలదు. కొత్తపద్ధతుల ఒక్కసారియే చేశమందంతటను అటు అటు పెట్టకుండనున్నచో, నిర్బంధములు ఎక్కువకలెదలదున్నచో? ఈతీర్మానమును అంగీకరించుటకు యెక్కువ ఆనకాశము లుండియుండును. ఈతీర్మానములోని కొత్తపద్ధతులను బెంగాలునందు అనుకూలముగ చెట్టి ఇంగ్లీషుభాష వ్యాప్తిని తగ్గింపజూచుపక్షమున జనలలో చాల అనుమానములు, అందోరనముపుట్టును. ఏలయనగా, ఇంగ్లీషు భాషవలననే బెంగాలులో నూతనశక్తి జనించినది. చేశభాషలకు నీకుమ కలిగినది. కాబట్టి యీతీర్మానమునకు చెడుప్రతిబంధములు కలవు. ఒకటి, రాజధాని దొరతనములనుగాని, రాజధానులలోని ప్రజాభిప్రాయమునుగాని ఆలోచించకుండ దీనిని అంగీకరించునని యీతీర్మానము రాజధానులకు కోరుచున్నది. రెండు, ఆయా రాజధానుల తాళును ఆలోచించకుండ నెకండరీ పాఠశాలలో చేశభాషలను విద్యాద్యాయముగ చేయవలయునని కోరుచున్నది. ఇండియాలో 800 భాషలు కలవు. ఒక్క బెంగాలులో 20 భాషలున్నవి. ఈభాషలన్ని ఒక్కస్థితిలో లేవు. ఈభాషలన్నియు రామనిగారి తీర్మానములోని కొత్తపద్ధతులను అలంబించగల స్థితిలోనున్నవా? హిందూదేశములోని భాషలన్నిటిలో చాల అభివృద్ధిచెందిన బంగాలీభాషలో నేగరీతకాత్రము, నవీనభూగోళకాత్రము, యంత్రకాత్రములలో గొప్ప పుస్తకములు లేవు.

ఇదివరకే బంగాలీభాషను మెట్రిక్యులేషనుకు విచ్చిక్కు చేసినయ, ఇంట్లో మీడియము విద్యార్థులు తర్కము, చరిత్రసంబంధముగ ప్రశ్నలకు బంగాలీభాషలో జవాబులు వ్రాయవచ్చునను సుమనానును యేర్పరచియు కలకత్తా విశ్వవిద్యాలయ చేశభాష అభివృద్ధికి చాలసాహాయ్యము చేయుచున్నది. కేవలము బంగాలీ భాషలోనే మేము సాగిల్ పిప్పరీక్షలో పాల్గొనవలెనని మెట్రిక్యులేషనులో ఒక్కసార్లు సూచించుచున్నాము. కాని చేశభాషలోగోతులైన అనువాది మెట్రిక్యులేషనుపాల్గొనకుటకు సంకల్పించుట పట్టుచున్నది. కాబట్టి చేశభాషలను విద్యాద్యాయము చేయుటకు వీలున్నవా? ఎంతవరకు వీలున్నది? అను విషయములను ఇండియాగవర్నమెంటువారు అడుగునట్లు రామనిగారు కోరవలెను.

మహమ్మదాబాదు రాజగారు.

మహమ్మదాబాదు రాజగారు ప్రతికూలముగ మాట్లాడుచు ఇట్లనిరి:—ఇండియాలో బ్రిటీషువారు వచ్చిన తరువాత విద్య చాల అభివృద్ధి చెందినది. హిందూదేశపు అభివృద్ధికి ఇదియే కారణము. ఇంగ్లీషులో విద్యను నేర్చుటవలననే చేశము అభివృద్ధి చెందినది. రామారాయనిగారు చెప్పిన పద్ధతులను యిది ఆలిఖులలో అవలంబించిరి. నిరుపయోగమైనవి. కాక మరియేమగున? ఈసమయములో నింత వివాద గ్రస్తమగు విషయమును చర్చకు తెచ్చుట సరికాలేదు.

ఆనందబాబ్ రామగారు.

తీర్మానమునకు వ్యతిరేకముగ మాట్లాడు ఇట్లనిరి:— రామనిగారు చెప్పినపద్ధతులు ఇండియాలో నెక్కడలేన అవలంబింపబడి, జనుప్రయోజనము నాకు తోచదు. నేను రామనిగారి తీర్మానమునుగాని, బెనర్జీగారి సవరణముగాని అంగీకరింపజాలను.

సహాయ భాయి కరీంభాయిగారు.

కరీంభాయిగారు ఈ తీర్మానమునకు వ్యతిరేకముగ మాట్లాడుచు ఇట్లనిరి:— బాంబాయిలో ఇప్పటి విద్యాపద్ధతులందు చేశభాషను హెచ్చుగాకలదు. కొంతమంది విద్యా సంస్కర్తలు చేశభాషలను విచ్చిక్కు చేయుటకు ఇష్టపడుచున్నారు. కాని చేశభాషలను నిర్బంధపరచు పక్షమున ప్రజలకు భయము పుట్టి చేశములో అసంతృప్తిని గులభముగ పుట్టించును. ఒక్కపంజాబురాజధానిలో మట్టుకు విశ్వవిద్యాలయములలోనుండి చేశభాషలను న్యాయముగ ఇయ్యవలసిన ప్రాముఖ్యముకన్న నెక్కువ ప్రాముఖ్యము నిచ్చుచున్నారు. ఎంతప్రాముఖ్యమునకు అంగీకరించిన ఆరాజధానిలో ఈవృత్తి సరిగా పనిచేయలేదనియు, వ్యాప్తిని పొందలేదనియు విశ్వవిద్యాలయలక మిషను వారు వ్రాసినారు. స్త్రీలు చాలమంది నెకండరీ విద్యను నేర్చుకొనక పోవుటకు అనేకకారణములు కలవు. చేశభాషలలో విద్య నేర్చుటయు లేదనునదియు భారణముకాదు. మన ఆచారములే స్త్రీల యున్నవివిద్యకు ఎక్కువ ప్రతిబంధకముగ నున్నవి. కాబట్టి మన పూర్వపితరులలో మార్పుచెందినది స్త్రీవిద్య అభివృద్ధి చెందుట చుట్లభము. హిందూదేశమునందు అనేక భాగములలో వాలికలకు త్వరలో వివాహము లగుచున్నవి. వివాహము కాకపోయినను యీమధ్యవర్తిత్వముచాలమంది పాఠశాలలకు పంపరు. అట్టివోట్లలో వాలికల ప్రయోమరీక్షకు త్వరే త్వరేచెంద వలసినప్పుడు దీనివల్ల రామనిగారి కొత్తపద్ధతులనుంచి చెడ్డలు పుట్టుచున్నాయీ పద్ధతులను అవలంబించుటకు చాలబుద్ధి కావలెను. ఈ పద్ధతుల ప్రకారము పాఠశాలలను ప్రభువులకు కూడవీలులేదు. ఎప్పుడైనా హిందూదేశ ప్రజలలో ఒక్కరకముగ అభిప్రాయములు, ఆశయములు కలుగవలెనన్న ఇంగ్లీషుభాష ద్వారానే కలుగవలెను. ఇంగ్లీషుభాషను చేశముతో అవలంబించుటకు వలననే కలుగును.

పండితమాలవ్యగారు.

పండితమదన మోహనమాలవ్యగారు తీర్మానమును బలపరచుచు నిట్లునెలవిచ్చిరి:—ఈతీర్మానమును గురించి సభ్యులలో చాల అభిప్రాయ భేదములున్నవి. ఈవిషయమును చాల జాగ్రత్త పరిష్కరించవలసి యున్నది. చేశభాషలలో విద్యను వ్యాపింపజేయు మార్పులను విచారించుటకు తగిన తేరుణము రాకపోలేదు. విద్యను చేశభాషలను బోధించుటకు, అంగ్లేయభాషాభివృద్ధిచేయు భంగమురాదు. రాజారాం మోహనరావు, మెకాలే ప్రభృతుల పద్ధతి యిదికాదు. నేను చెప్పిన విషయమును సమర్థించుకొనుటకు, 1864 సంవత్సరములో, ఈస్టిండియా కంపెనీరెక్కరులు తెలియజేసిన విషయమును నిదర్శనముగ జూపుచున్నాను. చేశభాషలలో విద్యాభివృద్ధికి చాల చేయుచున్నారని నేనంగీకరించుచున్నానుకాని ఇదివరకు చేసినదిచాలదు. జనసామాన్యమునకు అంగ్లేయభాషలో విద్యను వ్యాపింపజేయుటకై యంతకాలము పట్టునో తీర్మానమునకు వ్యతిరేకముగ మాట్లాడిన వారికి తెలియువా? హిందూదేశములోని 80 కోట్ల ప్రజలలోను పదితొలమందికి మాత్రము అంగ్లేయ భాషయందు ప్రవేశముకలదు. చేశభాషలలో బోధించవలసిన విషయము రెండు అభిప్రాయము లుండవలెను. అభిప్రాయ భేదమున్న దని నూచించుటకూడ యుక్తమైనది. జనలలో చాలమందికి విచేశభాషలో విద్యను నేర్పించుచున్న వారకకేదోమేని యితరు, హిందూదేశములో, ముఖ్యభాషలన్నియు అంగ్లేయ భాషకుంటెను పురాతనమైనవి. లక్షల కొలది జనులచే మాట్లాడ బడుచున్న యీ భాషలలో విద్యను నేర్చుటకు తగియుండలేదాని నేను ప్రస్తావించుచున్నాను.

విద్యను పాఠశాలలో చేశభాషయందు విద్యాభ్యాసము చేసిన చాలప్రజలు లయ్యివారిని చాలమందిని నేనెరుగుదును కలకత్తా యందలి కృత్తిక్ ప్రలలో ను ప్రసిద్ధులు వారు రామనిగదనబట్టి గా కోరని ఈ సందర్భమున చెప్పుచున్నాను చేశభాషలలో వల్ల నీయగ్రంథము లిదివరకే యున్నవి. ఒక సంవత్సరములో కావలసిన గ్రంథములు తెయారు కాగలవు. సాంకేతిక ప్రభుత్వములవారితో నాలోచించకుండ అధికారముచేసినదినిఉత్తర్య చేసియుండకుండను ప్రజలకు మోడటసంగతి సందర్భములను తెలుపుటకు, తీర్మానములో కొన్ని మార్పులను చేయవలయును. సాంకేతిక ప్రభుత్వమువారితో మధ్యమవిద్యాపాఠశాలలందు చేశభాషలో విద్య నేర్చుటకు విపద్ధతుల నవలంబించుట యన సరమోచానిగిగురించి యోచించుటకు దొరతనమువారిక సంభుము నేర్పాటుచేయవలెనున్నాను.

హుదాగారు

హుదాగారు తీర్మానమునకు వ్యతిరేకముగ మాట్లాడిరి. సర్ ఇబ్రహీము రహీముతుల్లాగారు.

సర్ ఇబ్రహీము రహీముతుల్లాగారు చెప్పిరి:—ఈ విషయమును చర్చించునప్పుడు, పూర్వపక్ష సిద్ధాంతములకు ఒకే ప్రమాణమును సమయోగించుచుండుట విచిత్రమునగున్నది. విద్యను అంగ్లేయభాషలో వ్యాపింపజేయుట త్వరపరము. దీని యభివృద్ధికి కంగముకలిగించు యేమేర్పాటును నేను నిరసించుచున్నాను. ప్రస్తుతపు విద్యావిధానమునుగూర్చి, చేశభాషలు కెందవభాషగను నిర్బంధముగ నున్నవి. చేశభాషలలోనే విద్యాధులకు బోధించుచో, అంగ్లేయభాష కెందవభాషగ మారునా యనువిషయమును నేను తెలిసికొన గోరుచున్నాను. యధార్థముగ అంగ్లేయభాష కెందవభాషగ నున్నదన్న సమస్యను, ఎక్కువ అభిమానము కలవారు కూడ, దీని కంగీకరింతురా యని నేను సంశయించుచున్నాను. పలుభాషలు మాట్లాడు వారందరుకూడ, అంగ్లేయభాషను సామాన్యముగ ను పయోగించుట ఒకవరముగ నెంచుచున్నాను. శాసనసభ మున్నగువానిలో సభ్యులు అంగ్లేయభాషలోనే యుపయోగించుట చాల ముఖ్యము. అంగ్లేయభాషావాద్యవనమునకు అడ్డుముకలిగించు కూడదు. నే నీవిషయమును జాగ్రత్త విచారించితిని. ప్రస్తుత మమలలోనున్న విద్యావిధానమే యుండవలెను. ప్రస్తుతపు విద్యాపద్ధతివలన కలుగుచున్న లాభములు తృప్తికరముగ నున్నవి. చేశములోని అంగ్లేయభాష కేమియు వైకల్యము కలిగించుకూడదని, ప్రజల భావన.

మధ్యాహ్నము ఫలహారము లయినతరువాత, సభ తిరిగి సమావేశమైనది.

మార్పుగారు.

మార్పుగారి రిపోర్టులోని కొన్ని యంశములను సభ్యులు కొందరు లేచుయుపన్యాసములలో నుచూహించిరి. సభ్యులు దాహరించుచువచ్చిన యంశములను మార్పుగారు తెలియజెప్పిరి.

సీతానాథ రాయగారు.

సీతానాథ రాయగారు తీర్మానమును, వ్యతిరేకముగ మాట్లాడుచు, నాయణిగారు నూచించిన మార్పులను చేయుటకు, తరుణ మింకను రాలేదని నెలవిచ్చిరి.

సర్ హోగ్గెస్ట్రు బట్లగారు.

దొరతనమువారి పక్షమున సర్ హోగ్గెస్ట్రు బట్లగారు ప్రసంగించుచు నిట్లు చెప్పిరి:—ఈసందర్భమున జరిగినచర్చ తీర్మానములోని విషయముల మించినవియనది. అంగ్లేయభాషా వ్యాపకము నిరోధముకలుగు నేవిధియగు, నూచనము, అంగీకరింపబడదు. ఇప్పటిపాఠశాలలో మూడవరకతి వరకునో నాల్గవరకతి వరకునో చేశభాషలలో బోధించుపద్ధతి అవలంబించబడియే యున్నది. నెకండరీపాఠశాలలో యిచ్చుకొన విద్యాధులలో పదియవంతుమంది క భాషలలో నేరుదురు. అందుచే విద్యాధులకు అంగ్లేయభాషావాద్యము చాలముఖ్యమైనది. ప్రస్తుతపు విద్యాపద్ధతివలన, విశేషముగ తెలుగు లిగి, విద్యాధుల మాట్లాడువాణకై నశించుచున్నది. విద్యావిషయములో దొరతనమువారి కలంబించిన నానీతిని మార్పులకు తీర్మానములో కొద్ది తేరు. కాని విచేశభాషలలో విద్యాధులలో కొంత విషయమును నేర్చుటకు చాల ప్రయోజనముచున్నాను. దీనివలన విద్యాధులకు విశ్రమ చాలకాలము చేశభాషలోనే విద్య నేర్పించుటకు చాల లాభములు కలుగును. ఇందుకు నాయణిగారు మార్పుచేయు. మదనమోహన మాలవ్యగారు నూచించిన విషయమును నే నంగీకరింపజాలను. కాని నేటిసభలో జరిగిన చర్చను గమనించవలసినదియు విషయమును సాంకేతిక ప్రభుత్వములవారికి తెలియజేయవచ్చును. ఈవిషయమై విచారించుటకు, కమిటీని ఏర్పరచుట యుపసరమోచని వారెవరుగవచ్చును. యధా సంతకమిచ్చిన యును సాంకేతిక ప్రభుత్వములవారికి తెలుపబడును.

రాయణింగారి ప్రత్యుత్తరము.

సభ్యుల ఆక్షేపించిన విషయములకు రాయణింగారు సమాధానము చెప్పారు. నిట్లు ప్రసంగించిరి:—అంత్యభాషా ప్రాముఖ్యమును బట్టియు నా యభిప్రాయ మెంతయును కాదు. కాని సభ్యుల చేయవలయు నదియే నా యభిప్రాయము. ప్రస్తుతపు విద్యావ్యవస్థాపకము విద్య నేర్పకొని చాలమంది ప్రవీణులైరికాని యాపద్ధతుల నిండు మంచినికీ తీసికొనిరావచ్చును. ఈవిషయమును ధ్యానంతురము సానిక ప్రభుత్వములవారికి తెలుపదలచినట్లు చెప్పినమాటను నే నంగీకరించుచున్నాను. ఎరువాత తీర్మానము తీసివేసి కొనబడినది.

పంచదార పరిశ్రమాభివృద్ధి.

పంచదారపరిశ్రమను అభివృద్ధిచేయు సందర్భమున, గౌరవనీయులగు రాయ సీతానాథరాయగారికి తీర్మానమును ప్రతిపాదించుచు, విశేషములనుండి పంచదారదగుమతి యెట్లు వృద్ధియై, దేశీయతయెట్లు క్షీణించుచున్నదియు, కనుపరచిన తరువాత నిట్లు నెలవిచ్చిరి:—ఒక ప్రదేశమునవలె పంచదారను తయారుచేయు ఫ్యాక్టరీని నెలకొల్పి దానిచుట్టునున్న భూములలో చెరకుపంటను నేసి, పంచదారను చేయుటకు జావా ఫ్యాక్టరీబాడీవులలో నున్నది. ఈపద్ధతిప్రకారము మంచిమంచి కర్మాగారములను నెలకొల్పి మనదేశములో పంచదారను తయారుచేసినగాని, విదేశమునుండి దిగుమతియగు పంచదార పోటీకి నిలువలయు. జావా, ఫ్యాక్టరీబాడీవులలో దొరతము వారు అలంబించిన పద్ధతులను, హిందూదేశప్రభుత్వముచేత నలంబించుటకు కొరతయిన్నాను. మనదేశ ప్రభుత్వముచేత అవసరమైన, మాన్యువల్ చేసి వీని నలంబించునట్లేను సుయంత్ర గావ్రుముల దొరతమువారివలె జావాలోనిపద్ధతిని అలంబించిరి. ఈప్రభుత్వము వారికి సందర్భమున కొంతభనమును, మరియొక విషయములలో అగ్రము, యిచ్చిరి. జావాదీవియందములలో నున్న యాపద్ధతిని, కొంతవరకును వీరు అలంబించియున్నా నుకదా! సాంస్కృతిక దొరతమువారుగూడ దీనిని యవలంబించవలయును. జావా ఫ్యాక్టరీబాడీవులలోని పద్ధతిప్రకారము ఫ్యాక్టరీకి చుట్టునున్నదేయెట్లుకై, చాలభూమి యవసరము. దొరతమువారి సహాయమున్నగాని, యిదిలభ్యముకా నరకు చెరకు రసమును ఆడుటకు, మనదేశములో నవలంబించుచున్న పద్ధతిని వృద్ధి చేయుట యవసరము. దొరతము వాగీవిషయమున కొన్ని యేర్పాటులను చేయుటకు కొరతయిన్నాను. బంగారము నుండి జాతీయమున గీయునాతీయము తెప్పించి, మధ్యహిందూ దేశములోగూడ దీనిని గీయించవలెను. ప్రస్తుతపు స్థితిగతులలో జావాలో నవలంబించిన పద్ధతులను పూర్తి ప్రవేశ పెట్టుట భావ్యమునుండదుకాని అధమును ఆధునిక శాస్త్ర పద్ధతులను వివాద, బంగారములో నొక యంత్ర గాలను నెట్లొన, పరివారంబించినచాలును. సుయంత్ర గావ్రుములలోగూడ నిట్లేచేయించవలయును. ఈరెండురాష్ట్రములలోను, పంచదార విశేషమున చేయబడుచున్నది. ఈయంత్ర గాలను నెట్లొనవలన, ప్రజలకు సంగతిసందర్భములు తెలిసి పరిశ్రమాభివృద్ధి కావలయు. వీనిని నెట్లుటకు ప్రస్తుత మెంతయు తరుణము. యుద్ధమునకై ఆస్తియో, జర్మనీదేశముల వ్యాపారములగుంటి, పంచదార దిగుమతియగుటలేదు. హిందూదేశమునకు ఒక జవాదీవినుండియే పంచదార వచ్చుచున్నది. పంచదారకు చాల అమృతమున్నది. ఈసందర్భమున ఆంగ్లేయ వర్తకుల లాభ సమయములను, దేశీయవర్తకుల లాభసమయములకు, పోటీయించుట.

కేర సాగు.

దొరతమువారి పక్షమున గౌరవనీయులగు, కెన్సా గారు సమాధానము చెప్పారు. నిట్లు నెలవిచ్చిరి:—కొన్ని సంవత్సరముల నుండి, చెరకుపంట విశేషముగ పండించబడుచున్నదియు, పంచదారగూడ విశేషముగ చేయబడుచున్నదియు, లెక్కలవలన తెలుచున్నది. చెరకుపంటను వృద్ధిచేయుటకు దొరతమువా రెన్నియోపద్ధతుల నవలంబించిరి. చాకీటరు బార్ బరుగా రెంతయో పరిచేయుచున్నారు.

రాజా అబ్దులు అబూబాఖర్ గారు.

ఘజన్వీ, రాజా అబ్దులు అబూబాఖర్ సర్ ఇబ్రహీము రహీముల్లాగారు తీర్మానమును బలపరచిరి. చెరకుపంటవిషయమున దొరతమువారు చేసినదానికి మెచ్చుకొనుచు సర్ ఇబ్రహీముగారు, విదేశీయులపోటీలేకుండ దేశీయపరిశ్రమను నడించుటకు దొరతమువారిని కొన్ని యేర్పాటులను చేయవలయునని కోరిరి.

కామ్రూ గారు.

యుద్ధమునకై పంచదార వర్తకమునం దేర్పడిన స్థితి గురించియు దొరతమువారుచేసిన పద్ధతులను గురించి

యును, కెన్సాగారు వచించిన తరువాత, తీర్మానమును తా మంగీకరింపజాలమని తెలియజేసిరి.

తీర్మాన మంగీకరింపబడలేదు. తరువాత సభ సమావేశమై నిలుపుదల చేయబడినది.

జిల్లీ మార్చి 18:—నేటి ఉదయము సామాజ్య కాసన సభ తిరిగి సమావేశమైనది. సభ్యులు ప్రేక్షకులు ఆసక్తికరమంది వచ్చిరి. భూపాల్ దీగంగారుగూడ దయచేసిరి. వైస్రాయిగారు అధ్యక్షులుగనుండిరి.

యం. యస్ దాసుగారి రాజభక్తి తీర్మానమును ఇండియా పేకటరీగారు రాజుగారికి చూపిరి. దానిని చూచి రాజుగారు చాలసంతోషించినవారనికు క్రూప్రభువునవద్దనుండి 16వ తారీఖున నాకు తెల్పి గామువచ్చినది.

న్యూజేహుచేలే యుద్ధములో హిందూదేశపు సైనికులు సాహసపరాక్రమములతో పోరాడినట్లు సర్ జాక్ ఫ్రెంచి గారివద్దనుండి 16 వ తారీఖుననే టెలి గ్రామువచ్చినది. హిందూ దేశపు సేనలకు నాయకుడుగనన్న సర్ జేమ్సు విల్ కాట్సు గారిని మెచ్చుకొనుచు ఒక టెలిగ్రామును పంపినారు. అని వైస్రాయిగారు తాముపంపిన టెలిగ్రాముకు సభికులకు చదివి విడిచించిరి.

దేశీయత.

జిల్లీ, మార్చి 17:—రణరంగమున గాయములు తగిలిన వారిని వైద్యశాలలకు తీసికొనవెట్లుకు కువయోగపడునని త్రము వైలానారాజుగారు మోటారుబండి యిచ్చిరి.

ఆధికారులకునచ్చిన యుద్ధవాస్త్రము.

జిల్లీ మార్చి 17:—హిందూదేశపు మంత్రిగా రీక్రింది యుద్ధవాస్త్రమును పంపుచున్నారు:—సాక్షండుదీవులకద్ద నాకాయుద్ధము జరిగెనతరువాత, తప్పించుకొని పారిపోయిన (డెస్ డెస్) అను జర్మనుక్రూరును, దక్షిణమెరికా పడమటి తీరమున నెర్నా డెజువీవికి అవతల మంచివేయబడినది. దీనిలోని నావికులు గక్షింపబడిరి. ఆంగ్లేయుల కెసకేని నష్టము లేదు. మన యుద్ధపుటోడలకుకూడ నష్టములేదు.

జర్మనీవారి ప్రయత్నములు.

కడవివారములో ఆంగ్లేయులు జర్మనులను ఓడించి నందుకై పగదీర్చుకొనటకు, ప్రాణములకుతెగించి పోరాడుచున్నారు. ఆధిపత్యము ఇర్రుముకు దక్షిణభాగముననున్న నెయింటుఇలియనును తీరముగ ముట్టడించిరి. మొదట ఆంగ్లేయులు కొంచెము వెనుకకు నెట్టి వేయబడిరి. కాని తిరిగి తీరముగతలపడి, పోర్టుగొనిన ప్రదేశములను పట్టుకొనిరి. సనాను ఆధికారులు ప్రకటించిన సంగతులనుబట్టి గ్రామమును తిరుగ పట్టుకొనినదియు, జర్మనులు తిరిగి తలపడుచున్నను చుట్టుప్రక్కలనున్న కందకములను స్వాధీనము చేసికొనినదియు, తెలియుచున్నది. సనానుసేనలకూడ చాల చురుకుదనమును కనుపరచి నోటరుడేయడీలో కెట్టనద్ద మూడువరుల కందకములను పట్టుకొని, అగ్రానుకు ఉత్తరభాగమున నున్న ఉన్నతభూమియొక్కట్లునచేరిరి. పాంపెనలో నెర్నాకద్ద వారు తిరిగి ముందుకు పోవుచున్నారు.

కడవివారములో జర్మనీవారు ప్రాన్సిజు దగ్గర రువ్వలమీద పయనించి వచ్చుచుండిరి రువ్వవారి పప్పును వీరిని రాకుండ అపివేసిరి. తీరముగ నిరంతరము యుద్ధముచేసి రువ్వలసేనలు జర్మనీవారిని వెనుకకు నెట్టుచున్నవి. ప్రాన్సిజు వాటి జర్మనులు తరుమబడిరి జర్మనీవారు ఒకావిను కోటలమీద ప్రయోగించుటకు దెచ్చిన ఫిరంగులకును, రువ్వ వారు నష్టము కలిగించిరి. విస్సులవది ఎడమ కట్టమీద యుద్ధము లేదు.

కాశ్మీరీగారు ప్రాంతములలో మాత్రేలేదు.

తూర్పునెలియలో క్రమక్రమముగ రష్యనుసేనలు ఆస్త్రియావారిని జయించి, ఇటీవల ఆస్త్రియావారు త్రోసికొని వచ్చినప్పుడు, పోగొట్టుకొనిన ప్రదేశమును తిరిగి పట్టుకొనుచున్నారు. శీతకాలములో జర్మనీ, ఆస్త్రియా సేనలేమియు ముఖ్యముగ పనిని చేయలేక పోయినవి. తూర్పురంగమునకు వారు బంధించబడినట్లును, మిత్రమండలి వారివ్యూహము పెరిగి పోవుటను నిశ్చయించి లేకపోయినట్లు, తగిన యవకాశము దొరకినప్పుడు జర్మనీవారు వెనుకకు నెట్టుబడి, ఓడించి వేయబడు దురనియు, పీటరు గ్రేడులోని ప్రజలు తలచుచున్నారు.

జర్మనీదేశములోనికి ఏవస్తువును పంపకుండ గను, ఏవస్తువును బయటకు తెప్పించకుండ గను చేయుటకొక యంత్రపు ప్రకటించబడినది. జర్మనీవారు అంతజాతీయధర్మములను, సాటింపక, కమ్యునిస్టులను సరికట్టి ఆంగ్లేయులయొక్కయు, మిత్రమండలివారియొక్కయు స్నేహములను ప్రాణనష్టమును సరుకుచేయక ధ్వంసముచేయుటకు నిశ్చయించినందువలన యీయంత్రపు చేయబడినది. తటస్థదేశముల వారికి సాధ్యమగుంతవరకు యుద్ధం కలుగకుండ నినిచేయబడినది. కాని, శత్రువులకు సరుకును తీసికొనిపోవుటకుదేశముల స్నేహము, పట్టుకొనబడి, ఆంగ్లేయుల శత్రులలోవాసరుకును దిగుమతిచేయబడును. ఇప్పుడు జర్మనీవారు తమదేశమునకు కావలసినవస్తువులను, తటస్థదేశమునందలి తటస్థదేశపువర్తకులద్వారా తెప్పించుకొనుచున్నారెప్పుడెనియుమువలన ఇట్టివ్యాపారము కూడ జరుగకుండచేయబడినది. ఈవరకువిషయమై ప్రయోజనకొర్రులవారు విచారించి, నిర్ణయించినవారి కిచ్చి చేయుదురు.

ఫోర్టు నెంటుజూరి గెజెట్టు

రాజుమహేంద్రవరము మ్యునిసిపాలిటీ:—నుమామ్మద్ అన్వరుజ్జమాన్ ఖాన్ సాహేబు బహదూరుగారు కవున్సిలరుగా నియోగింపబడినారు.

భీమునిపట్టణము మ్యునిసిపాలిటీ:—చిలకా సంతవిరావు సాయుడుగారు వైర్యునుగా నెమ్మకొనబడి నియోగింపబడుటను శ్రీ గవర్నరు గారు రంగీకరించినారు.

కాకినాడ మ్యునిసిపాలిటీ:—ఇ. ఎచ్. డీక్రూజుగారు వైస్ వైర్యునుగా నెమ్మకొనబడి నియోగింపబడుటను శ్రీ గవర్నరు గారు రంగీకరించినారు.

రాయద్వర్ముతాలాకాబోర్డు:—రాయద్వర్ము తహసీల్దార్ డి. కృష్ణమూర్తయ్యగారు వైస్ వైర్యునుగా నెమ్మకొనబడి నియోగింపబడినారు.

చంద్రగిరి తాలూకాబోర్డు:—చంద్రగిరి తహసీల్దార్ గారు మరల మెంబరుగా నియోగింపబడినారు.

ఉదకమండలయాత్ర:—వచ్చేది ఏప్రిలునెల 14-కతేది బుధవారమునాడు చెన్నపురిలో చేరుటకు పీలులేని గవర్నరు మెంట్టు తహాలన్నీయు కొన్ని నిబంధనలతోబడి నీలగిరిలకు పంపవలయునని ప్రభుత్వమువారు ప్రకటించుచున్నారు.

కృష్ణాజిల్లా కలెక్టరు—జే. ఎస్. ల్యూరింగు, ఐ. సి. ఎస్. గారు కార్యాంతరవల్ల యెందు కాలములో, మరల నుత్తరచగు హస్తాంతము కృష్ణాజిల్లా ఆర్డింగు నెమన్న జడ్జిగా నున్న ఆర్. ఏ. కెంకిన్న, ఐ. సి. ఎస్. గారు తమ యిప్పటి పనినుండి విడుదలయైన తరువాత జిల్లా కలెక్టరుగా పనిచేయుటకు నియోగింపబడినారు.

గోదావరిజిల్లా మెడికల్ ఆఫీసు:—మేజర్ సతీశ్చంద్ర, ఐ. ఎస్. ఎస్. గారు సాంగ్రామికోద్యోగమునుండి మాటిక తరువాత వారి శాశ్వతోద్యోగముకు వై పదవికి నియోగింపబడినారు.

మొదటితరగతి మేజిస్ట్రేట్ ఆధికారము:—గోదావరిజిల్లా ఆర్డియెంటు కలెక్టరు ఆండ్ మేజిస్ట్రేటుగా నున్న డి. రామరావు, ఐ. ఎస్. ఎస్. గారికి కొన్ని నిబంధనలతో లోబడి మొదటితరగతి మేజిస్ట్రేట్ ఆధికార మియ్యబడినది.

గుంటూరునకు స్పెషల్ మేజిస్ట్రేటు:—కొన్ని నిబంధనలతో లోబడి నాగపట్టణము సహాక. వేంకటరామయ్యగారు గుంటూరు పట్టణమునకు స్పెషలు మేజిస్ట్రేటుగా నియోగింపబడినారు.

కాసన నిర్మాణసభ:—ఇది యాపర్యాయ మీనెల 29-వ తేదీ సోమవారము పూర్వార్థము 4 గంటలకు కోట యందలి సభా భవనమున సమావేశమగును.

సుబిజిస్ట్రేటు:—చిలంకూరి వేంకటకృష్ణరావు నాయుడుగారు ఎక్స్ గూడెమునుండి నూజివీడునకును, కోల గట్టు పట్టాభిరామయ్యగారు నూజివీడునుండి నరసాపురమునకును, లిల్లనూరు కుమారస్వామయ్యగారు నరసాపురమునుండి యెర్నూ గూడెమునకును పదలా యంపబడినారు.

సత్ర బాహ్యము.

లండన్ మార్చి 18:—సముద్రమునై జరుగుచున్న యుద్ధమును గూర్చి సర్ ఎడ్వర్డుగ్రేగారికి అమెరికను రాయబారి కిని ఉత్తరప్రత్యుత్తరములు జరిగినది. వాని నిష్పాదు ప్రకటించినారు. రాయబారిజాబుకు జవాబుప్రాయము గ్రేగారు యిట్లు ప్రాసీరి:—జర్మనీవారు ఫ్రాన్సుకు, బ్రిటీషుదీవులకు, ఆఫ్రిక. పదార్థములు రాకుండచేయుటకు ప్రయత్నించిరి. ఇందుకు బహు మేము కాగ్నన్ అను క్రూరసాను పంపి జర్మను శత్రులకు వర్తకనావలు పోకుండ శత్రువులనుండి రాకుండచేసితిమి. జర్మనీవారు యెన్నడులేని నీతివాహ్యముగు మార్గములను అనలంబించుటవలన మేముప్రాన్న యాపద్ధతులను అవలంబించితిమి.

జర్మనీవారు వెనుకకు పోవుట.

అలహాబాదు మాన్—పయిసిరు పత్రికప్రత్యేకపు వార్తా—ప్రాజెన్సిజువైపుకు వచ్చిపడుచున్న జర్మనుసేనల రష్యనుసేనలకు ముందుగ కందకములను నిర్మించుకొని యుండిరి. కాని వీరికి కుక్రవారమునాడు రాత్రిభయముకలిగి, కారణములేకయేగాలమందు సామగ్రినిదిగవిడిచి, మూడుమైళ్లు వెనుకకుపోయిరి.

బ్రిటనులు ముందుకు సాగుట.

అలహాబాదు, మార్చి 17:—“పయిసిరు” పత్రిక లండన్ విలేజ్, యిట్లు తెలుపుచున్నాడు. ముందుకు నెట్టుటకు బ్రిటనులు చేసిన ప్రయత్నము, ఫలవంతముగ తర్జనసించెను. లాదెన్సి చెత శత్రువునస్థితికి ఇబ్బంది యెర్పడెను. జర్మనులు తమ ప్రస్తుతస్థితి చెడకుండుటకు ప్రయత్నములు చేయుచున్నారు. అచ్చటి పోరునందు మన ఫిరంగుల శ్రేష్ట నిరూపింపబడెను. శత్రువులలో సాహసించి పనిచేసి, శత్రువులమీద సాతాత్ముగ పడి వారి నోడించినందులకై భారతీయులు కొనియాడ బడుచున్నారు.

FOREIGN TELEGRAMS.

(REUTERS AGENCY).

THE GREAT EUROPEAN WAR.

GREAT BRITAIN.

The Capture of Epinate.
Germans Unable to Gain Lost Ground.

LONDON, March 17.

Field Marshal French characterises the capture of Epinate as a skilfully executed enterprise. The Germans after strong counter-attacks in the region of Neuve Chapelle delivered numbers of minor attacks but in no case succeeded in recapturing any ground.

Prisoners included thirty German Officers. Airmen secured further successes in spite of the fog.

Output of Munitions.
Increased 300 Times.

LONDON, March 17.

Lord Kitchener authorised Lord Southwark to say that we had increased our output of munitions three hundred times since the beginning of the war, and he hoped that the great accession of labour would enable us greatly to increase such supplies.

Racing in England.
Jockey Club's Decision.

LONDON, March 17.

The Jockey Club has decided to continue racing where local conditions permit and local feeling is not averse. There was only one dissident.

Viscount Villiers, in a speech, announced that the royal enclosure at Ascot would be closed, no luncheon tents would be permitted, and the King would not attend.

It was subsequently announced that, in view of the altered conditions, Ascot stewards were considering the abandonment of the meeting.

Lieut. Austin Killed.

LONDON, March 15.

Sec. Lieut. Cyril F. Austin, West Surrey belonging to Reuter's editorial staff in London, was killed on the battlefield on March 10.

Parliament Adjourned.

LONDON, March 17.

Parliament has adjourned till April 14th.

The British Advance.

ALLAHABAD, March 17.

The "Pioneer's" London correspondent cables: - The advance of the British has had a good general effect and the enemy's position at La Bassée had been endangered. The Germans are doing their best to hold on. There the action demonstrated the superiority of our artillery in assaults. The Indians have been commended for their spirited dash and for the clever way in which the enemy was outflanked and surprised.

The Raid on the Narew Abandoned.

ALLAHABAD, March 17.

The "Daily Telegraph's" correspondent sees clear signs that the ambitions of a raid on the Narew are being abandoned and suggests as one of the reasons that General Von Hindenburg is disappointed with the quality of his army.

RUSSIA.

Withdrawal of German Forces by
Unnecessary Panic.

ALLAHABAD, March 17.

A Russian Official statement asserts that the Germans advancing towards Przisny who were entrenched in front of the Russians were seized with panic on Friday night and withdrew their lines without reasons leaving masses of arms and ammunition.

ITALY.

Proposed Italian Loan.
American Banks Approached.

LONDON, March 17.

NEW YORK.—A message to the "Daily Telegraph" says that the Italian Government has approached the leading banks with a view to floating twenty million dollars Italian treasury notes in the United States. The banks agreed to offer notes for public sale on condition that Italy preserved her neutrality till after the flotation of the loan.

CHINA.

Disaffection Among the Chinese Troops.

ALLAHABAD, March 17.

In connection with the disaffection among the Chinese troops in Szechuan and Yunnan it is stated that the soldiers are in rebellion again and have captured Kokow and Tichinen-Lu. Foreigners in Tachinen-Lu are reported to be safe but if their position becomes dangerous they may have to leave for Upper Burma. The rebel leaders would probably arrange for their safe conduct along the road to Bhamo. (A. P. I.)

TELEGRAMS.

MEXICO.

Revolution in Mexico.
General and Staff Executed.

LONDON, March 17.

WASHINGTON.—The Carranzista General Matten Almanz and his entire staff have been court-martialled for treason and executed at Tereon by the followers of General Villa.

UNITED STATES.

The Stoppage of Trade with Germany.

United State's Cabinet Meeting.

LONDON, March 17.

WASHINGTON.—The Cabinet to-day discussed at some length the British order in Council. It is expected that President Wilson will draft a note to Great Britain after conferring with the State Department.

American Dreadnought Launched.
Navy Powerful and Ready.

LONDON, March 17.

NEWPORT.—MASS.—The Dreadnought "Pennsylvania" has been launched here. Mr. Daniels in a speech at the luncheon, said that the American navy was never so powerful and ready. The Captain of the Prinz Ethel, in full uniform, witnessed the launching.

INDIAN TELEGRAMS

(Associated Press Agency.)

DELHI

IMPERIAL LEGISLATIVE COUNCIL.
INTERPELLATIONS.

DELHI, March 16.

Mr. Sharp, replying to Mr. Ghaznavi's question regarding the substitution of candidates roll numbers in place of their names on answer papers said:—(a) The statement is true of the examination for the Indian Civil Service, but otherwise the facts are not known. (b) No definite information is available. (c) Assuming that the question relates to conditions in Bengal, the Calcutta High Court and the University of Calcutta are the authorities which control the Muktyarship and University examinations respectively. The Government of India will send copies of the question and answer to these bodies for information.

Mr. Sharp replying to the Hon. Mr. Ghaznavi's question regarding matriculation age limit, said: (a) Yes. The age limit for matriculation is 15 in the Madras and Punjab Universities. This rule would therefore apply to pupils studying within the territorial limit of those universities. (b) Yes. (c) The Government of India have seen in the newspapers an announcement to this effect. The present rule prescribes the attainment of the age limit on the first day of the month. (b) When the matter comes before the Government of India officially they will consider it.

Sir, Reginald Craddock, replying to Sir Fazulbhoy Currimbhoy's question regarding Indian representation at the next Colonial Conference, said:—From Reuter's telegrams it would appear to have been stated by Mr. Harcourt in the House of Commons that no Imperial Conference will be held this year, and until the future intentions of His Majesty's Government are known it is impossible to answer the Hon. Member's question.

Sir Reginald Craddock, replying to Pundit Bishan Narayan Dhar's question regarding the publication of minutes of evidence taken by the "Komagata Maru" Commission said:—The Government of India do not consider that the publication of the minutes of evidence taken by the "Komagata Maru" Committee would be to the public advantage and are not prepared to adopt the Hon. Member's suggestion.

Indian Steam Vessels Act Amendment.

Mr. Clark, in introducing a Bill to amend the Indian Steam Vessels Act, said it was purely an administrative measure and would be circulated now to Local Governments and considered in September. He added opportunity would be taken in the meantime to consolidate legislation on the subject.

Assam Labour Bill.

The Hon. Mr. Clark, introducing the Assam Labour Bill, explained that it was intended to make suitable arrangements for the control of labour. He explained the complete abolition of recruitment of labour by contract. The Bill would create a Board for the control of recruiting agency. The Board would be advisory. He dealt at length on the provisions of the Bill and said that the measure had been fully organised (sic) by Local Governments and Tea industries. He announced that he would ask the Council at a later date to pass the Bill.

Sea Customs Bill.

Mr. Clark also introduced the Sea Customs Bill and explained the amendment referred to in section 37 and said that the effect of it would be that the rate payable would be only the rate in force on the day of delivery instead of the rate in force on the day of application. He explained that this would prevent the loss of revenue which was experienced after the presentation of the budget in recent years.

The Foreigners Bill.

On the motion of Sir Reginald Craddock the Foreigners Bill was taken into consideration. The Hon. Member said that in September last in Simla he fully explained the Bill. Since then the legal advisers of the Government had brought to their notice that the definition of the word "foreigner"

TELEGRAMS.

presented certain difficulties and that the present opportunity might be taken to remove that difficulty. This had been done on the lines of the British Nationality and Statute of Aliens Act of 1914 passed in Parliament. The Bill was passed.

Vernaculars as Media of Instruction.

At this stage Sir Robert Carlyle presided and Mr. Rama Rayanagar, in moving his Resolution recommending that steps should be taken, in consultation with Provincial Governments, for making the vernaculars the media of instruction and the study of English as a second language compulsory for Indian pupils in secondary schools, referred to the disadvantages of the present system, which, in his opinion, encouraged cramming. He said that students did not learn either the vernacular or a foreign language properly, and no education, in the real sense of the word, was imparted to them. The speaker attributed to the present training of graduates their inability to do anything great in life, and said all their energy was spent in unproductive work. In the case of those who failed in the entrance examination the speaker said their state was worse than that of the graduates, and they were not eligible even for subordinate positions in the public service. They were useless for industrial and commercial careers, and, as a result, discontentment and misery followed. He thought that their lot would not be so bad if they had sound secondary education through the medium of the vernaculars. Then they would have gained sufficient general knowledge to enable them to qualify themselves as skilled artisans or independent traders. A sound vernacular education again was less likely to divert students from their hereditary professions than superficial English education. In the matter of female education the mover thought that the present method, which he considered rigid and unimaginative, worked hardships. He asked how many among Indian girls were going to waste their time in the unprofitable pursuit of present day secondary education. He said:—"It is obvious that, as it is, we cannot make much headway in the matter of female education. If, on the other hand, the vernaculars are made the media of instruction in secondary schools, female education will gain ground not only directly but also indirectly." The mover also stated that literature in the vernaculars would multiply and diffuse knowledge among the masses. Mr. Rayanagar then referred to the views of educational authorities in support of his recommendation since 1835, when the Government of India issued the Resolution detailing the educational policy which was followed in this country. The mover pointed out from the first annual report of the Council of education that even in those early times of English education in India the authorities had not the remotest idea of recommending English as a permanent medium. The mover referred to Sir Charles Wood's despatch of 1864, which for the first time recognised officially vernacular schools and new middle schools, and to Professor Monier Williams, who thought that a great mistake was made with regard to languages. The Government of India Resolution of October 1884. Sir Alfred Croft's review of educational progress in 1886 and the quinquennial reports of Mr. Nash and Mr. Sharp, all these had dealt with the question and pointed out the necessity of changing the present system. Mr. Rayanagar also said that what was still more important from the non-official point of view was that the proposed measure had in its favour the weight of public opinion in India. People with extreme divergence of views in political matters were agreed about the present reform. The mover mentioned Sir Subramania Iyer, the Hon. Sivaswamy Iyer, Sir Gurudass Banerjee and Sir Ashutosh Mukherjee, Sir Valentine Chirol and Mrs. Annie Besant as among those who support that the vernaculars should be the medium of instruction. He said the Madras Council of Education, composed of distinguished non-official gentlemen, have made earnest efforts to secure the suggested change. Mr. Rayanagar then dealt with the objections that have been but forward against the proposed reform. He said that so long as the study of English was compulsory there was absolutely no danger of deterioration of knowledge. In the new method more attention would be devoted to the study of English. Among other objections raised against the proposed measure was unification of Indian peoples. Mr. Rayanagar said that, to his mind, the objection appeared to be meaningless. He said sometimes people hazarded opinions and said that but for different languages Indians would be one nation. He doubted the soundness of that opinion. He thought if differences of caste and creed disappear the difference of language too would disappear.

Raja Kuhlajal Singh in supporting the Resolution, said that if the vernaculars be made the media of instruction, then literature would become enriched with work on scientific subjects, and the study of the vernaculars themselves would receive a great stimulus. It would also be then possible to engage vernacular knowing teachers on less pay than is given to teachers knowing English. The savings thus effected would enable managers of the aided schools to engage such of the teachers for teaching English as have that language for their mother tongue. Besides, if all subjects were taught through the medium of the vernaculars, students would find more time for more detailed study of English.

Mr. Dadabhai opposed the Resolution on the ground that it was calculated to be prejudicial to the best interests of the country. He thought, in the first place, the resolution was inopportune, as it dealt with a highly controversial subject, and it was a matter of surprise to him that it was moved at a time when Government had properly held back all matters of a controversial nature. The resolution was harmful in a variety of ways. Official action on the lines laid down in it would have the sure effect of restricting higher education in India and ultimately of retarding that social, political and economic progress of the people which had been the fixed objective of British Indian rule for more than a century. After criticising the various points put forward by the Hon. the mover in support of his resolution, the Hon. Mr. Dadabhai said that the resolution was lacking in public support, and among the general public there was a strong feeling that the present system of secondary education should not be discarded. Mr. Dadabhai said the feeling of the general public re-

TELEGRAMS.

garding higher education and, as a corollary, secondary English education had undergone no change in character since the historic memorial presented to Lord Amherst by Raj Ram Mohan Roy in 1823 but had gathered considerable force in the interval. This was a subject about which people were unanimous. Attempt after attempt had been made to wean them from their passionate liking for English education, but they had stood firm. In conclusion Mr. Dadabhai referred to the recent Resolution in the Madras Legislative Council and said that the mover proposed in all seriousness that entrance to the University should be dependent upon the result of a vernacular test though such test had been rejected by the mover's own province as unsuitable to the requirements of even the much easier School leaving Certificate.

Mr. Ghaznavi, in opposing the Resolution, said he shared with every right-thinking man in the desire to develop the vernaculars and he instanced the progress in this direction in Bengal. He referred to various institutions, as Madrassas, Pathshalas, etc., which were solely intended for the teaching of vernaculars and stated that during the last few years they had considerably increased. Moreover, what the mover advocated was being followed in Bengal, and public opinion was keenly divided regarding its merits. He said if Bengalee was made the medium of instruction up to the Matriculation in Bengal it would be strongly opposed by the Mussalman community, and if any steps were taken to retard progress the measure would be considered retrograde.

The Hon. Mr. Surendranath Banerjee, in opposing the resolution, said that he felt himself in a position of some embarrassment in speaking about the Resolution. There was much to be said for it and a good deal against it. A resolution somewhat less comprehensive and mandatory would have been more acceptable. Speaking for Bengal he said that the proposition involving the curtailment of English education would be viewed with misgiving and even anxiety, for they owed a great debt to English literature, which had created a new spirit in the country and marvelously stimulated the vernaculars. To Mr. Banerjee the resolution seemed open to two objections. One was that it issued a mandate to Provincial Governments without consulting them or local opinion, and secondly it recommended the adoption of the vernaculars as media of instruction in secondary schools without reference to the capabilities of the province and the various stages of development of the vernaculars. There were 200 vernaculars in all India, and 20 in Bengal in different stages of development. Were they all fit to meet the requirements of the Resolution? Even in Bengalee, which was one of the most advanced of Indian languages, there were no suitable books in mathematics, mechanics and in modern geography as now understood. Calcutta University had done much to stimulate the progress of the vernaculars by making Bengali an optional subject for the Matriculation and allowing candidates for the Intermediate Examination to answer the paper in logic and history in the vernacular. There was one point in favour of a partial adoption of the mover's Resolution and that was that those who passed minor examinations conducted wholly in Bengali, which corresponded to the 4th class in secondary schools, did well for the Matriculation examination, but they got three years to devote themselves to the study of English. What Mr. Banerjee would recommend to the mover would, he thought, be that the Government should be asked to consult Local Governments whether it was feasible and, if so, to what extent, to make the vernaculars the media of instruction in secondary schools.

The Hon. Mr. Mohammed Ali Jinnah opposed the Resolution. He said that after the advent of British rule in India, the greatest achievement had been made in education, and that alone contributed to the progress of India. That was due to teaching imparted through the medium of English. He further said an experiment on the lines of the Hon. member's suggestion was tried at Aligarh and it failed, as it was bound to fail. He deprecated that such controversial subject should have been brought at such a time as the present.

The Hon. Mr. M. S. Das, in opposing, said that he did not see anywhere in India that such suggestions had obtained practice and succeeded. In conclusion he said he could support neither the Resolution nor the amendment suggested by Mr. Banerjee.

Sir Fazulbhoy Currimbhoy, in opposing the Resolution said that feeling was very strong in Bombay in favour of the present system of education; although there were some educationists who favoured an alternative optional system, and any attempt to introduce in schools the scheme of compulsory vernacular education would cause alarm which might easily develop into discontent. Punjab was the only province where the vernaculars had been given more than their legitimate share of prominence even in the university, and he quoted the opinion of the Indian University Commission to show that the system was a failure there, and not even popular. Regarding female education, Sir Fazulbhoy said that, for obvious reasons, there was not much scope for female education in secondary schools, and the medium of education had hardly anything to do with the result. He said: "Our social customs interpose a far more powerful barrier, and so long as our social ideas do not undergo a radical change, rapid progress in female education is impossible. In most parts of India girls are either married or are not allowed to go out by the age at which admission into secondary schools usually takes place. For them therefore primary education is all that is practicable. After dealing with other disadvantages mentioned by the mover Sir, Fazulbhoy said that leaving aside the question of merit, the scheme of the mover was unworkable and would entail enormous cost. In conclusion, Sir Fazulbhoy said, if ever the various units of the Indian Empire are welded into one nation with common ideas, feelings and aspirations, it would be through English literature, and the adoption of English as the "Lingua franca."

Pundit Malaviya, in supporting Mr. Ravaningar's Resolution said that the sharpness with which opinion had been divided in the Council showed that deliberation on the question required delicate handling. There was no doubt that the time had come when an enquiry should be instituted as to the feasibility of finding out means for developing vernacular education.

The policy of keeping up the high tone of English literature was not consistent with a policy of developing vernacular education. That was never the policy of Raja Ram Mohan Roy and Lord Macaulay. He quoted the despatch to the Court of Directors in 1834 in support of his contention. He admitted that much had been done to develop vernacular education, but what has been done was not enough. Did those, the speaker asked, who opposed the Resolution ever realise what time it would require to educate the mass through the medium of the English tongue? The last census showed that out of 300 millions of population only one million knew English. There could be no two opinions, Pundit Malaviya said, that the vernacular should be the medium of instruction. He would not be ashamed to formulate such a proposition. Further Pundit Malaviya said that he did not know of any civilized country where a foreign language was used as the medium of instruction of the majority. He claimed that everyone of the important Indian vernaculars were as old, if not older than English and he asked whether those languages, spoken by millions of people, were unfit to be used as media of instruction. In dealing with the objections to the proposed measure the Hon. Pundit Malaviya said that he had known distinguished men who had their instruction in the vernacular in middle schools. In this connection he mentioned the name of Mr. Ramananda Chatterjee, the distinguished writer of Calcutta. Regarding text books, he said there were already a considerable number of text books, and within twelve months all necessary books would be ready. In conclusion he suggested a modification of the resolution in order that it should not be a mandate to provincial Governments and a bolt from the blue on the public, and stated that Government should be requested to appoint a Committee, in consultation with Provincial Governments, to enquire and report when, if necessary, steps should be taken to introduce vernaculars as the media of instruction in secondary schools.

Mr. Huda opposed the resolution.

Sir Ibrahim Rahimtullah alluded to the curious character of the debate whereby the same authorities had been quoted both for support and opposition. He recognised the great necessity of promoting education in English and deprecated any scheme to interfere with its growth. He discussed the text of the Resolution and wanted to know, if the English language would take the place of compulsory second language. Assuming that for a fact, he doubted whether an ardent advocate would support it. He regarded the common English language as the greatest boon and emphasised the importance of it in the Legislative and other Councils. He was opposed to militating against the use of the English language. He said he had carefully considered the matter, and both for time and better appreciation of subjects he thought it desirable that the present system should prevail. He alluded to the satisfactory results of the present system and said the general feeling in the country was that English education should be left undisturbed.

The Council adjourned for lunch.

The Council re-assembling after lunch, Mr. Sharp, in a short speech, explained away several passages from his reports which had been quoted by the several speakers.

Mr. Sita Nath Ray, in opposing, said the time had not come when changes should be made as suggested by Mr. Ravaningar.

Sir Harcourt Butler, speaking on behalf of the Government, pointed out that the debate travelled beyond the text of the resolution, and announced, amidst cheers, that no proposal to restrict English education would receive any countenance. He discussed the present system and pointed out that it was the accepted policy that the vernaculars should be the media of education till the last 3 or 4 classes at the high school. He also pointed out that only one-tenth of the total number of students from secondary schools enter college, and indicated the importance of the high education. He thought, however, the effect of the present system was that students were overstrained and lost the faculty of grasping facts. He discussed the question of the direct method of teaching and pointed out that the Resolution did not involve any change of educational policy but educational economy. He gave his own experience as showing that prolonged education in the vernacular had given better results. Alluding to Pundit Malaviya's suggestion for all India, he expressed his inability to accept it but he was of opinion that the question might be referred to local Governments, drawing attention to to-day's debate and asking them whether any enquiry was necessary. He suggested in conclusion that the whole question should be referred to local Governments after the war.

Mr. Ravaningar, in replying to the criticisms, stated that he was not lowering the standard of English education but only improving it. He said that the present system had produced many eminent men, but what he contended was that the system was capable of improvement. He agreed to accept the suggestion that the question should be referred to the provincial Governments after the war.

The Resolution was withdrawn.

Development of Sugar Industry.

The Hon. Rai Sita Nath Ray, in moving his resolution regarding the development of the sugar industry, gave figures to show how foreign sugar imports were steadily on the increase, and pointed out how the Indian enterprise was deteriorating. He stated that it was only by the establishment of the best equipped factories, according to the centralised tract system, that they could hope to compete successfully with foreign imports. He instanced the conditions in Java and Formosa, and requested Government to initiate the policy pursued there with necessary modifications to suit local circumstances. He said that the United Provinces Government had already adopted the Java system by giving a grant in one case to a local industry. This system, which was partially adopted by a Provincial Government, should be taken up by the Imperial Government. Again, he said, in the central sugar factory system large tracts of land were necessary and could not be had without Government help. He next referred to the need of improving the indigenous method extracting the juice from canes and requested the Government to take steps in that direction. He said the process of tapping should be introduced into central India by bring-

TELEGRAMS.

ing coolies from Bengal. In conclusion Rai Sita Nath Ray said, if, in the present state of public finance, it was deemed inexpedient to introduce the Java system wholesale, at least an attempt should be made to initiate that policy by promoting the starting of a mill on modern scientific basis in Bengal and the U.P. which were the two largest sugar producing tracts in India. It would be an object lesson to the people and thereby would tend to help the revival of the industry. The present was also an opportune moment, for owing to the war German and Austrian sugar were no longer in the world's markets. Java alone supplied the demand in India. There was a vast and growing demand, and in that matter, the speaker said, the interests of the English did not clash with those of India.

The Hon. Mr. Kershaw, on behalf of the Government, stated that it would be found on examination of figures for the last few years that the area sown for cultivation as well as the cutturn of sugar had been on the increase. He mentioned the steps taken by the Government in improving sugar-cane cultivation and referred in that connection to the excellent work of Dr. Barber.

Mr. Ghaznavi, Raja Abdul Abu Jaffar and Sir Ibrahim Rahimtullah also supported the resolution. The last, while appreciating measures adopted by Government regarding sugar cultivation, said what they wanted was that Government should take measures to protect indigenous industries against foreign competition.

The Hon. Mr. Clark, after referring to the situation created by the war in regard to the sugar trade, and to the measures taken by Government, said that he could not accept the resolution.

The resolution was negatived, and the Council adjourned to to-morrow.

War Cable to the Viceroy.

DELHI, March 17.

The following telegram has been received from the Secretary of State by H. E. the Viceroy dated 15th March:—There is no further official statement regarding Dardanelles but reports from Athens say that "Queen Elizabeth" firing from the Gulf of Saros over land destroyed the Barracks at Gallipoli and silenced two batteries. The French within the Straits continue to bombard Bulair.

A German Communiqué says that the German attempt to re-capture Neuve Chapelle after an initial success met with strong British superiority and therefore failed. A French communiqué says that the British success at Neuve Chapelle is absolutely complete. Sir John French reports a heavy counter-attack by the enemy on Saturday afternoon and several minor attacks which were all repulsed. He calculates the enemy's losses during the three days at not much less than 10,000. Junctions at Don and Douai were destroyed by the aircraft and a train at the Don Station blown up. From an account by an eye-witness at the British headquarters it appears that the intention was to attack concealed with wonderful skill and success and the enemy consequently was completely surprised when the attack began on Wednesday morning. The Germans had neither guns to engage the French and the British Artillery nor men in reserve on the spot to repel the infantry assault. The fire of guns and howitzers were unprecedented in intensity for a very large force of artillery had been concentrated, and a volume of fire completely subdued the defence. During the 35 minutes the bombardment lasted our men could show themselves freely and seven walked about. Another point of interest is the magnitude of the force employed perhaps 60,000 men on a front of 4,000 yards. It was a determined assault pushed home with sufficient numbers to ensure unhesitating advance and overcome resistance. The most satisfactory feature was that our men British and Indian despite disheartened effects of months of inactivity in trenches showed utmost dash throughout the operations. Such success proves to the troops that with a force and skilful use of heavy artillery and well concerted infantry action those strong positions may be captured. The Belgians continue to progress in the bend of the Yser. The French have consolidated the recent gain in Champagne by advances at different points and have assured the position on the line of crests captured from the enemy.

The German offensive north of Warsaw is weakening. No important collision anywhere along the front is reported. In the north of Przasnysz the Germans approached within 1500 paces of the Russian trenches but were checked by the Russian fire and had to withdraw. In the Carpathians the Russians have scored a success over the Austrians capturing the village of Smolinika and Lupkow in the Central Carpathians and 4,000 prisoners. Since Wednesday last the German submarines have attacked seven British merchant vessels sinking four ships. The Crews were all saved. The Admiralty statement shows in the week ending 10th March the number of sailings inward and outward the British Ports was 157 the largest number in any week but one since the commencement of the war thus showing the German submarine-seize is quite ineffective so far as stopping trade with the British Isles is concerned.

War Cable to the Viceroy.

DELHI, March 17.

The following telegram has been received from the Secretary of State by the Viceroy dated 16th March:—

The "Dresden" Sunk.

The German cruiser "Dresden" which escaped from the Falkland Island battle and evaded capture ever since was sunk by the British cruisers near the Island of Juan Fernandez off the west coast of South America. The crew was saved and there were no British casualties and no damage to ships.

Germans' Desperate Fighting.

The Germans have made desperate efforts to avenge the reverse inflicted on them during the last week by the British and on Sunday made violent attacks upon St. Eloi south of Ypres. At first the British were slightly pushed back but they counter-attacked and regained a portion of the lost ground, and according to a French communiqué re-captured the village and almost the whole of the neighbouring trench-

TELEGRAMS.

యలున ఘము. — ఈ సముదాయమున నెల్లరు బా
 లీ ప్రక్కరద్దమునకుంజి ముల్లము కలది సోమవార
 మునాడు నివ్వరించుటకు. ఇది సాంఘిక విశేషమున
 నుపక్రమించుచుండును. ప్రాంతవారమున ప్రస
 లందలును ప్రాంతవోపవోరమున గావించి
 తోటనిరుచునుంజి మమున ననుభవించి. గానముని శంక
 వ్వాయరు గాన గ్రాననాధిపత్యమున జేంచున వాచుటకు కార్య
 నివేదకము నకుంజుచుండు వెనుక విశ్వవిద్యాలయమున గానమునకు
 కృష్ణస్వామయ్యంగారు. తనాధ్యక్షులగు బాధ్యము గూర్చి
 ప్రసంగించుచు మతవిధ్యుల గూర్చి కూడ మచ్చటించి. ఆ
 శ్యమున ననుసరించి సాక్షాత్తులగుట ననుసరించినను. ప్రాంత
 విద్యార్థి పెద్దవాడైనపు డెంతంగమున ప్రాంతపు మునా
 యుండునట్లు క్షీంపం బవలయునని యాయన చిట్టచుండు
 తేల్చిరి. అగ్రాననాధిపతిగారు తమవిద్యార్థి వివేచనమునూర్చి
 హాస్యముగ మచ్చటించి, భవిష్యత్తును సూచించుట వారస
 నిర్దిష్టపు భారమంతయు నుపాధ్యక్షులకు దే. కావున హిందూ
 కళముయొక్క కొవిశిష్టియంతయు సాహిత్యముల యధన
 పేయ యున్నదిని నొక్క వక్కాటించి.

జాబులు.

విలేఖకుల ప్రకటన.

ననకరాజు రాఘవేంద్రరావుగారు; భాగవతుల వృసిం
మాశర్మగారు; యు. సి. క. రంగాచార్యులుగారు; అన్నవోపు
లక్ష్మీకాశింహముగారు; టి. వి. నరసింహాచార్యులుగారు:—
ప్రకటించబడినందులకు చింతిలుచున్నాము.

గ్రంథభాండాగార మహాజనసభ

ఆయా,
ఈనెల 14-వ తేదీ ఆదివారము 6 గంటలకు పురమండి
మున ద్వితీయాంశదేశ గ్రంథభాండాగార మహాజనసభా
హ్వనసంఘము సమావేశమై మహాజనసభను మేనెల
9, 10 తేదీలలో నడుపుటకు యోచనాచేసిరి.

రాఘవేంద్రరావు, ఆద్యంకి సత్యనారాయణశర్మ,
కార్యదర్శి.

II

అక్టోబరు నెలవారీ ఆసనలనుండి తొలగించుట.

ఆయా,
ఈ విషయమై 1915 సం॥ మార్చి నెల 12 న గల
అంధ్రదేశిక పత్రికయందు గుంటూరు జిల్లా నివాసి వ్రాసిన
జాబు చదివినది. మానెంతి యవలెతో చెప్పకొను. “జాబు
పోయి వుండలెతో మొక పెట్టుకొన్నట్లు” న్నది. మా నెల్లూరు
మండలములో మాడ ఈ కొత్తరూలు గలిగియున్నది. మునుపు
ముఖ్యముగా ఆత్మకూరు దీవిజాతు ఈ రూలు అన్వయించు
చుండెడిది. ఇప్పుడు జిల్లాకంటిటికిని అయిలలో నున్నది.
నెల్లూరు మండలవాసి.

III

ఆయా,
రాఘవేంద్రరావు 15-3-15 తేదీ సోమవారం సాయం
కాలము కాకినాడ వరక సంఘమువారి ఆహ్వానమువైసి
గొప్ప సభ క్రి వేలుగోపాల స్వామివారి ఆలయములో
గావించబడెను ఆ సభలో బ్రహ్మశ్రీ కప్పగంతు రామ
కాస్తూరివారు బహులాంతర వివాహము కాస్త్రములచేతను
ఆచారము చేతను లోకక యత్నల చేతను అనాదరణయ మని
చెప్పగ నుపన్యసించిరి. అందువైసి సభవారందఱును వికగ్రీవ
ముగా రజస్వలాంతర వివాహపు చట్టము ప్రకేత పెట్టరా
దని గవర్న మెంటుకు తెలియజేయ నిశ్చయించిరి.

కాకినాడ వరక సంఘమువారు.

IV

9వ గోదావరి మండలసభ, పెద్దాపురము.

ఆయా,
ఈసంవత్సరము గోదావరి మండలసభ ఆహ్వానసంఘము
వారు పెద్దాపురము గ్రామములో ఏప్రిల్ 6, 7 తేదీలనడుపు
టకు ఆహ్వానించిరి. ఈసభకు మ-రా-రా-శ్రీ, రావు బహద్దరు
గోంకనీయలుగల బయ్యా నరిసింహేశ్వర శర్మగారు సభా
ధ్యక్షులుగా నెన్నుకొనబడిరి. నాయకపత్ని యెడేటు జమిం
దారుగ క్రిరాబాదామెర సీతారామయ్యబహద్దరుగారుఆహ్వాన
సంఘ ఆధ్యక్షులుగా నెన్నుకొనబడిరి. ఏప్రిల్ 6వ తేదీన
హిందూమత సభయందు, 6, 7, తేదీలనడుమున సంఘసంగ్ర
హసభయందునూడ జరుపుటకు యేర్పరచబడినది. తాళాకా
సంఘములవారియొక్కయు, సభాధ్యక్షులయొక్కయు వీలు
ననుసరించి ఆహ్వానసంఘమువారు తేదీల నిశ్చయపరచవలసి
వచ్చినందున ఇదివరలో ప్రచురించుటకు వీలు చిక్కక
పోయెను గోదావరిజిల్లాలోని తాలూకాల సంఘములవారును,
తణుకు, ఏలూరు, కర్నాపురము, కీమవరము, కొల్హాపూరు,
తాళాకా సంఘములవారును, తాము మండలసభలయందు
నిర్వహించుచు వచ్చినయందు, ఆహ్వాన సంఘకార్యదర్శులకు
ఈనెల 20వతేదీలోగా జేంపుటకు ప్రార్థించబడుచున్నాడు.
సభకు సంఘములవారు, ప్రాసభకు ప్రతిభకుల ఎన్నుకొని,
ఆహ్వానసంఘముకు తెలియజేయటకు ప్రార్థింతురు. ఆహ్వాన
సంఘమువారు, ప్రతినిధులకు యేర్పాటు చేయుటయందును,
సభలు జరుగద్రముగా జరుపుటకును, తమయావచ్చునీ విని
యోగపరుచు చున్నాడు.

సహకార్యదర్శి.

V

వేంకటరత్న కవి

ఆయా,
ఈపట్టణమున కీర్తిశేఖరయన బ్రహ్మశ్రీ మహామహా
పాధ్యాయ కొక్కొండ వేంకటరత్న పంతులుగారి వియోగ
ముగార్చి గొప్ప సభగా వింపబడినది ఆసభకు మహారాష్ట్ర
దివాన్ బహద్దూర్ దుర్రోజీ శేషగిరిరావు పంతులు వి.పి.
బి.యల్ గారు అగ్రాసభాధిపతిగా నెన్నుకొనబడిరి. అంత
రము బ్రహ్మశ్రీ పుల్లెల శ్రీరామకృష్ణగారు శ్రీవేంకటరత్నం
పంతులుగారి యాధికృతము గురించి యుపన్యసించి, తాము
వారివై విరచించిన పద్యములను మనోహరముగ జదివెరి. పిమ్మట
నిశ్చించి నిర్ధారణములు చేయబడినవి. 1. ఈసభవారు కీర్తి
శేఖరయన బ్రహ్మశ్రీ మహామహా పాధ్యాయ కొక్కొండ
వేంకటరత్నము పంతులువారి వియోగమున మన యాంధ్ర
దేశమునకు గలిగినయమిత సమమునకు బంతించుచు వారికుటుం
బమునకు సభ వారి యనుతాపమును దెలియజేయుటకు నిర్ణయం
పబడినది. 2. శ్రీపంతులుగారి జ్ఞాతులయనకు దగు సహాయ
య మొనర్చుటకు రాజమహేంద్రవరమున నేర్పాటు కాబడిన
సభవారితో గలిసి యీసభవారు సాహాయ్యము చేయుటకు
నిశ్చయింపబడినది. 3. ఈసభలో నిర్ణయింపబడిన తీర్పులు
పత్రికలకు బంపుటకు నిర్ధారణము చేయబడినది. 4. ఈక్రింది
వారు కార్య నిర్వాహకసభ్యులుగా నెన్నుకొనబడిరి. దివాన్
బహద్దూర్ డి. శేషగిరిరావుగారు, రావుబహద్దూర్ కె.
సూర్యనారాయణమూర్తి నాయడుగారు, బి. నుబ్బారా
యడుగారు కె. ఆర్. వి. కృష్ణరావు బహద్దూర్ గారు. ఎన్
పద్మనాభంగారు. యల్ వి నుబ్బారావుగారు. సి రామసోమ
యాజులుగారు. దర్బా వెంకయ్యగారు ఎమ్ ఆచార్యరావు
య్యగారు. రావుసాహెబు నుబ్రహ్మణ్యంగారు.

కాశీభట్ల సుబ్బయ్యశాస్త్రి.

VI

గుంటూరు మ్యునిసిపాలిటీ.

ఆయా,
మాబ స్ట్రీ మ్యునిసిపల్ వైస్ చైరమ్యాన్ మహారాష్ట్ర
నాథులీ. మామంతరావుపంతులుగారి గురుణములగుర్చి
యు, వారు తమకీర్తంచనలేక జనోపయోగకరములగు కార్య
ములను మిక్కిలి శ్రద్ధతో నిర్వర్తించుచుండు సంగతి యిది
వరకే, యాంధ్రపత్రికాది పెక్కు వార్తాపత్రికలయందు సర్వ
జనులకు దెలియులాగున దెబబపడియున్నది. శ్రీపంతులుగారు
ఇప్పుడును ప్రతిరోజుదయముననే తేదీ, తమ విధాయకకృత్య
మగు స్ట్రీడరు వ్యవహారము లటుండ నిచ్చి, తెలతెలవా
చుండగనే బయలుదేరి మాపురమందలి ప్రతిసంకగొండులును
కాలినడకకు స్వయముగా కనుగొనుచు, పరిశుభ్రత మొద
లగు సర్వ జనోపయోగకరములగు కార్యములను తమ కన్ను
లారజూచి నిర్వర్తింప, నౌకరుల నియోగించుచు, లాంతరుల
పెట్టించుడయు, నీరు సప్లయచేయుచుండెను, రోడ్లు
వగైరాల-మరమ్మతు చేయించుడెను, మతియు పెక్కు
విధములగు తమ మొజలను చెప్పకొను చేదసాదల వాక్యముల
మిక్కిలి కాంతభావముతో నాలకింపుచు, కలరా వగైరా
యంటువ్యాధులు పోకన ప్రణేషములందు, భయములేక స్వయ
ముగావెళ్లి, రోగులకువలయు సదుపాయములు ఖర్చున చేయిం
చుచు, మాలగూడెము మాడిగగూడెమును వివక్షలేక
సమస్తప్రణేషములవారి యుపయోగాగ్ధమై కావలయు కార్య
ముల నియోగించి మిక్కిలి ప్రయాసచే పదిగంటలవేళకు ఇల్లు
చేరి పిదప తమ వ్యవహారములను జూచుకొనుచు, ఇల్లు కష్ట
మనక లేయుంబలు పడరానిశ్రమతోనై ప్రయాస జెందు
మిండుటజూడ, మాపురవాసులు తాముచేసికొన్న పుణ్యతప
సలములననే యిట్టి వైస్ చైరమ్యాన్ గారిని బడయగలిగి
నందులకు మేమెంతయు మిక్కిలి సంతోషించుచున్నారము.
వైస్ చైరమ్యాన్ గానున్న సమయముననే శ్రద్ధాశురై యిట్టి
జనోపయోగకరములగు పనులు జేయుచుండు మామంత
రావుపంతులుగారు, యికను మామ్యునిసిపాలిటీకి చైరమ్యాన్
పదవిని జెందగలిగినచో, యీగుంటూరునగరనివాసుల యుద్ధ
మహిమనుజేరే చెప్పవలయునా? కాన కరుణామయుండగు
నాపరాత్మరుండు సత్వరంబున వీరికి చైరమ్యాన్ పదవిని లభిం
పజేసి, తద్వారా గుంటూరు పట్టణనివాసులను నాపాల
వృద్ధులకు సర్వసుఖము లనుగ్రహించజేయుట కాపరాత్మని
అనుదినము మేనందలు ప్రార్థించుచు, నిట్లువిరమించెడి.

గుంటూరు పురవాసి.

VII

రజస్వలాంతర వివాహశాసనము.

ఆయా,
ఈ 11-3-15 తేదీనెల తమ దినపత్రికయందు “ఒక
అననిగడ్డనివాసియన సంకెముతో ఋతుమతి వివాహశాసనపు
సభలనుగూర్చిన వ్యాసమునుమాచిరిసి. పాపము. వారిమాపు
నకు బిల్లునకు వ్యతిరేకముగ సభలనుచేసిన కుగ్రామములు
గనంబడినవికాని అనుకూలముగ చేసిన కుగ్రామములు గనంబడ
నందులకు చాలా నాక్సర్యముగనున్నది. బిల్లునకు వ్యతిరేక
ముగ చేసినట్టియు చేయున్నట్టియు సభలకు మూలములన
జూన్చి బ్రాహ్మణులయినను తమ యసమృత్తిని తెలుపుచున్నం
చులకు సంతసింపవలసినదే. కాని బిల్లువలయునని సభలుచేసిన
వారలుమాత్రము 11గురు సభకు 46 వచ్చిరి. 25 రు తటసులు
(అనగా ఏపక్షముచేరలేదు) 19 వ్యతిరేకులు. ముగ్గురు అనుకూ
లురు. 8 ఓట్టి మ్యక్త లేచిపోయిరి. కనుక ఎక్కువమంది అభిప్రా
యానుసారము బిల్లుకావలయునని నిర్ణయించి గొప్ప మెంటు
కు తీర్మానమునుపంపిరి” అనునట్టి వ్రాతలవిడద్యపైవల వారికి
ప్రసరించలేదో తెలియుటలేదు. వైస్ వ్రాసినవారు అంతటితో
పోక “మనగ్రామములలో బ్రాహ్మణేశ్వరులు రజస్వలాంతర
వివాహములుచేయుటను మనము చూచుటలేదా? అట్టివివాహ
ములకు దోషములేవి? ఆరయు ప్రశ్నించుచున్నారు. ఇది అ
సంగత్యప్రశ్న. ఈబిల్లునకు వ్యతిరేకాభిప్రావ మిచ్చువారలు
బ్రాహ్మణులకు అకాశ్రియ మనుచున్నారు. కాని ఇవికాదు
ఋతుమతి వివాహ మాచరించుచున్న కుగ్రామములకు అకా
శ్రియమనుటలేదే? ఈప్రశ్న ఎందుకు?

మహామృదీయులు సోదరునిపుత్రికలకు, పినతండ్రి
పెత్తండ్రిపుత్రికలకు వివాహముచేసికొనుటలేదా? వారికేమి
లోటున్నది? విరోపియనులు కంట్రాపు వివాహములవంటివి చేసి
కొనుటలేదా? వారేమితినిపోయిరి? మనము వానినెల నామో
దించరాదు? అను విషయగ మన శేఖరుడుగారు ప్రశ్నించిన,
సమాధానము నెవ్వరుచెప్పగలరు?

బిల్లు వలదనువారలు బిల్లునకు సంబంధములేని కుగ్రా
దులుగల తాలూకాబోర్డు మున్నగు సభ్యులనుమాత్రమే ఆడుగ
వలదనుటలేదు. ఇట్టి వివాహీయసభ్యులు, కాసన నిర్మాణ
సభలందును ఇట్టిమతవిషయకవర్చలను వలదనుచునే యున్నా
రనువిషయమును వై శేఖరు లెఱంగ ప్రార్థింతులు. ఇట్టి కాస
నము వలదన వారలందఱు, మూలములనున్న కాస్తూరిలు గార్లట.
ముంగిట ఇప్పుడేపక్షుడు వచ్చి వలదనుచున్నారట. ఎంత సాహ
సము. ఒకకాస్తూరిలే కాదు. మహామహా వివేచి, ఎమ్మెల్యే,
వకీళ్ళు, దివాన్ బహద్దూర్లు, డిస్ట్రిక్టుమనసులు, కలెక్టర్లు
మున్నగువారలును వలదనుచునేయున్నారు. దయయించి
పత్రికల నొకపర్యాయము చూచి తెలియగలదు.

కనుక ఓ పత్రికాధిపతులుగారూ! బిల్లునకు మీకు
అభిమతమని వ్రాసిన చాలును. కాని బిల్లునకు వ్యతిరేకులగు
వారిని, అహంకారముగలవారిని, పక్షపాతులని, దేశభిప్రస్థికి
ఆటంకముచేయువారలని నిందింపకుడు. బిల్లుకు చర్చించు
వారలు బ్రాహ్మణాధిపత్యములకు చేరినవార లయియుండగా
“బ్రాహ్మణేశ్వరులు వేరొకొకముచేతురు” అని వ్రాయుటఏల?
ఆసాసములందు పరిహసించువార లయోగ్యులని నెఱంగ చెప్ప
వలయునా? ఈవిషయమును బ్రాహ్మణేశ్వరులలో కొందఱు
కాకపోయిన కొందరైన నెఱుంగరా! ఇట్టి వ్రాతలు వ్రాయు
వారిని పత్రికాధిపతులు మందలించుదురుగాక.

ఒక అననిగడ్డ నివాసి.

మదరాసు యుద్ధనిధి:— బ్రాహ్మణులందలి బ్రిటి
ష్టనరలానువులవారు తప్త నెంట్లకర్నలు గిఫ్టుగారిద్వారా
6 బెత్తపుకుర్చీలను 1 ఇళుపపెట్టెను 50 పుస్తకములను వై
స్కోనిన నిధి కొనగియున్నారు.

దేశోద్ధారకుడగు
గో కే చ రి త
ఈస్వార్థశ్యాగుని పవిత్ర చరిత్ర మిందు విపు
లముగా వర్ణించబడి యున్నది. భారతీయులకు -
ముఖ్యముగ నాంధ్రులకు ఈ మహానీయు డాదర్శ
నీయుడు. గ్రంథ ముచ్చులోనున్నది. చదువదగినది.
పాచ్. వి. కృష్ణఅందు కో.
చింతాద్రిపేట, మదరాసు.

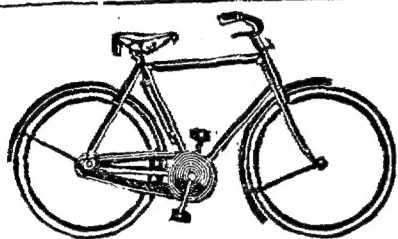

తామర తైలము

మా తామర తైలము ఒక్కడక్కడాను అరు అగాలకు కొని నాలుగైదు సార్లు రాచినదే డల తామర నిర్మలముగును. నయము కాని యెడల మీ ఆరు అగాలు తిరిగి తీసికొన వచ్చును.

అనేక సంవత్సరములు, మానములు బాధపడినవారు దీనివలన తక్షణమే నుఖము పొందిరి. హా! నిదురపట్టక బలమును బలముచేయుదు అవధి పూర్వకమున గర్భమును తొలగినవారు 10% శ్రమకొన్నాడు. బాంబాయి అమ్మ తాంజనము 10% శ్రమకొన్నాడు. 6-7 తింటు పెట్టింది. మద్రాసు.

నన్నుకనుయిన పనులు.

మోటారుపై కిక్కు, పైడుకారులు, అనేక తరహాగా అనేక కంపెనీలవారివలన తయారుచేయబడిన బైక్ కిక్కు, యిందుకు కావలసిన నానావిధ పనిముట్లు, వాచీలు, హాల్మోనియములు, మొదలగువాటిని మావద్ద గలవు. మిక్కిలి సరసమగు వెలలకు యిచ్చెదము.

ఒక్కసారి మా సరకులు పరీక్షించి, వెలు కనుగొని, మంచి చెడ్డలనరయుటకు మహాజనులను గోరుచున్నాము. మాపాపులనై నీకెలు, పంపుపనిముట్లు, సహా 58-8-0 మాత్రమే. పటములతోగూడిన కేటలాగు అర్ధశాస్త్రాంపుబంపిన బంపెదము

ఎక పి. చొక్కప్ప అండుకో.,

185, మాంటు రోడ్డు, మద్రాస్.

క ఫ హ రి.

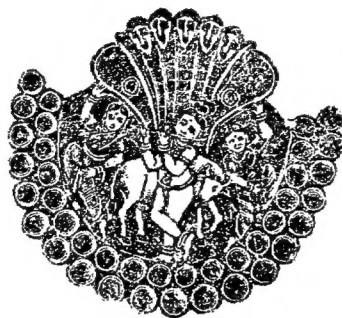
సీనా 1-కి రూ. 1-0-0. వి. పి. సహా రూ. 1-4-0

దగ్గు స్వశా కోశము లంద బలహీనతవలన స్వీకృతము ఇది అనేకవిధములు తైల్యము వలన ఏర్పడిన దగ్గు శీతకాలమున ప్ర బలించు దగ్గు.

శ్వాసకోశముల సూక్ష్మ నాళములందు ఏర్పడుదగ్గు. ఉబ్బిపము. తీయదగ్గు. దగ్గుకు సేవించవలసిన మంగు దగ్గువిధమును బట్టియుండును. అమృతాంజనము డిపో, తొబు సెట్టిపిల్లి, మద్రాసు.

22 వ నెక్కుల (సహాము) బాగాను. (ఇందుకు పూచీపడగలము)

గెజల్ నాగర

14 సవరము యెత్తు

వెల రూ. 30-8-0.

మతిమునివిధములకు బంగారుగలలు, వెండిగలలు, రాళ్లు చెక్కినగలలు, మన్నగునవి ఈకింద పేర్కొన్న వర్తకులందఱ వారకును కొనుగోరికి క్యాటలాగులు ఉచితముగ పంపబడును సదరక ఇండియా జానరెరి మ్యానుఫ్యాక్చరీంగు కంపెనీ, 487, టంకసాలపిల్లి, సాహుకారుపేట, మద్రాసు

The Southern India Jewellery Manufacturing Co., 437, Sowcarpet, Madra

జీర్ణరసాయనము.

5 మాత్రల డబ్బి 1 కి వెల 1-4-0

జీర్ణమువలన భుజించినవస్తువులు రక్తమునకు సరిగా మారకం దున ఇది మిగిలి న రోగములకు కారణమగును. దీనివలన శరీర కోశము లంగు

రసస్నానము క్రమముగ గలుగక, మర్బల మేర్పడి ఆయువు తీణించును. జీర్ణరసాయనము మాత్రలను సేవించుటవలన అన్నము పచనమగును. జీర్ణకోశ బాముగుండి సరస్నానము క్రమముగ గలుగును, రక్తపుష్టి గలుగును, మలబద్ధము మానును.

ముత్యపు సుర్మా.

1 వ రకం ఆ ఎత్తు రూ 1-0-0.

2 వ రకం 0-8-0. 3 వ రకం 0-4-0.

మంచి ముత్యములు. మోమిరా, పచ్చకర్పూరి ముత్యో చేయబడినసుర్మా కండ్లకు చలువ తేయుటకు మంచిమందు. ఈసుర్మా శ్రేష్ఠమైనది.

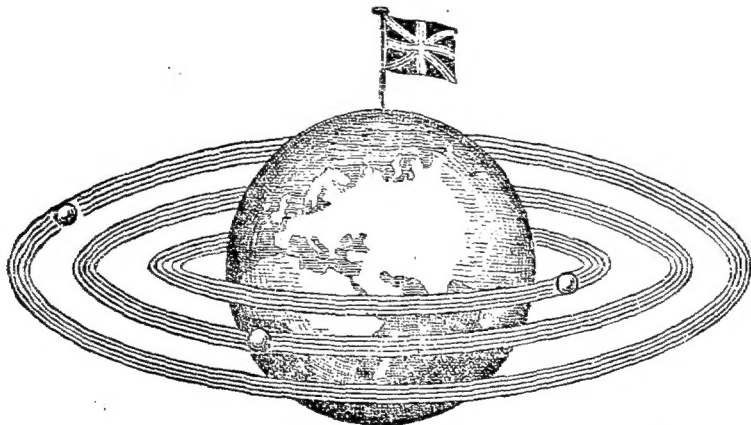
కలరామాత్రలు

డబ్బి 1 కి 12 మాత్రలు వెల రూ 0-6-0

కలరా ప్లేగువలెనే ఒకవిధమైన అంటుజాడ్యము. ఇది గాలియందు నీటియందు పరమామృతైన విష పురుగులు చేరుటవలన గలుగును. తగిలినవెంటనే వందును తినుట ఆవశ్యకము.

అమృతాంజనం డిపో, 6, తొబు సెట్టిపిల్లి, మద్రాసు.

ప్రపంచయుద్ధము.

ఘనమోర సం గ్రామము!

చిత్ర రూపము !!

యోధాగ్రణుల భావచిత్రము !!!

యూరోప్ ఖండమందెల్లను, అల్లకల్లోలముచేసే రక్తప్రవాహముననే బారలా పుచుండు జగత్ ప్రళయస్వరూపముగా నామోత కాలక్షేర పునినలె వినబడియుండు అతిభయంకర యుద్ధనాయకులనున్నా, ఆయా దేశపు రాజాధిరాజులనున్నా, చక్రవర్తులనున్నా, ప్రత్యక్షముగా జూచి వట్లు కనబడు సుందరమైన భావచిత్రములు, ప్రకాశించునట్టి చురువైన కాగితములపై ముద్దగా ముద్రించి విక్రయమునకు సిద్ధముగచున్నవి.

త్వ ర జే యు ను! స్వల్ప మే ప్ర తు లు!!

తోకనుకాల్చుకొనిన మర్కటమువలె అక్కడిక్కడికి తిరుగుచు వ్యాపారనావలనున్న, యుద్ధనావలనున్న హతముజేసి తుదకు మండింపబడి సముద్రపాతమునకు హేతువైన ఎమ్డనను జూచియుండురా? దానియొక్క నాయకుని తెలుసునా? అది మద్రాసును ముట్టడించి జేసిన అనాగతిములను జూచియుండురా? తుదకు దానిని గతిజూపిన సిడ్నియను నావయును దానియొక్క నాయకునిని జూచియుంటిరా?

పంచపాండవులవలెనుండు ఇంగ్లాండ్, రష్యా, ఫ్రాన్స్, జెర్మీయం, జపాన్ చక్రవర్తులనున్న దుర్యోధన దుశ్శాసనులవలె కాలాగ్నికి హేతువై యుండెడి జర్మని ఆస్ట్రీయా, తుర్కీ, చక్రవర్తులను జూచియుండురా? ఆయా రాష్ట్రముయొక్క సేనా నాయకులనున్న నౌకానాయకులనున్న, వాయువిమాన నాయకులనున్న జూచియుండురా? లేనియెడల మావద్ద విక్రయమునకు సిద్ధముగనుండు చిత్రపటమును తెప్పించి జూచుము! చిత్రపటమువలన యుద్ధసంగతులు మనసునకు సులభముగా బోధపడుటకు సందియములేదు. దీనివెల. 1 రూపాయ.

షరా.—యుద్ధమారంభమైనతోడనే రణరంగమునందు నూతనముగాయెత్తబడిన పోటోలను తెప్పించి ముద్రించియున్నాము ప్రతియొక్క పటమును మౌనికట్టల జాట్ల నలగక భద్రముగా జేయవట్లు పంపెదము.

విలాసము :— గురుబనవ కంపెని మద్రాసు.

శుభ్ర పడుము !

కొద్ది వ్యయముతో గలవు !

మంచి సమయము !

బయోపాఖండ యుద్ధ చరిత్రము

(మొదటిభాగము సిద్ధమైనది.) ధర 8 అణాలు మాత్రమే. పోస్టేజీ సహా 0-10-0

ఈ యుద్ధచరిత్రము ఆంధ్రదేశీ దేశీయులలో నులభ్యమైనది. తేటతెలుగున వ్రాయబడియున్నది. మా ప్రకటనలతోనే భేదములేక ప్రకటించుకొనుచు, ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రతిభింబ రూపముగ ముద్రించినపు స్థలక మిదికాదు. ఇతరులు ప్రపంచ సంగ్రామముని లోకమునకు యానత్తు యుద్ధముని విశయము అబద్ధగ్రంథము కాదు. నిజముగా "విరోధాఖండమున" జర్మనీ మొదలగువారికి గలగు యుద్ధమునకుయొ వివరించి వ్రాసియున్నది. ఈ యుద్ధకారణములను ఆంధ్రుల చక్కగా నెఱుఁగుటకు జర్మనీ యుద్ధ చరిత్ర మొదటిపుటివరకు జరిగినవిషయము లిందున్నవి. విరోధాఖండము జరుగుటకు పరియైన కారణము తెలుంగగోరువారు ఈ మొదటిభాగమునందు వెలుపబడిన యాచరణముల శ్రద్ధతో జగవీరివరకు.

జర్మనీ, ఫ్రాన్స్, ఆస్ట్రీయా వంటివల నిర్మాణము. గతకాలమున విరోధాఖానిగిన మార్పులు, జర్మనీ యొక్కాధిపత్యమున స్థాపించుట, ఇటలీయైక్యత్యమందనవలె. ఆస్ట్రీయా ఏకాధిపత్యముతో మాటుబాటులు. జర్మనీయొక్కాధి పత్యము ఉచ్చదశనందుట, అధికారివిజృంభణము, రాజునకుదురు. గ్రేట్ బ్రిటన్ జర్మనీయు చేసిన పోటాపోటీలు. వాల్కన్ టర్కీ యుద్ధముల ఫలితములు. విరోధా సామ్రాజ్యముల యుద్ధప్రయత్నములు. ఆస్ట్రీయా యుద్ధమునకు చంపబడిన దేశక సామ్రాజ్యముల యొక్క ప్రభుత్వ రచనలు. సామ్రాజ్యములారంభించిన మహాయుద్ధ వివరములు గలవు.

విరోధా చరిత్రము నింతవిధముగా నిజకారణసహితముగా నెవరును నివరకువ్రాయలేదని నొక్కి చెప్పుకలము. పుస్తకమును దీని చదివినవారికి విషయముల సత్యాసత్యములు తెలియును. ఇందులో 80 పేజీలలో చిత్రపటములును, 6 పూర్వోపకరణములును, 120 పుటల విషయములున్నవి. ఈపుస్తకమును గోరువారికి వి. పి. మూలకమున పంపబడును.

వెంట వెంటనే తెలియజేయుట వెలుపబడుచుండును. ఇందులో ఆర్డర్ పేపరును ముద్రించిన చక్కని ప్రతిములు గలవు మామూలునామా:—సుపీరియర్ వాచ్ కంపెనీ, పోస్టుబాక్సు, నెం 167, మదరాస్. ఇ.

దశావధి సాగ్నాపరిల్లా

ఇది దేశమునందు బట్టు నెత్తురుగడ్డలను మరియు సకల చర్యలలోగలను బాగుజేయును. కీళ్ళసోట్లు, పాతపాయువుసోట్లు, రెడపట్టు, నిత్యవికారములలో గలిన అల్ప రోగములను దీనివలన నయముగును. ఇదిచిక్కమునకు కాంతినిగలిగించును. నాడికెంతో పురుగు పుష్టిగలిగించును. నెత్తునకు కుద్దిపట్టుచి వృద్ధిచేయును. దీనివలన శరీరమునకు బలము, ఆరోగ్యముకలుగును.

ఒక సీసామందును వాడిన లోడనే శరీరములో నెక్కివిధమైన మార్పు గలుగుచుండును. రెండు సీసాలు వాడిన లోడనే శరీరము బాగుపడును.
పీసా పెల రూ. 1-4-0.

కుమ్మంకునుండు:—... పూర్వము బాగుచేసి రోగమును కుదుర్చును. భారతిచుట్టువల్లిత్రాగు బలము. నా... ముందు. ఈ రెండుకలిసి నెలరోజులు సరిపోవుమందు 5-0-0.

డాక్టరు డి. బి. సావంత్, 108క, ఫనస్ వాడీ, నం. 2, బొంబాయి.

Dr. D. B. SAVANT, No. 108 Fanaswadi, No. 2, Bombay.

అమృతాంజనము

అన్ని నొప్పులకు పరమామృతము.

ప్రతివారము నేలకువేలు విక్రయము.
సహా 1-కి 0-8-0 అణాలు మాత్రమే.
తలనొప్పుల మాన్పును. వాయువుపోట్ల బాపును.
పార్శ్వపునొప్పుల బారదోలును. పొట్లపోగొట్టును.
చర్మముపైన రాచిన లోపలకి...
లోకలి నొప్పులు సగుతముగా గోగలవు.
సువాసనగలిగియుండును.
దీనిని విదేశములలోగూడ వాడుచున్నారు.
పంచభావచీటి మాచికొనిన మోసము గలుగదు.

అమృతాంజనము ప్రాచ్య దేశ మూలికల సంపుటిచే హిందూ దేశమునందు సిద్ధము చేయబడిన లోక కళ్యాణమైననుండు. ఇప్పుడు పునః తయారగుచున్న శ్రోత్రమందుగాదు. పదియైదేండ్లుగా దేశమునం దంతటను వాడుకలో నుండి మేవును బొందిన దివ్యామృతము.

అమృతాంజనము డిపో, 109, ప్రెసిడెన్సీ, బొంబాయి లేక, 6, 7, తంబు సెట్టిపిడి, చెన్న పట్టు.

కాలండర్లు

కాలకవినవారు అక్షరా హీను విశ్వక పండిత దొరక గలవు. కొద్దిరోజుల వ్యయముతోనే దొరకగలవు.
రంగునాను టేకిపలకలు కమ్ములు.
గృహము నిర్మించుటలోను కంట్లాక్టర్లు లాభమును పొందుటలోను, కలపకొనుట యందు కొంచెము బాగునా కతగా నుండిన చాల లాభముగా నుండును.
మాకర్ద గృహమునకుగాని, మిరియితర పనులకుగాని కావలసిన, రంగునాను టేకిపలకలు. ఆర్. (R) యల్. ఆర్. (L. R.) స్టీలు (Steel) మాకులు గలవియున్నా, కవును కర్రలు ఆనగా (Bultend) యున్నా, రంగునాను యర్ర కర్రయున్నా, అన్నిరకముల, టేకికమ్ములు, చెక్కలు నీపు బద్దలున్నా, మద్రాసు ధా... చవుకగా దొరకగలవు. బెజవాడ, తెనాలి. బందరు, గంటూరు, బాపట్ల తాలూకా లున్నా నిజాము రాజ్యములో కొన్ని తాలూకాలున్నా సుద్రాసుకంటే కాకివాడ సామ్రాజ్యము. గూజురాట్టులు, బెక్కన. కాకలవినవారు యిట్లు వ్రాయుడు.
ఆచంట సుబ్బాగార్యుడు గారు.
కంట్లాక్టరు, కలపకర్తలు. కాకివాడ.

ధర్మసనములు

ఆర్డరుచేసిన వెంటనే పురమాయింది 8 రోజులలో పం పబడును. అన్నిరకములకును పొడగు వెడల్పులు సమము. అం 18 ల వెడల్పులకు 1-0-0 22అం 1-4-0; 24 అం 1-8-0. అదేరెండుకొలలల్లికతో 2-8-0 ము 10-0-0 ల కల టను విలవగవి పట్టుతో కడార్యముగా నేయింపగలము. వివరములు వెలియంగోరువారు క్రింది చిరునామాకు వ్రాయక తను. పోస్టేజీకాగా నియ్యనక్కరలేదు.
విశ్వనిఘంటువు.
పలుపురు వ్యాఖ్యానములయందు వాడుచుండుటకే ప్రసిద్ధిచెందియున్నది. ప్రతిపదికలో ముద్రించితిమి. 52 పేజీల గ్రంథము. ధర 2-8-0 పోస్టేజీ వేలు.
కడకల్పలత.
దీనినొక్కసారి జదివినవారికి కవిత్వగూఢము తెల్లన గరితలామలకములై యుండు. అచ్చులో నున్నది.
గరిమెల్ల నోమయాజితేష్టి.
కోటిపల్లి-గోదావరిజిల్లా.

సంచితముయము! దేశవేల ఖర్చుపడినది!! తనక నొరుకవు!!
ఈపంచలు కొనువారికి, పంచ 1-కి ఆర్థలార్పాటము.
కోర్కవి కోడెండ్లప్రలాభము అను గ్రంథముకటి ఇనాము.
మేలైన జపాక పట్టుపంచలు.

అనేక పంచలు కర్పవడినందు వస్తుతం ధరలు తగ్గించియున్నాము.
వాచులూరా! శృంగారమున్ను నాగరికతయున్నుగల మేలైనజపాక పట్టుపంచలు పండుగదినముల ఆనందముకొరకు తెప్పించి విక్రయించివేసి పోగా మిగతొడ్డి పంచలుమార్కెట్ యున్నది. ఇందులో ఎరువు, తచ్చ ఆకువచ్చు, రోహ, మేఘవర్షం ఇత్యాదిరంగులు గలవి. క్లాఫ్, పియమైనవి, త్వరపడుదు.
రక్తమారనిడివిన్ని 2క్రమార వెడల్పుగల పట్టుపంచ 1కి 2-0-0 పంచ 1-కి రిపాలఖర్చులు ... -0-40
డిటా రెండుపంచలు కొనువారికి రిపాలఖర్చులు ఇనాం.
టి. సీతారామ మొదలియార్,
కి, కందప్ప మొదలికి, తిరువల్లిక్కే, మదరాస్

స్వచ్ఛమును నిర్మలము నగు కుంకుమపువ్వు మానవ్య వొరకును. కొనువారు సూర్యమా స్కృతు గమనింపును.
కరస్పాండ్లెట్లు మొదలగు నవి ఇంగ్లీషున వ్రాయవలయును:—
ఎస్ నారాయణ అందు కంపెనీ,
21, హన్మంపేడి, బొంబాయి.

శుక్లనష్టము

గుణమీయనిచో సొమ్ము తిరుగ నీయబడును
100 మాత్రలు గల సీసా రు. 2-0-0.
పోస్టుఖర్చులు వగయిరా ప్రత్యేకము.
నమ్మకమునాన మంగులా యింకను కలవు.
కేటాగు ఉచితముగా పంపబడును.
టవర్ అండ్ కో.
(1-12-14) నీలూరు, కృష్ణాజిల్లా

బే గం సా హి స్టోక్స్

ఒకరూపి ఉపయోగించుట కలన దేశమందలి యే భాగమునయుండు రోమము ను చెడుపులేక శుద్ధము గాను యెటువంటి మచ్చలు లేకయు ను బాధ లేక యును నిక సంచునా. చర్మముయొక్క ర్మిభావమైన రంగును కాత్రి పోగొట్టక చేయు (సోప్)
ఇదిఒకరూపి. వెల 8 పిల్లలు చెల్లి 1కి 1-0-0 వి. పి ఖర్చు 4 అ. ఆర్. వి. చండిట్ అందు కంపెనీ నెం 5 బందరుపిడి మద్రాసు.
ఇంటిసామానుల అమ్మకము
4వ ఏప్రిలు 1915 వ తేదీ ఆదివారమునా ఉదయమున 8 గంటలకు టంగసాలిగిద్ద (మింటుస్టీటు) లో నున్న 428 సంబంధగల ఇంటిసామగ్రిలన్నియును వెలముజేయబడును. కొనినవా గా ఇంటినివేడనొట్టి ఆసామానులను తీసికొనిపోకలె ను 27 వ తేదీనగాని ఆప్రాంతమున గాని ఆ ఇల్లునామాదగోరు వారు చూచుకొనవచ్చును ఇంక నిజరవిషయములను తెలియ గోరువా రీదిగుక అడ్రసుకు వ్రాయవలెను.
టి. నాగమినాధప్పి,
113 పరశువాకము హోదొడ్డు, కేపేరి, మదరాసు.